

Institutul Național de Cercetări Economice

TENDINȚE în ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 42 (trim. II) 2021

ISSN 1857-3126

Chișinău

ISSN 1857-3126

ECHIPA TEM:

Alexandru Stratan, Alina Ianioglo, Alexandru Ceban, Olga Timofei, Viorica Popa, Tatiana Iașișin, Alexandra Novac, Tatiana Colesnicova, Zinovia Toacă, Victoria Fală

Echipa **TEM** este recunoscătoare pentru cooperare instituțiilor publice din Republica Moldova: Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, Biroul Național de Statistică.

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o informație din această publicație nu poate fi retipărită sau reprodusă sub nici o formă fără permisiunea scrisă a INCE.

© Institutul Național de Cercetări Economice

Pentru informații adiționale Vă rugăm să ne contactați:

Institutul Național de Cercetări Economice

2064, RM, Chișinău, Str. Ion Creangă, 45

Tel: (+ 373 22) 50-11-00, Fax: (+ 373 22) 74-37-94

e-mail: info@ince.md, web site: www.ince.md

CUPRINS

Principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova	10
Rezumatul ediției	13
Capitolul I. PRODUCȚIA	18
Capitolul II. PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ	29
Capitolul III. FINANȚE	41
Capitolul IV. SECTORUL EXTERN	58
Capitolul V. MEDIUL DE AFACERI	69
Capitolul VI. SECTORUL SOCIAL	77
Capitolul VII. PROGNOZA PENTRU ANUL 2021	88
ANEXE STATISTICE	92

DATE GENERALE

Denumirea oficială	REPUBLICA MOLDOVA
Capitala	Chișinău
Președinte	Maia Sandu
Președintele Parlamentului	Igor Grosu (Zinaida Greceanii - până în 23 iulie 2021)
Prim-ministru	Natalia Gavrilița (Aureliu Ciocoi - Prim-ministrul interimar până în 6 august 2021)
Parlamentul Republicii Moldova	101 deputați: Frațiunea parlamentară "Partidul Acțiune și Solidaritate" – 63, Frațiunea parlamentară a Blocului Comuniștilor și Socialiștilor – 32, Frațiunea parlamentară a Partidului Politic "ȘOR" – 6.
Obținerea independenței	27 august 1991
Suprafața	33,8 mii km ²
Unități administrative	32 raioane, 13 municipii, UTA Găgăuzia, Unitățile administrative-teritoriale din stânga Nistrului
Populația stabilă	3542,7 mii locuitori (la începutul anului 2019)
Populația cu reședință obișnuită	2597,1 mii locuitori (la începutul anului 2021)
Principalele religii	ortodoxă (93,34%), protestantă (1,98%), creștină de rit vechi (0,15%), catolică (0,14%), etc.
Moneda națională	Leu moldovenesc (cursul mediu de schimb, trimestrul II, 2021: 1 USD = 17,8 MDL; 1 EUR = 21,5 MDL)

ABREVIERI

ACECL	Acordul Central European al Comerțului Liber
ACR	Avantajul Comparativ Relevat
AGCS	Acordul General asupra Comerțului cu Servicii
AHPCC	Analiza hazardului și punctul critic de control
AID	Asociația Internațională pentru Dezvoltare
ALSAC	Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător
ATP	Preferințe Comerciale Autonome
APC	Acordul de Parteneriat și Cooperare
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	Biroul Internațional al Muncii
BMA	Biroul Migrație și Azil
BNM	Banca Națională a Moldovei
BPN	Bugetul Public Național
BNS	Biroul Național de Statistică
BPA	Bune practici agricole
BTC	Bariere Tehnice în Comerț
CBN	Certificatele Băncii Naționale
CE	Comisia Europeană
CFA	Consumul Final al Autorităților Publice
CFP	Consumul Final al Populației
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CNT	Capital Normativ Total
CPE	Coefficientul Protecției Efective
CSCI	Clasificatorul Standard de Comerț Internațional
CSI	Comunitatea Statelor Independente
CT	Contingent Tarifar
DPI	Drepturile Proprietății Intelectuale
DST	Drepturi Speciale de Tragere
EAD	Echivalent ad-valorem
FMI	Fondul Monetar Internațional
INCE	Institutul Național de Cercetări Economice
IHH	Indicele Herfindahl-Hirschman

IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
IPC	Indicele Prețurilor de Consum
IPP	Indicele Prețului de Producție
IPPI	Indicele Prețurilor Producției Industriale
ISD	Investiții Străine Directe
IVF	Indicele Volumului Fizic
IVU	Indicele Valorii Unitare
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MAIB	Moldova Agroindbank
MDL	Leu Moldovenesc
MF	Ministerul Finanțelor
MSF	Măsuri sanitare și fitosanitare
NCMF	Națiunea cea mai Favorizată
NEER	Rata Nominală Efectivă de Schimb
NPC	Coeficientul Protecției Nominale
OCEMN	Organizația Cooperării Economice a Mării Negre
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
OIM	Organizația Internațională a Migrației
OMC	Organizația Mondială a Comerțului
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PIB	Produsul Intern Brut
RC	Rata de concentrare
REER	Rata Reală Efectivă de Schimb
SGP	Sistemul Generalizat de Preferințe
TEM	Tendințe în Economia Moldovei
TN	Transnistria
TVA	Taxa pe Valoare Adăugată
UE	Uniunea Europeană
USD	Dolar SUA
UTA	Unitate teritorial-administrativă
VAB	Valoare Adăugată Brută
VMS	Valorile Mobiliare de Stat

TABELE

- Tabelul 1.1. Activitatea sectorului industrial în ianuarie – iunie 2021
- Tabelul 1.2 Producția animalieră pe principalele tipuri în ianuarie – iunie 2021
- Tabelul 1.3 Volumul mărfurilor transportate în perioada ianuarie – iunie 2021
- Tabelul 1.4 Numărul de pasageri transportați pe diferite căi de transport în perioada ianuarie – iunie 2021, mii pasageri
- Tabelul 1.5 Investiții în active imobilizate pe tipuri de imobilizări ianuarie – iunie 2021
- Tabelul 1.6 Investiții în active imobilizate divizate pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2021, mil. MDL
- Tabelul 1.7. Turiști și excursioniști participanți la turism organizat prin intermediul agențiilor de turism și a tur operatorilor
- Tabelul 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară în perioada ianuarie 2021 – august 2021
- Tabelul 3.2.1. Indicatorii de concentrare a sectorului bancar, %
- Tabelul 3.3.1. Structura sectorului de microfinanțare din Republica Moldova
- Tabelul 4.1. Sinteza balanței de plăți, pe trimestre 2019-2021, mil. USD
- Tabelul 5.1. Dinamica principalilor indicatori ai activității întreprinderilor în perioada 2019-2020
- Tabelul 5.2. Principalii indicatori ai sectorului IMM în anul 2020
- Tabelul 5.3. Structura numărului IMM-urilor și evoluția acestora pe genuri de activitate, %
- Tabelul 5.4. Numărul mediu de salariați al IMM-urilor și evoluția acestuia pe genuri de activitate, %
- Tabelul 5.5. Structura numărului IMM-urilor și evoluția acestora pe regiuni de dezvoltare, %
- Tabelul 5.6. Evoluția numărului mediu de salariați în sectorul IMM pe regiuni de dezvoltare, %
- Tabelul 5.7. Indicii de creștere a numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în T I 2016-2021 față de perioada similară a anului precedent, %
- Tabelul 5.8. Date privind numărul mediu de salariați în întreprinderile sectorului businessului mic, inclusiv întreprinderile mici și micro (fără persoanele fizice) din partea stângă a Nistrului pe genuri de activitate, în ianuarie-iunie 2021
- Tabelul 6.1. Minimul de existență în medie pe o persoană în Regiunea din partea stângă a Nistrului pentru perioada Ianuarie-Iunie a anului 2021, ruble pe lună
- Tabelul 7.1. Creșterea economică pe plan internațional, % f.a.p.
- Tabelul 7.2. Prognoza principalilor indicatori macroeconomici

FIGURI

- Figura 1.1. Evoluția PIB-ului, ianuarie-iunie 2009-2021, %
- Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în sem. I 2021 și la creșterea acestuia față de sem. I 2020, %
- Figura 1.3. Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în ianuarie-iunie 2021 față de perioada ianuarie-iunie 2020, %
- Figura 1.4. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009-2021, %
- Figura 1.5. Evoluția producției agricole în ianuarie-iunie 2009-2021, %
- Figura 1.6. Transportarea de pasageri pe toate tipurile de transport sem. I 2015 – sem. I 2021

- Figura 1.7. Evoluția volumului investițiilor în active imobilizate în ianuarie-iunie 2009-2021, %
- Figura 1.8. Dinamica anuală a indicelui producției industriale, sem. I 2009 -2021 (%)
- Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC
- Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %
- Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %
- Figura 2.1.4. Ritmul anual de creștere a prețurilor la produsele agricole, %
- Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a prețurilor producătorilor în construcții, %
- Figura 2.1.6. Ritmul anual de creștere a prețurilor la combustibili, %
- Figura 2.1.7. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO
- Figura 2.2.1. Evoluția ratelor la instrumentele de politică monetară ale Băncii Naționale a Moldovei
- Figura 2.2.2. Evoluția ratelor rezervelor obligatorii
- Figura 2.2.3. Evoluția activelor oficiale de rezervă
- Figura 2.2.4. Structura masei monetare M3 în perioada anilor 2019-2021, %
- Figura 2.2.5. Structura masei monetare M3, %
- Figura 2.2.6. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %
- Figura 2.2.7. Structura masei monetare M3 în regiunea din partea stângă a râului Nistru
- Figura 3.1.1. Dinamica veniturilor și a cheltuielilor publice în anul 2021, mil. MDL, %
- Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN în 2021, mil. MDL, %
- Figura 3.1.3. Structura veniturilor în BPN în I semestru 2021, %
- Figura 3.1.4. Executarea bugetului de stat în I semestru 2021, mil. MDL
- Figura 3.1.5. Structura cheltuielilor în BPN în I semestru 2021, %
- Figura 3.1.6. Deficitul finanțelor publice, mil. MDL
- Figura 3.1.7. Datoria sectorului public, mil. MDL
- Figura 3.1.8. Dinamica și ponderea datoriei de stat
- Figura 3.1.9. Dinamica veniturilor și cheltuielilor din partea stângă a râului Nistru, mil. RUB.
- Figura 3.2.1. Evoluția calității activului bancar
- Figura 3.2.2. Evoluția portofoliului de credite, mil.MDL
- Figura 3.2.3. Volumul creditelor noi acordate după valute, mil.MDL
- Figura 3.2.4. Evoluția creditelor după valuta în care sunt acordate și categoria debitorilor
- Figura 3.2.5. Evoluția calității capitalului bancar
- Figura 3.2.6. Nivelul lichidității sectorului bancar
- Figura 3.2.7. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare
- Figura 3.2.8. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar
- Figura 3.2.9. Evoluția structurii depozitelor atrase de bănci
- Figura 3.2.10. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL și valută străină, %
- Figura 3.2.11. Dinamica activelor, depozitelor, capitalul propriu și portofoliul de credite acordate de băncile din regiunea Transnistreană, mil. RUB.
- Figura 3.3.1. Evoluția indicatorilor structurali ai sectorului de microfinanțare, trimestrial 2020-2021, mil.MDL
- Figura 4.1. Poziția investițională internațională în dinamică, pe trimestre, mil.USD
- Figura 4.2. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 30.06.2021 pe activități economice, %

Figura 4.3. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2015-2021, mil.USD

Figura 4.4. Tendințele exportului, importului și soldul balanței comerciale, în perioada ianuarie-iunie 2021, mil. USD

Figura 4.5. Structura exportului de mărfuri pe grupe de țări, în perioada ianuarie-iunie 2021, %

Figura 4.6. Principalele țări partenere ale Republicii Moldova, în perioada ianuarie-iunie 2021, %

Figura 4.7. Exporturile cu mărfuri pe principale secțiuni, în perioada ianuarie-iunie a. 2021, %

Figura 4.8. Importurile cu mărfuri pe grupe de țări, în perioada ianuarie-iunie aa.2017-2021, %

Figura 4.9. Principalii parteneri comerciali, ponderea în total import în perioada ianuarie-iunie a. 2021, %

Figura 4.10. Structura importurilor, pe secțiuni de mărfuri în perioada ianuarie-iunie a. 2021, %

Figura 4.11. Evoluția valorii comerțului exterior al regiunii Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru, în perioada ianuarie-iulie 2021, mil. USD

Figura 5.1. Evoluția numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în T I 2016-2021, unit.

Figura 5.2. Dinamica numărului net de întreprinderi nou create în Registrul de Stat, T I 2016-2021

Figura 6.1. Mișcarea naturală a populației în perioada T I 2019 – T II 2021, pe trimestre

Figura 6.2. Evoluțiile numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T II din anii 2016-2021

Figura 6.3. Dinamica salariului nominal în sectorul bugetar și în cel real în perioada T I 2018 – T II 2021, MDL

BOXE

Boxa 6.1. Modificări în condițiile contractelor de credit “Prima Casă”

Boxa 6.2. Noi reguli privind vârsta de pensionare

¹ În conformitate cu definiția numărului populației cu reședință obișnuită.

PRINCIPALELE EVENIMENTE POLITICE, ECONOMICE ȘI SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Trimestrul II al anului 2021 a fost marcat de o serie de evenimente importante atât de ordin politic, cât și economic și social

5 aprilie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a decis, cu vot unanim în cadrul ședinței extraordinare, să mențină rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 2,65% anual. De asemeni se mențin valorile altor instrumente de politică monetară: 5,15% anual pentru ratele de dobândă la creditele overnight și 0,15% anual la depozitele overnight. Norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă se diminuează începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii în lei moldovenești 16 aprilie 2021 – 15 mai 2021 - cu 2,0 p.p. și se stabilește în mărime de 28,0% din baza de calcul. S-a decis menținerea normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă în mărime de 30,0% din baza de calcul.

9 aprilie

Parlamentul a aprobat în prima lectură proiectul de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și Legii salarizării. Proiectul urmărește plafonarea salariilor în sectorul bugetar și prevede că salariul lunar al personalului din unitățile bugetare nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe economie.

9 aprilie

A fost aprobat Proiectul prin care a fost modificată Legea privind piața produselor petroliere. Proiectul prevede stabilirea de noi norme generale de calculare și aplicare a prețurilor la principalele produse petroliere. Inițiativa urmărește asigurarea stabilirii unor prețuri cât mai juste la benzină și motorină, ținând cont de fluctuațiile existente la bursele internaționale și regionale (Platts). Prețurile se vor calcula la 1 litru, separat pentru fiecare tip de produs și partidă importată. Periodicitatea propusă pentru recalculare este de 14 zile.

9 aprilie

Deputații au votat în cea de-a doua lectură proiectul cu privire la grupurile de acțiune locală. Proiectul de lege prevede reglementarea activității grupurilor de acțiune locală și include aspecte privind constituirea, activitatea, reorganizarea și lichidarea acestora. Grupurile de acțiune locală sunt parteneriate intersectoriale formate din reprezentanți ai sectorului public, antreprenorial și civic. Documentul a fost elaborat în urma modificărilor produse prin Legea cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, care se referă la crearea Programului de stat "LEADER".

22 aprilie

Legislativul a aprobat, în cea de-a doua lectură, proiectul de modificare a Legii cu privire la comerțul interior și Codului contravențional al Republicii Moldova. Actul normativ a fost elaborat în scopul susținerii producătorilor agroalimentari autohtoni. Acesta prevede plafonarea până la 10% din prețul de vânzare al furnizorului a mărimii reducerilor comerciale oferite de către acesta comerciantului pentru vânzarea produselor alimentare, precum și stabilirea termenului limită de

60 de zile per produs destinat desfășurării acțiunilor de marketing și publicitate, într-un an. Totodată, este specificată sancționarea faptelor de încălcare de către comerciant și furnizor a normelor ce țin de plafonarea reducerilor comerciale.

22 aprilie

”Legea prevenției” a fost votată în lectura finală. Astfel, deputații au aprobat proiectul de modificare a Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și Codului contravențional. Proiectul propune un mecanism de profilaxie/prevenție contra unor posibile abuzuri din partea organelor de control față de mediul de afaceri. Proiectul introduce anumite norme care se referă la obligația organului de control de a îndruma agentul economic prin elaborarea de ghiduri, note informative, în ajutorul celor verificați de către organele de control. Proiectul conține norma care permite părții afectate să recupereze prejudiciile cauzate de un inspector, care indică asupra unei relații asimetrice între organul de control și subiectul verificării, însemnând astfel o pârghie de responsabilizare mutuală. În același timp, se precizează termenul de remediere acordat prin prescripțiile emise de inspectori care nu trebuie să fie mai mic de 30 de zile și cu posibilitatea de a fi extins până la 90 de zile, în funcție de complexitatea cazului.

22 aprilie

Parlamentul a aprobat în prima lectură, un proiect de lege care are drept scop majorarea bugetelor primăriilor prin o nouă redistribuire a taxei pentru resursele naturale. Taxa pentru resursele naturale se încasa în proporție de 100% de Administrația Publică Locală de nivelul II (Consilii raionale). Proiectul de modificare a Legii privind finanțele publice locale, propune stabilirea unei cote a defalcării din taxele pentru resurse naturale în mărime de 60% pentru bugetele satelor (comunelor) și orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău), și, respectiv, de 40% – pentru bugetele raionale.

23 aprilie

Deputații au votat în două lecturi un proiect de lege în susținerea întreprinderilor din sectorul HoReCa, în perioada stării de urgență și stării de urgență în sănătate publică. Documentul prevede reducerea până la 6% a cotei TVA pentru produsele alimentare și/sau băuturi, cu excepția producției alcoolice, preparate sau nepreparate, pentru consumul uman, însoțite de servicii conexe care să permită consumul imediat al acestora, realizate în cadrul activităților care se atribuie la secțiunea I a Clasificatorului activităților din economia Moldovei.

29 aprilie

Cabinetul de miniștri a aprobat Regulamentul ce vine să susțină piața muncii din Republica Moldova, care a avut de suferit în urma crizei provocate de virusul Covid-19. A fost luată decizia de a acorda subvenții persoanelor care pe o perioadă de cel puțin 12 luni consecutive, ce preced lunii de angajare, nu au avut venituri salariale. Ținta sunt tinerii, persoanele din diasporă și persoanele care și-au pierdut locul de muncă în anul 2020. Vor fi subvenționate și persoanele cu dizabilități, cu excepția celor angajate în cadrul întreprinderilor specializate. Cuantumul subvenției acordate va fi stabilit în dependență de categoria angajatului. În acest sens, din bugetul de stat urmează a fi alocate 200 mil. MDL.

30 aprilie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a decis, cu vot unanim în cadrul ședinței extraordinare, să mențină rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 2,65% anual. De asemeni se mențin valorile altor instrumente de

politică monetară: 5,15% anual pentru ratele de dobândă la creditele overnight și 0,15% anual la depozitele overnight. Norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă se diminuează începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii în lei moldovenești 16 mai 2021 – 15 iunie 2021 - cu 2,0 p.p. și se stabilește în mărime de 26,0% din baza de calcul. S-a decis menținerea normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă în mărime de 30,0% din baza de calcul.

6 mai

La Minsk a fost semnată Declarația comună privind colaborarea dintre Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Națională a Republicii Belarus. Declarația a fost semnată de către Z. Greceanii - Președintele Parlamentului Republicii Moldova, N. Kocianova - Președintele Consiliului Republicii al Adunării Naționale a Republicii Belarus, V. Andreichenko – Președintele Camerei Reprezentanților a Adunării Naționale a Republicii Belarus. În Declarație este exprimată determinarea părților pentru dezvoltarea colaborării interparlamentare în corespundere cu interesele ambelor state și popoare, precum și în domeniile comercial-economic, cultural, științific, educație, turism, etc. Totodată, sunt specificate dezvoltarea dialogului constructiv în domeniul activității legislative, extinderea relațiilor bilaterale interregionale, crearea condițiilor pentru stabilirea legăturilor directe dintre agenții economici.

2 iunie

Comisia Europeană a aprobat un plan de redresare economică pentru Republica Moldova după pandemia de coronavirus în valoare de 600 mil. EUR, pentru următorii trei ani. Bani vor fi oferți sub formă de granturi, asistență macro-financiară și investiții și vor fi direcționați în investiții în infrastructura rutieră, digitală, energetică, competitivitatea economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, dar și în reformele în administrația publică, domeniul bugetar, justiție și combaterea corupției.

8 iunie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a decis, cu vot unanim în cadrul ședinței extraordinare, să mențină rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 2,65% anual. De asemeni se mențin valorile altor instrumente de politică monetară: 5,15% anual pentru ratele de dobândă la creditele overnight și 0,15% anual la depozitele overnight. Norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă se menține la nivelul actual de 26,0% din baza de calcul. S-a decis menținerea normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă în mărime de 30,0% din baza de calcul.

14 iunie

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a aprobat Metodologia de calcul și aplicare a prețurilor produselor petroliere. Documentul reglementează modul de formare a prețurilor de comercializare a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat. Mecanismul aplicat la calcularea prețurilor de comercializare a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat prevede că acestea urmează să fie stabilite de fiecare agent economic în parte și nu pot depăși prețurile maximale determinate în conformitate cu prevederile respectivei Metodologii. Acest preț se va baza pe următoarele elemente: cotațiile bursiere Platts pentru 14 zile anterioare efectuării importului, marjele comerciale stabilite de către ANRE, cotele accizelor și cotele TVA prevăzute de Codul Fiscal. Agenția va publica în fiecare zi lucrătoare cotațiile bursiere relevante pentru benzină, motorină și gaz lichefiat.

REZUMATUL EDIȚIEI

Producția

Produsul intern brut în prima jumătate a anului 2021 a înregistrat o valoare nominală de 104221 mil. MDL în prețuri curente, ceea ce reprezintă o creștere cu 11,7% față de perioada similară a anului precedent (care a fost grav afectată ca urmare a pandemiei Covid-19 și restricțiile impuse ca răspuns în lupta cu efectele pandemiei) și cu 7,2% față de semestrul I al anului 2019.

Producția industrială în prima jumătate a anului 2021 prezintă semne bune de redresare a vectorului de dezvoltare, astfel înregistrând o creștere cu 13,1% față de perioada similară a anului 2020. Rezultatele obținute se datorează tuturor subramurilor ale industriei, astfel industria extractivă a crescut cu 12,5% f.p.s.a.p., industria prelucrătoare s-a majorat cu 10,8% și prelucrarea și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat a înregistrat creșteri cu 24,1% f.p.s.a.p.

În semestrul I a anului 2021 producția **globală agricolă** a înregistrat cifra de 5200,4 mil. MDL (prețuri curente), ce prezintă valoare mai mică cu 11,3% (în prețuri comparabile) comparativ cu perioada similară a anului precedent. Din cauza condițiilor climatice distincte din acest an, s-a efectuat cu întârziere (comparativ cu anul precedent) campania de recoltare a cerealelor de grupa I și altor culturi agricole, prin urmare, acest fapt contribuind la o diminuare cu 22,8% a producției vegetale ce a fost înregistrată în perioada dată. Reducerea producției animaliere cu 9,5% f.p.s.a.p. se datorează în marea sa parte diminuării efectivului de animale din gospodăriile de toate categoriile.

În perioada ianuarie-iunie 2021, **investițiile în active imobilizate** au atins cifra de 10076,0 mil. MDL, astfel marcând o creștere semnificativă cu 21,8% (prețuri comparabile) față de perioada similară a anului precedent. Rezultatul dat se datorează investițiilor în imobilizările corporale, care constituind aproximativ 97,5% sau 9820,3 mil. MDL din totalul investițiilor în active imobilizate în perioada respectivă, au crescut cu 21,7% f.p.s.a.p.

Volumul **mărfurilor transportate** pe toate tipurile de transport a atins cifra de 7679,6 mii tone, o cifră net superioară celei a anului precedent cu 8,1%. De asemenea, și parcursul total al mărfurilor în perioada respectivă s-a mărit cu 5,4%, astfel atingând cifra de 2276,5 mil. tone-km. Rezultatul dat se datorează transportării mărfurilor pe cale rutieră, ce deține o cotă de aproximativ 83,7% din totalul mărfurilor transportate și care în perioada semestrului I 2021 a crescut cu 17,0%, pe cale fluvială cu o creștere cu 11,8% și pe cale aeriană, ce s-a mărit cu 17,6% f.p.s.a.p. Doar transportarea mărfurilor pe cale feroviară care deține o cotă de aproximativ 15,1% din totalul mărfurilor transportate a înregistrat diminuări cu 24,0% f.p.s.a.p.

Cu toate că la prima vedere în prima jumătate a anului, **turismul** arată o creștere cu 256,3% f.p.s.a.p. și acest fapt ar fi trebui să bucure agențiile de turism și tur operatorii, situația este una ambiguă. Efectuând o analiză a situației actuale comparativ cu perioada pre-pandemică se observă o reducere cu 36,6% a turiștilor ce au profitat de serviciile agențiilor de turism și a tur operatorilor.

Prețuri și rate de schimb

Recuperarea treptată a activității economice în contextul relaxării constrângerilor generate de criza epidemiologică din lume, creșterea prețurilor la produsele alimentare și nealimentare pe piața mondială au generat presiuni inflaționiste și pe piața internă. În prima jumătate a anului

2021 rata anuală a inflației a fost de 1,9% f.p.s.a.p., înregistrând o decelerare de ritm, cu 3,5 p.p. sub nivelul înregistrat în perioada analogică a anului precedent. După ce în anul 2020 am înregistrat scăderea ritmului de creștere a prețurilor, în primul semestru al anului curent acesta dă semne de accelerare.

Rata medie anuală a inflației pentru trimestrul II, 2021 a constituit 3% și s-a plasat sub limita inferioară a coridorului de variație a țintei, stipulat în Strategia politicii monetare a BNM pe termen mediu.

Deficitul de cerere agregată pe piața internă, evoluția ascendentă a prețurilor la combustibili, deprecierea monedei naționale față de principalele valute de referință (USD și EUR), creșterea prețurilor la produsele nealimentare au contribuit în trimestrul II, 2021 la creșterea ratei inflației de bază cu 0,8 p.p. f.p.s.a.p., acesta fiind de 2,8% f.p.s.a.p.

Creșteri semnificative au înregistrat prețurile atât la producția industrială cât și la producția agricolă, în creștere fiind și prețurile producătorilor în construcții și cele la combustibili.

În lunile aprilie-iunie 2021 ritmul de creștere a indicelui anual al prețurilor producției industriale a crescut comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 4,8p.p. și a atins nivelul de 7,5%. O contribuție însemnată la această creștere a venit din partea industriei prelucrătoare.

Cursul de schimb al monedei naționale în prima jumătate al anului 2021 s-a depreciat față de principalele valute de referință. La deprecierea leului au contribuit fluctuațiile dolarului american pe piețele internaționale, cererea sporită de valută pe piața internă și intervențiile BNM pe piața valutară în calitate de cumpărător de valută.

Politica monetară

În prima jumătate a anului 2021, în vederea atenuării impactului situației epidemiologice precare asupra economiei, BNM a promovat în continuare o politică monetară orientată spre sprijinirea finanțării economiei și stimularea creditării pentru investiții și consum, menținând ratele de politică monetară la nivele minime istorice. Însă în a doua parte a anului, condițiile monetare se înăspresc pentru a ține sub control presiunile inflaționiste ce se manifestă în această perioadă.

Relaxarea condițiilor monetare se resimte în ritmul de creștere a masei monetare. La sfârșitul trimestrului II, 2021 ritmul de creștere a masei monetare se menține la un nivel înalt, cea mai semnificativă creștere înregistrând depozitele la vedere în monedă națională.

Finanțele publice

În primul semestru 2021, veniturile bugetului public național au înregistrat creșteri cu 20,3% mai mult decât veniturile acumulate în aceeași perioadă a anului 2020. Iar, partea de cheltuieli a bugetului public național în I semestru 2021 s-a realizat în sumă de 38380,0 mil. MDL, fiind în creștere cu 18,1% comparativ cu perioada similară a anului 2020. Totodată, cheltuielile realizate din BPN în I semestru 2021, au sporit cu ritmuri superioare veniturilor încasărilor susținute preponderent de ponderea cheltuielilor sociale - în jur de 76,2% (mai puțin cu 2 p.p. f.p.s.a.p.) din valoarea totală a cheltuielilor publice realizate în perioada dată. Executarea bugetului public național în prima jumătate a anului 2021 a fost înregistrat un deficit în mărime de 3446,8 mil. MDL, în scădere cu 0,5% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Ponderea datoriei de stat la valoarea nominală în PIB, a constituit 33,2% din PIB, înregistrând o creștere cu 0,3 p.p. în raport cu situația de la sfârșitul anului 2020. Majorarea soldului datoriei de stat externe se datorează finanțării externe nete pozitive și fluctuației pozitive a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute pe parcursul anului 2021.

Sectorul bancar

Pe parcursul I semestru al anului 2021, s-au înregistrat următoarele tendințe pozitive: consolidarea fondurilor proprii, creșterea activelor și portofoliului de credite, scăderea ponderii creditelor neperformante în portofoliul de credite și majorarea volumului depozitelor bancare. Astfel, activele totale la nivelul sistemului bancar moldovenesc au crescut în primele șase luni ale anului 2021 cu 16%, până la 109691,4 mil. MDL f.p.s.a.p. În structura activelor cea mai semnificativă contribuție la creșterea acestora au avut creditele, care au sporit cu 20,3% f.p.s.a.p. Prin urmare, rata fondurilor proprii totale este net superioară minimului impus de cerințele prudențiale de 10% ajungând la nivelul de 26,8% în mediu pe sistem. Iar, rezervele de lichiditate ale sectorului bancar depășesc în continuare limitele prudențiale impuse de BNM, pentru a face față unor eventuale evoluții nefavorabile.

Lichiditatea curentă ca medie pe sistem în I semestru 2021 a fost de 49,91%, în descreștere cu 1,5 p.p. f.p.s.a.p. Volumul creditelor neperformante este în creștere cu 3 p.p. f.p.s.a.p., chiar dacă ponderea acestora persistă la nivel înalt, în perioada de referință s-a diminuat cu 1,3 p.p. față de iunie 2020. În acest context, în primele șase luni ale anului 2021, se atestă o creștere a volumului depozitelor atrase atât în monedă națională cât și în valută străină.

Totalul depozitelor constituite la bănci de către populație și companii a crescut față de perioada similară al anului trecut, unde depozitele totale la bănci au însumat 82,9 miliarde MDL la 30.06.2021, în creștere cu 15,5% față de p.s.a.p. În această perioadă se observă creșterea profitabilității bancare cu 43,8% f.p.s.a.p. Rata medie a depozitelor și creditelor noi acordate în monedă națională și valută s-a micșorat, în iunie 2021. Astfel, menținerea dinamici în jurul nivelului de 6% a creditelor acordate, iar rata depozitelor în monedă națională în jur de 4%, ar fi favorabilă pentru încurajarea economisirii din partea populației și încurajarea creditării economiei în același timp. Totuși, obiectivul primordial al managementului băncii centrale în perioada pandemiei COVID-19, rămâne a fi buna funcționare a procesului de digitalizare pentru facilitarea serviciilor bancare și de plăți, care deservește astăzi economia.

Sectorul extern

Soldul contului curent al balanței de plăți, în perioada ianuarie-iunie 2021, comparativ cu perioada similară a anului 2020, a înregistrat o majorare atât ca valoare absolută, cât și relativ la PIB. **Soldului balanței comerțului exterior cu servicii**, fiind în creștere cu 22,4%, comparativ cu perioada ianuarie-iunie 2020.

Contul de capital, comparativ cu perioada ianuarie-iunie 2020, s-a mărit cu 62,2%, astfel înregistrând un deficit de 30,62 mil. USD.

Contul financiar în perioada ianuarie-iunie 2021, s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 869,35 mil. USD, fiind mai mari cu 8,7% comparativ cu perioada precedentă. Aceasta s-a datorat scăderii nete a activelor financiare externe ale rezidenților cu 590,98 mil. USD, precum și a majorării nete a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 278,37 mil. USD generate de tranzacțiile efective.

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 30.06.2021, a constituit 5643,91 mil. USD, fiind cu 4% mai puțin față de sfârșitul anului 2020. Poziția investițională internațională raportată la PIB a constituit 43,9%.

Volumul transferurilor bănești din străinătate în Republica Moldova prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice, în perioada ianuarie-iunie a. 2021 a constituit 796,11 mil. USD.

Comparativ cu perioada similara a anului precedent transferurile bănești a fost în creștere cu circa 23%

Valoarea comerțului exterior cu bunuri în perioada ianuarie-iunie a anului 2021, a înregistrat o creștere de 29% față de perioada similară a anului precedent. Astfel volumul comerțului extern de bunuri în această perioadă a constituit 4597,9 mil. USD, înregistrând creștere atât la exporturi cu circa 14%, cât și la importuri cu 36,5%.

Deficitul balanței comerciale a constituit o valoare de 1934,9 mil. USD, sau cu 711,5 mil. USD (de 1,6 ori) mai mult, comparativ cu cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2020.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi, a fost de 40,8%, în scădere cu 8,1 p.p., comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Mediul de afaceri

La finele anului 2020, BNS avea la evidență 58,06 mii de întreprinderi active, cu o ușoară creștere de 2,4% f.p.s.a.p. În perioada 2019-2020 numărul total de salariați la toate întreprinderile din RM, per total, luate la evidență de organele statistice, a marcat o diminuare, indicând o descreștere cu 4,6% f.p.s.a.p. În special, numărul de salariați din întreprinderile micro, în perioada analizată, a marcat o descreștere semnificativă de 9,6%. Spre deosebire de anul 2019, când numărul de salariați din sectorul IMM a continuat să crească, în anul 2020, acest indicator a marcat o descreștere de -5,7% f.p.s.a.p.

În perioada analizată (2019-2020) veniturile din vânzări a întreprinderilor au marcat o diminuare semnificativă. Astfel, în anul 2020 veniturile din vânzări, per total întreprinderi, s-au micșorat față de anul precedent cu -4,0%, inclusiv în sectorul IMM – o diminuare de -4,6% f.p.s.a.p.

Spre deosebire de perioada precedentă, rezultatul financiar până la impozitare în anul 2020 a marcat o descreștere considerabilă de -29,4% f.p.s.a.p. per total întreprinderi. Sectorul IMM în perioada analizată a înregistrat o diminuare a indicatorului dat cu -26,9%. În perioada analizată, întreprinderile mijlocii au marcat o diminuare de -20,7% a rezultatului financiar până la impozitare f.p.s.a.p., iar întreprinderile mici și micro o diminuare de -29,6%, respectiv -29,2% a indicatorului analizat.

Numărul întreprinderilor înregistrate în T I al anului 2021 a marcat o creștere de 8,9% comparativ cu anul precedent. Astfel, potrivit datelor Agenției Serviciilor Publice, în Registrul de stat în T I 2021, au fost înregistrate 1682 întreprinderi noi.

În primul trimestru al anului curent, numărul întreprinderilor radiate s-a diminuat semnificativ. Astfel, din Registrul de stat în T I 2021 au fost radiate 2488 de întreprinderi, cu -46,6% mai puțin comparativ cu perioada precedentă. Totodată, cinci ani consecutiv (TI 2017-2021) persistă un sold negativ al numărului net de întreprinderi nou create. Astfel și în T I 2021 numărul întreprinderilor radiate l-a depășit considerabil pe cel al întreprinderilor înregistrate, numărul net de întreprinderi nou create constituind -806 unități.

Sectorul social

Situația demografică. În T II din anul 2021 numărul nașcuților-vii total pe țară a constituit 12432 pers., fiind în scădere cu 1418 copii sau cu 10,4% comparativ cu T II din anul precedent, rata natalității a fost de 9,6 nașcuți-vii la 1000 locuitori, fiind în scădere cu 1,0 p.p. f.p.s.a.p. Numărul de decedați a constituit 23474 pers., înregistrând o creștere de 4704 pers. sau cu 25,1% f.p.s.a.p.,

iar rata mortalității a ajuns la 18,1 decedați la 1000 locuitori, în creștere cu 3,8 p.p. f.p.s.a.p. Numărul *căsătoriilor* total pe țară în T II din anul 2021 a constituit 8730, majorându-se cu 3433 sau cu 64,8% f.p.s.a.p., iar rata nupțialității a constituit 6,7 căsătorii la 1000 locuitori, cu 2,7 p.p. mai mult f.p.s.a.p. Indicatorul în cazul numărului *divorțurilor* din țară a constituit 4880, fiind în creștere cu 1350 sau cu 38,2% f.p.s.a.p. Rata divorțialității a constituit 3,8 divorțuri la 1000 locuitori, cu 1,1 p.p. mai mult f.p.s.a.p.

Piața forței de muncă. În T II din anul 2021, *forța de muncă*, care include populația ocupată și șomerii, a constituit 874,0 mii pers., în creștere cu 1,9% f.p.s.a.p. Totodată, *rata de participare la forța de muncă a populației de 15 ani și peste* a fost de 41,2%, ceea ce este cu 1,3 p.p. mai mult f.p.s.a.p. *Populația ocupată* în T II din anul 2021 a fost de 842,6 mii pers, mai mult cu 2,6% f.p.s.a.p. *Rata de ocupare* a populației de 15 ani și peste a constituit 39,7%, cu puțin peste nivelul T II din 2020 (38,2%). *Numărul șomerilor*, definit conform BIM, în T II din anul 2021 a constituit 31,4 mii pers., micșorându-se f.p.s.a.p. cu 4,8 mii persoane sau cu 13,3%. *Rata șomajului (LU1)* la nivelul țării în T II din anul 2021 a fost de 3,6%, mai mică cu 0,6 p.p. f.p.s.a.p. *Populația în afara forței de muncă* din țară (de 15 ani și peste) în T II din anul 2021 a fost de 1246,5 mii persoane, în scădere cu 3,6% f.p.s.a.p., constituind 58,8% din populația din aceeași grupă de vârstă, mai puțin cu 1,3 p.p. f.p.s.a.p. În T II din anul 2021 grupul NEET a avut o pondere de 18,1% din populația din grupa de vârstă de 15-24 ani, 27,4% - în cazul celor cu vârsta de 15-29 ani și 31,3% - la cei cu vârsta de 15-34 ani.

Remunerarea muncii. În T II din anul 2021, câștigul salarial nominal mediu lunar brut în țară a fost în mărime de 9044,5 MDL, majorându-se în termeni nominali cu 15,2% f.p.s.a.p., iar în valoare reală a crescut cu 11,8% (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum). În sectorul bugetar salariul mediu lunar în T II din anul 2021 a fost în mărime de 7778,5 MDL, în creștere cu 8,5% f.p.s.a.p., iar în sectorul real - 9497,8 MDL, mai mult cu 17,1% f.p.s.a.p. Cele mai mari câștiguri salariale medii brute lunare au fost înregistrate în: Informații și comunicații (21753,9 MDL - de 2,4 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); Activități financiare și de asigurări (16698,6 MDL - de 1,8 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (14251,8 MDL - de 1,6 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); Activități profesionale, științifice și tehnice (11421,3 MDL - de 1,3 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); Sănătate și asistență socială (11574,7 MDL - de 1,3 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii (10273,5 MDL - de 1,1 ori mai mare decât salariul mediu pe economie).

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2021 a constituit 679,9 mii pers. sau cu 12,6 mii pers. mai puțin comparativ cu 1 iulie 2020. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 iulie 2021 a constituit 2271,45 MDL, fiind în creștere cu 12,8% față de 1 iulie 2020.

Capitolul I

PRODUȚIA²

Produsul intern brut

Prima jumătate a anului 2021 a marcat o creștere a produsului intern brut, acesta înregistrând o valoare nominală de 104221 mil. MDL în prețuri curente, ceea ce reprezintă o creștere cu 11,7% față de perioada similară a anului precedent (care a fost grav afectată ca urmare a pandemiei Covid-19 și restricțiile impuse ca răspuns în lupta cu efectele pandemiei) și cu 7,2% față de semestrul I al anului 2019.

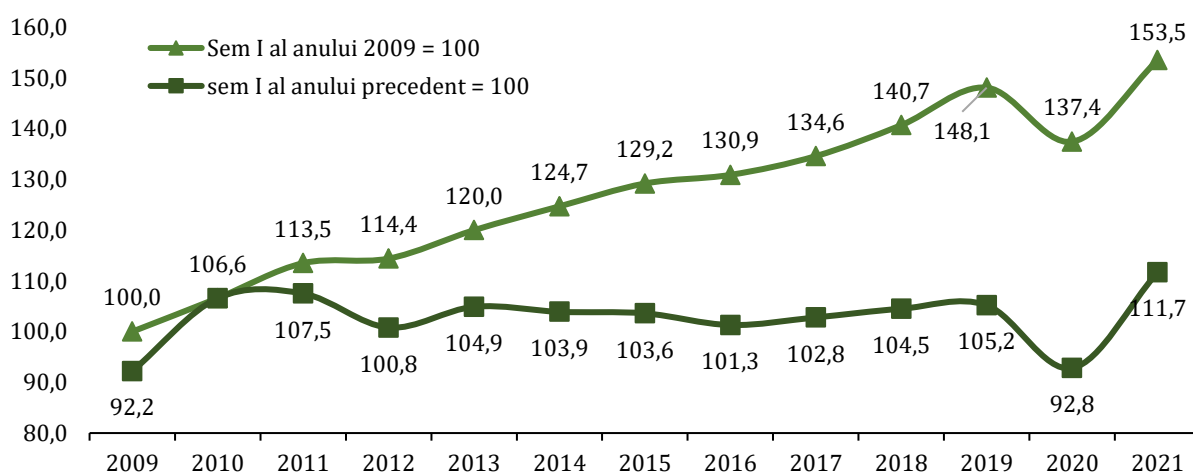

Figura 1.1. Evoluția PIB-ului, ianuarie-iunie 2009-2021, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Conform *categoriilor de resurse*, principalele activități care au contribuit la creșterea PIB-ului au fost următoarele:

- Administrația publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială – având o pondere de 14,3% la formarea PIB au contribuit la creșterea lui cu 2,3% și o creștere a VAB cu 17% f.p.s.a.p.
- Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică având o pondere de 18,9% la formarea PIB, au contribuit la creșterea acestuia cu 2,1% și la majorarea VAB cu 10,8% f.p.s.a.p.
- Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare - cu o pondere de 14,8% la formarea PIB, au contribuit la creșterea acestuia cu 1,9% și la majorarea VAB cu 12,9% f.p.s.a.p.
- Construcțiile - cu o pondere la formarea PIB de 10,1%, au contribuit la creșterea acestuia cu 1,6% și o creșterea a VAB cu 16,5% f.p.s.a.p.

² Analiza este prezentată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender, pe baza statisticilor oficiale, elaborate de către Biroul Național de Statistică. În unele cazuri, special menționate, sunt prezentate datele disponibile vizând regiunea transnistreană, difuzate de către organul de statistică din regiune.

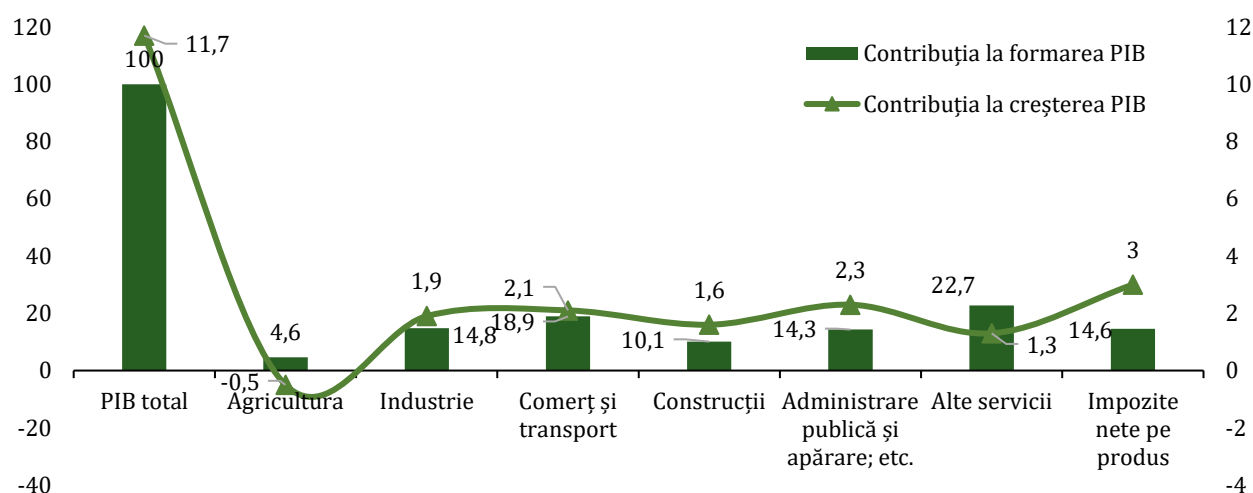

Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în sem. I 2021 și la creșterea acestuia față de sem. I 2020, %

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

O contribuție negativă la creșterea PIB în perioada dată a înregistrat agricultura cu -0,5%, cu o pondere la formarea PIB de 4,6% și o reducere a VAB cu 9,9%.

Impozitele nete pe produse în perioada respectivă au crescut cu 22,8% comparativ cu perioada similară a anului 2020, însumând o pondere de 14,6% din PIB și au contribuit la creșterea lui cu 3,0%.

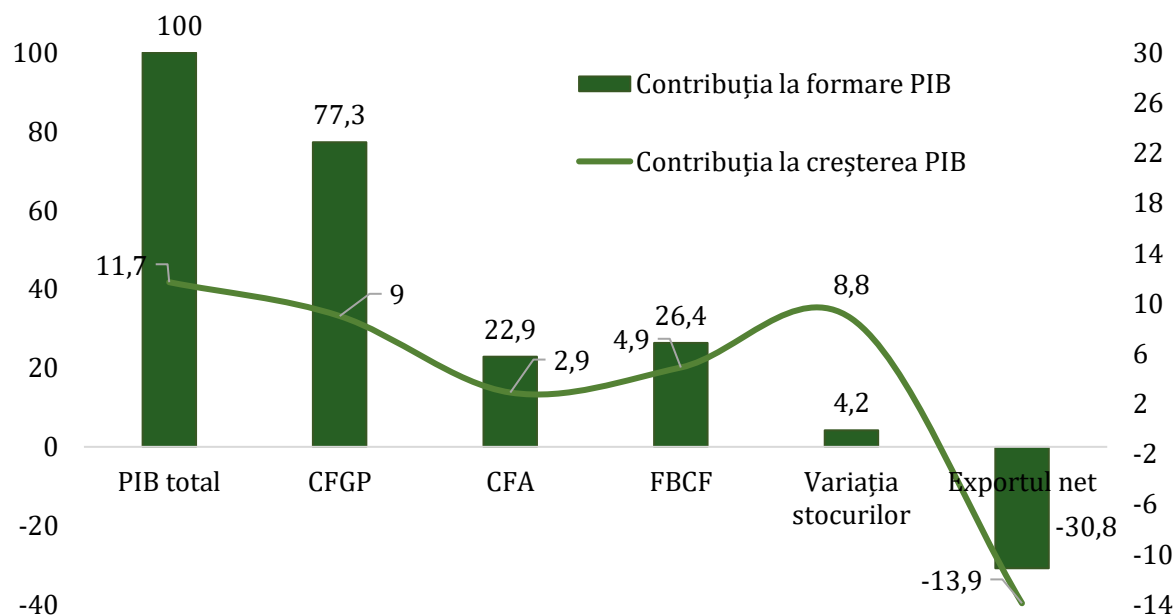

Figura 1.3. Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în ianuarie-iunie 2021 față de perioada ianuarie-iunie 2020, %

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

Conform *categoriilor de utilizări*, aportul cel mai semnificativ în perioada dată comparativ cu cea a anului precedent a fost adus de către consumul final al gospodăriilor populației, care a crescut cu 11,3% f.p.s.a.p., astfel contribuind la formarea PIB-ului cu 77,3% și la creșterea lui cu

9,0%; formarea brută de capital fix care a înregistrat o creștere a volumului cu 20,2% f.p.s.a.p., astfel având o pondere de 26,4% la formarea PIB-ului și contribuind la creșterea lui cu 4,9% și consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației care în perioada respectivă s-a majorat cu 15,0% astfel contribuind la formarea PIB cu 22,9% și la creșterea lui cu 2,9%.

Impactul negativ (-13,9%) asupra PIB-ului l-a avut exportul net de bunuri și servicii, ca rezultat al contribuției mai semnificative a importurilor de bunuri și servicii (60,4%) asupra exporturilor de bunuri și servicii (29,6%).

Industria

Producția industrială în prima jumătate a anului 2021 prezintă semne bune de redresare a vectorului de dezvoltare, astfel înregistrând o creștere cu 13,1% față de perioada similară a anului 2020. Bineînțeles, că comparația față de prima jumătate a anului 2020 care a avut rezultate negative din cauza unui șir de factori condamnabili nu arată pe deplin situația, însă dacă vom lua anul 2009 ca an de referință vom observa trendul pozitiv pe care îl urmărește producția industrială. Rezultatele obținute se datorează tuturor subramurilor ale industriei, astfel industria extractivă a crescut cu 12,5% f.p.s.a.p., industria prelucrătoare s-a majorat cu 10,8% și prelucrarea și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat a înregistrat creșteri cu 24,1% f.p.s.a.p.

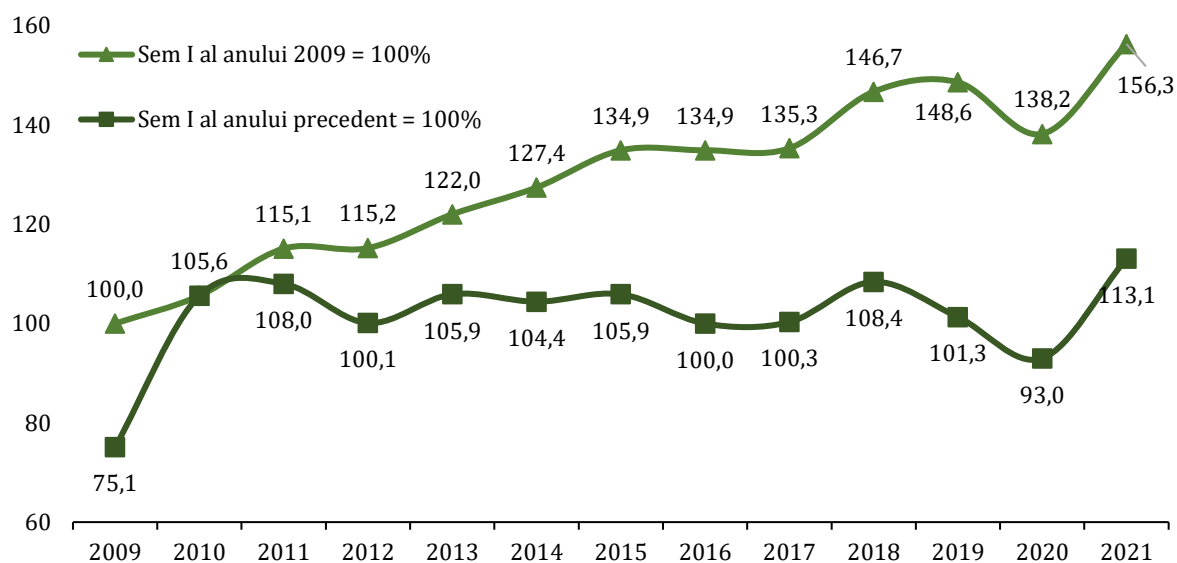

Figura 1.4. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009-2021, %

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

În cadrul industriei prelucrătoare, cele mai mari creșteri au fost înregistrate în "Fabricarea de mobilă" (+99,1%), "Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite" (+58,4%), "Industria metalurgică" (+56,2%), "Alte activități industriale n.c.a." (+50,9%) și "Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice" (+43,7%). În același timp, cele mai vizibile reduceri au fost observate în cadrul "Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor" (-6,6%), "Fabricarea substanțelor și a produselor chimice" (-7,3%), "Industria alimentară" (-10,8%),

"Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și produselor din amidon" (-19,1%) și "Fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale" (-61,3%).

Tabelul 1.1. Activitatea sectorului industrial în ianuarie – iunie 2021

ACTIVITĂȚI INDUSTRIALE	Ianuarie-Iunie 2021 față de ianuarie - iunie 2020
INDUSTRIE - TOTAL	113,1
INDUSTRIA EXTRACTIVA	112,5
Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	C
Alte activități extractive	114,7
INDUSTRIA PRELUCRATOARE	110,8
Industria alimentară	89,2
Producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	97,5
Prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor	139,3
Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	93,4
Fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale	38,7
Fabricarea produselor lactate	99,6
Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și produselor din amidon	80,9
Fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase	107,6
Fabricarea altor produse alimentare	116,8
Fabricarea preparatelor pentru hrana animalelor	C
Fabricarea băuturilor	108,1
Fabricarea produselor de tutun	C
Fabricarea produselor textile	140,5
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte	121,6
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	138,8
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și pluta, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	158,4
Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	113,5
Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor	101,7
Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului	C
Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	92,7
Fabricarea produselor farmaceutice de baza și a preparatelor farmaceutice	121,1
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	112,0
Producția altor produse din minerale nemetalifere	116,5
Industria metalurgică	156,2
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	135,0
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	143,7
Fabricarea echipamentelor electrice	112,4
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	118,7

Fabricarea autovehiculelor, a remorcilor si semiremorcilor	95,1
Fabricarea altor mijloace de transport	C
Fabricarea de mobila	199,1
Alte activități industriale n.c.a.	150,9
Repararea, întreținerea si instalarea mașinilor si echipamentelor	126,2
Producția si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer condiționat	124,1
Producția si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer condiționat	124,1

C = Date confidențiale (mai puțin de 3 unități raportoare)

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

Agricultura

În prima jumătate a anului 2021, producția globală agricolă a înregistrat cifra de 5200,4 mil. MDL (prețuri curente), ce prezintă valoare mai mică cu 11,3% (în prețuri comparabile) comparativ cu perioada similară a anului precedent. Din cauza condițiilor climatice distincte din acest an, s-a efectuat cu întârziere (comparativ cu anul precedent) campania de recoltare a cerealelor de grupa I și altor culturi agricole, prin urmare, acest fapt contribuind la o diminuare cu 22,8% a producției vegetale ce a fost înregistrată în perioada dată. Reducerea producției animaliere cu 9,5% f.p.s.a.p. se datorează în marea sa parte diminuării efectivului de animale din gospodăriile de toate categoriile.

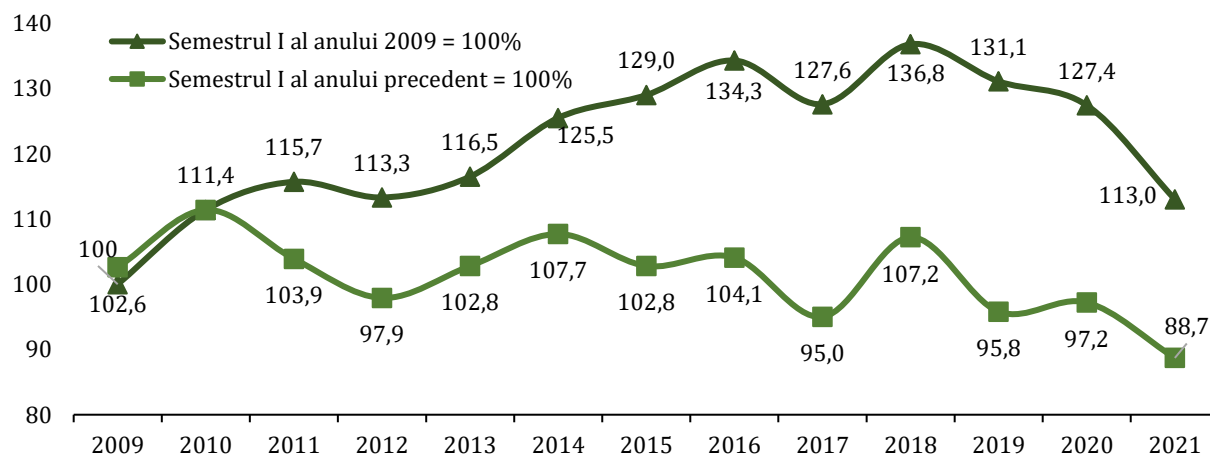

Figura 1.5. Evoluția producției agricole în ianuarie-iunie 2009-2021, %

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

Suprafața însămânțată în gospodăriile de toate categoriile a producției vegetale în perioada respectivă a crescut cu 1,7% f.p.s.a.p., constituind 1547,3 mii ha. Suprafețele însămânțărilor cu culturi de cartofi, legume și bostănoase la fel ca și culturile pentru nutreț în perioada dată au înregistrat diminuări cu 4,0% și respectiv 1,3% f.p.s.a.p., restul culturilor au înregistrat creșteri ce țin de suprafața însămânțată și anume: cereale și leguminoase pentru boabe (ce deține o cotă de 62,4% din totalul suprafețelor însămânțate) s-au mărit cu 1,7% f.p.s.a.p., și culturi tehnice – au crescut cu 3,0% f.p.s.a.p.

În sectorul zootehnic, producția agricolă a înregistrat diminuări la toate categoriile producției agricole, astfel producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) a înregistrat o reducere cu

10,2% f.p.s.a.p., producția de lapte s-a diminuat cu 9,0% f.p.s.a.p. și producția de ouă, la fel, s-a redus cu 6,0% f.p.s.a.p.

Tabelul 1.2 Producția animalieră pe principalele tipuri în ianuarie – iunie 2021

	total	în % față de ian.- iun. 2020
Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) - total, mii tone din care:	80,8	89,8
întreprinderile agricole	47,1	89,6
gospodăriile populației	33,7	90,1
Lapte - total, mii tone din care:	153,1	91,0
întreprinderile agricole	11,7	103,3
gospodăriile populației	141,4	90,1
Ouă - total, mil. buc. din care:	309,7	94,0
întreprinderile agricole	127,7	93,2
gospodăriile populației	182,0	94,5

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Biroului Național de Statistică

Transportul

În prima jumătate a anului 2021, volumul mărfurilor transportate pe toate tipurile de transport a atins cifra de 7679,6 mii tone, o cifră net superioară celei a anului precedent cu 8,1%. De asemenea, și parcursul total al mărfurilor în perioada respectivă s-a mărit cu 5,4%, astfel atingând cifra de 2276,5 mil. tone-km. Rezultatul respectiv se datorează transportării mărfurilor pe cale rutieră, care deține o cotă de aproximativ 83,7% din totalul mărfurilor transportate și care în perioada dată a crescut cu 17,0%, pe cale fluvială cu o creștere cu 11,8% și pe cale aeriană, ce s-a mărit cu 17,6% f.p.s.a.p. Doar transportarea mărfurilor pe cale feroviară care deține o cotă de aproximativ 15,1% din totalul mărfurilor transportate în perioada dată a înregistrat diminuări cu 24,0% f.p.s.a.p.

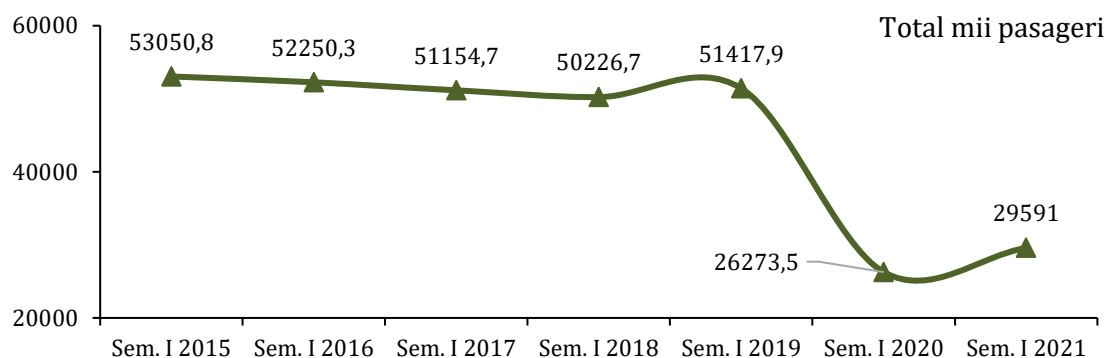
Tabelul 1.3 Volumul mărfurilor transportate în perioada ianuarie – iunie 2021

	Ianuarie – iunie 2021	în % față de sem I 2020	Cota din totalul mărfurilor transportate
Mărfuri transportate - total, mii tone	7679,6	108,1	100,00
din care, pe modul de transport:			
- feroviar	1156,6	76,0	15,1
- rutier	6427,4	117,0	83,7
- fluvial	94,6	111,8	1,2
- aerian	0,66	117,6	0,01

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

Cu toate că transportarea pasagerilor pe toate tipurile de transport în perioada ianuarie – iunie 2021 comparativ cu perioada similară a anului 2020 a atins cifra de 29591,0 mii pasageri și a

crescut cu 12,6%, acesta nici de cum nu a revenit la o normalitate și prezintă o diminuare cu aproximativ 42,5% față de semestrul I 2019.

**Figura 1.6 Transportarea de pasageri pe toate tipurile de transport
sem. I 2015 – sem. I 2021**

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

Structural, acest rezultat în marea sa parte se datorează transportării pasagerilor pe cale rutieră, care în perioada dată a atins cifra de 28926,1 mii pasageri sau aproximativ 97,7% din totalul pasagerilor transportați și a crescut în perioada dată cu 13,0% f.p.s.a.p. fiind urmată de transportarea pasagerilor pe cale aeriană și pe cale fluvială care în perioada respectivă au crescut cu 26,2% și respectiv cu 27,6% față de sem I 2020. Doar transportarea pasagerilor pe cale feroviară a înregistrat o diminuare cu 21,6% f.p.s.a.p.

**Tabelul 1.4 Numărul de pasageri transportați pe diferite căi de transport în perioada
ianuarie – iunie 2021, mii pasageri.**

	Ianuarie - iunie 2021	în % față de ianuarie - iunie 2020
Total mii pasageri transportați	29591,0	112,6
din care:		
feroviar	297,2	78,4
rutier	28926,1	113,0
fluvial	98,0	127,6
aerian	269,7	126,2

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

Investiții în active imobilizate

În perioada ianuarie-iunie 2021, investițiile în active imobilizate au atins cifra de 10076,0 mil. MDL, astfel marcând o creștere semnificativă cu 21,8% (prețuri comparabile) față de perioada similară a anului precedent. Rezultatul dat se datorează, în mare parte, investițiilor în imobilizările corporale, care constituind aproximativ 97,5% sau 9820,3 mil. MDL din totalul investițiilor în active imobilizate în perioada respectivă au crescut cu 21,7% f.p.s.a.p. În același timp, investițiile în active necorporale în perioada dată s-au majorat semnificativ cu 26,0% față de ianuarie-iunie 2020, astfel atingând cifra de 255,7 mil. MDL.

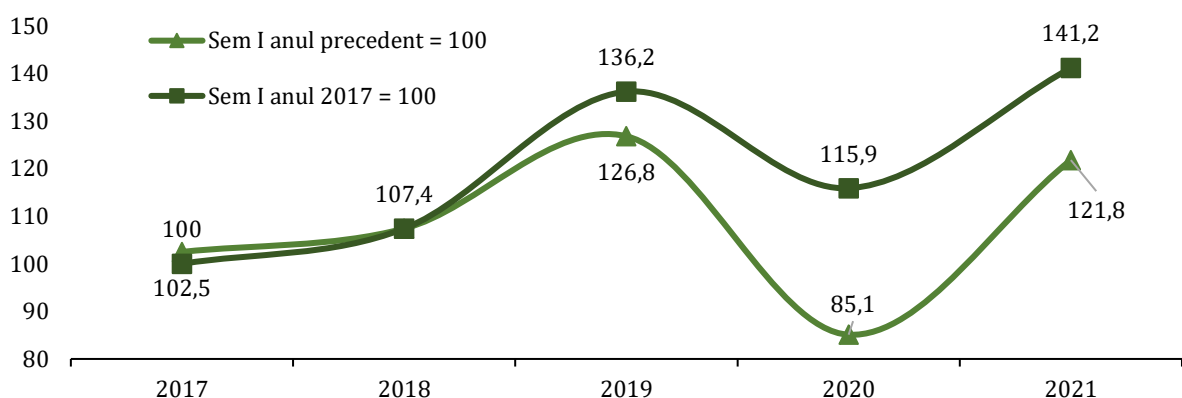

Figura 1.7. Evoluția volumului investițiilor în active imobilizate în ianuarie-iunie 2009-2021, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Biroului Național de Statistică

În cadrul investițiilor corporale, cea mai mare pondere de aproximativ 32,3% din totalul investițiilor în active imobilizate o au investițiile în mașini, utilaje și instalații de transmisie care în perioada respectivă au avut o creștere cu 20,2% f.p.s.a.p., astfel însumând 3253,5 mil. MDL. Însă, cel mai mare salt l-au avut investițiile în mijloace de transport, ce au înregistrat o creștere cu 87,2% f.p.s.a.p., astfel atingând o cotă de 12,6% din totalul investițiilor în active imobilizate.

Tabelul 1.5. Investiții în active imobilizate pe tipuri de imobilizări ianuarie - iunie 2021

	Realizări, mil. MDL	În % față de:	
		ianuarie - iunie 2020	total
Investiții în active imobilizate - total	10076,0	121,8	100
Imobilizări necorporale	255,7	126,0	2,5
Imobilizări corporale	9820,3	121,7	97,5
din care:			
clădiri rezidențiale	1608,7	106,6	16,0
clădiri nerezidențiale	1542,6	116,2	15,3
construcții ingineresti	1631,2	108,7	16,2
mașini și utilaje	3253,5	120,2	32,3
mijloace de transport	1278,0	187,2	12,7
alte imobilizări corporale	506,3	145,9	5,0

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Biroului Național de Statistică

Principala sursă de finanțare, ca de obicei, o reprezintă mijloacele proprii ale investitorilor, cu o cotă de 66,3% din totalul investițiilor în active imobilizate, ce în perioada dată au avut o creștere cu 19,9% f.p.s.a.p. Însă cele mai semnificative creșteri au fost din partea altor surse, bugetului de stat și din partea unităților administrativ - teritoriale care în perioada dată au sporit cu 79,3%, 78,8% și 66,8% respectiv, față de perioada similară a anului 2020.

Tabelul 1.6. Investiții în active imobilizate divizate pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2021, mil. MDL

	Ianuarie-iunie 2021	în % Ianuarie-iunie 2021	în % față de total
Total	10076,0	121,8	100
Surse proprii	6679,6	119,9	66,3
Bugetul de stat	488,9	178,8	4,9
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	535,1	166,8	5,3
Credite și împrumuturi interne	766,1	105,0	7,6
Credite și împrumuturi externe	644,0	101,5	6,4
Surse din străinătate	555,0	143,1	5,5
Fondul rutier	177,7	82,8	1,8
Fondul ecologic	49,1	131,5	0,5
Alte surse	180,6	179,3	1,8

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Biroului Național de Statistică

Comerțul și alte servicii destinate pieței

În perioada ianuarie – iunie a anului 2021, **cifra de afaceri din comerțul cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele) s-a bucurat de o creștere de 19,7% (în prețuri comparabile) comparativ cu perioada similară a anului 2020.

Cifra de afaceri din comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele) în semestrul I 2021 s-a majorat cu 12,9% (în prețuri curente), comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020.

Cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației în perioada corespunzătoare a înregistrat cea mai sporită creștere cu 77,3% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului 2020, iar **cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate, în principal, întreprinderilor** în ianuarie-iunie 2021 a crescut cu 22,1% (în prețuri curente), comparativ cu perioada similară din anul 2020.

Cifra de afaceri din comerțul cu autovehicule și motocicletele în aceeași perioadă a înregistrat o creștere - cu 50,9% (în prețuri curente), comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020.

Turismul

Cu toate că la prima vedere în prima jumătate a anului, turismul arată o creștere cu 256,3% f.p.s.a.p. și acest fapt ar fi trebui să bucure agențiile de turism și tur operatorii, situația este una ambiguă. Efectuând o analiză a situației actuale comparativ cu perioada pre-pandemică se observă o reducere cu 36,6% a turiștilor ce au profitat de serviciile agențiilor de turism și a tur operatorilor.

Analizând situația structurală, se observă o creștere pronunțată a turismului intern care și comparativ cu situația pre-pandemică a înregistrat creșteri cu 31,9%, nemaivorbind de creșterea impunătoare (cu 245,4%) față de prima jumătate a anului precedent. Opusul turismului intern este turismul receptor care înregistrează o pronunțată reducere cu 53,5% chiar și comparativ cu

primul semestru al anului 2020. Turismul emițător, cu toate că comparativ cu perioada precedentă a înregistrat creșteri considerabile cu 337,2%, abia a atins jumătate (52,8%) față de perioada pre-pandemică din numărul total de turiști și excursioniști ce au părăsit țara, principalul scop fiind odihna, recreerea și agrementul (99,4%). Principalele locuri de destinație au fost următoarele țări: Turcia (41,7%), Egipt (38,4%), Bulgaria (9,7%) și Ucraina (3,0%).

Tabelul 1.7. Turiști și excursioniști participanți la turism organizat prin intermediul agențiilor de turism și a tur operatorilor

	turiști și excursioniști în ianuarie- iunie 2019	turiști și excursioniști în ianuarie- iunie 2020	turiști și excursioniști în ianuarie- iunie 2021	ianua rie - iunie 2019 în % față f.p.s.a. p.	ianua rie - iunie 2020 în % față f.p.s.a. p.	ianua rie - iunie 2021 în % față f.p.s.a. p.
TOTAL	151 586	37 483	96 059	112,2	24,7	256,3
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în țară)	8 408	6 707	3 117	101,1	79,8	46,5
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate)	121 215	18 976	63 979	111,3	15,7	337,2
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova prin interiorul țării, în scop turistic)	21 963	11 800	28 963	123,0	53,7	245,4

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Biroului Național de Statistică

Activitatea industrială și investițională în raioanele din stânga Nistrului și mun. Bender³

Activitatea industrială în Regiunea din partea stângă a Nistrului în semestrul I 2021 a înregistrat creșteri, volumul producției industriale în ansamblu sporind cu 16,1%. Principalele activități industriale care au favorizat la creșterea producției industriale au fost siderurgia, care a crescut cu 37,8% f.p.s.a.p., electroenergetica (+8,6%), industria ușoară (+19,2%) și industria forestieră și prelucrarea lemnului (+19,3%, dar care nu deține o cotă semnificativă în cadrul activităților industriale).

De asemenea, au crescut și investițiile în **imobilizările corporale** cu 17,7% (prețuri curente), comparativ cu ianuarie – iunie 2020, ca rezultat al diminuării investițiilor în lucrările de construcții și montaj (ce dețin o cotă de 28,0%) cu 7,6% f.p.s.a.p., pe când investițiile în mașini, utilaje și mijloace de transport (ce dețin o cotă de 70,2%) au crescut cu 31,9% f.p.s.a.p.

Agricultura în semestrul I comparativ cu perioada similară a anului precedent, a înregistrat o creștere cu 6,1% (în prețuri curente) f.p.s.a.p. ca rezultat al diminuării producției vegetale cu 10,9% și a creșterii producției animale cu 11,9% (în prețuri curente) f.p.s.a.p. Însă, indicele

³ Conform datelor organului de statistică din regiunea transnistreană: <http://mer.gospmr.org/gosudarstvennaya-sluzhba-statistiki/informacziya/o-soczialno-ekonomicheskopolozhenii-pmr.html>

volumului fizic în perioada respectivă s-a diminuat cu 2,8% f.p.s.a.p. ca rezultat al reducerii indicelui producției vegetale cu 26,2% și creșterii indicelui producției animaleiere cu 5,1%.

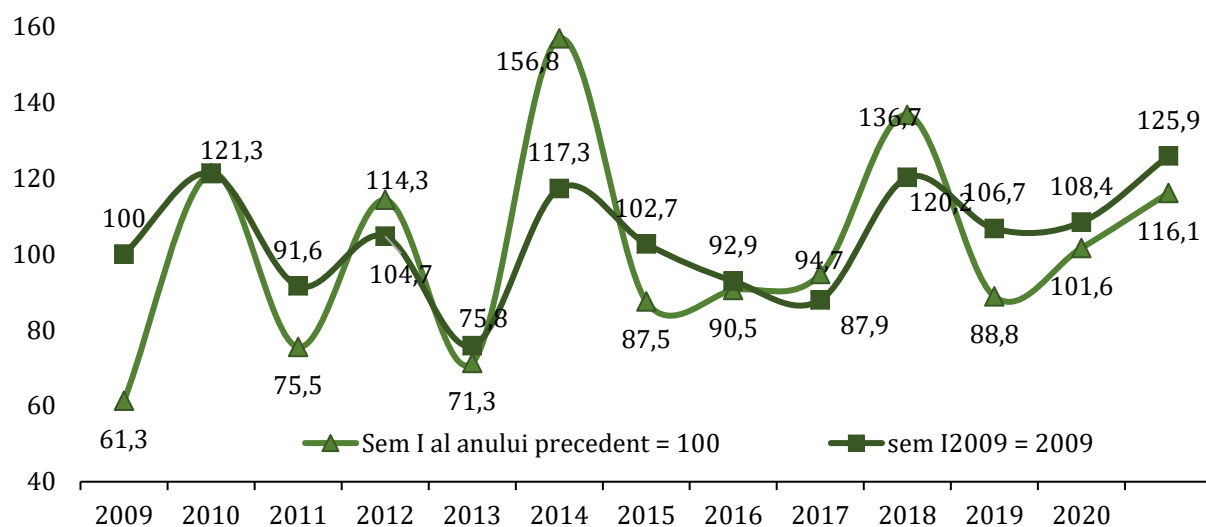

Figura 1.8. Dinamica anuală a indicelui producției industriale, sem. I 2009 -2021 (%)

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Organului oficial de statistică din regiunea transnistreană

La capitolul **transporturi** este înregistrată o creștere cu 65,4% față de perioada similară a anului 2020 a volumului de mărfuri transportate, cât și creșterea parcursului total de mărfuri în perioada dată cu 7,2%. Transportarea de pasageri a avut creșteri cu 20,0% f.p.s.a.p.

Comerțul în principal prestat populației în perioada respectivă a înregistrat o creștere de 18,2 % (prețuri curente) f.p.s.a.p., ca rezultat al sporirii cifrei de afaceri a comerțului cu amănuntul cu 17,7%, a creșterii cifrei de afaceri a comerțului cu produse alimentare cu 20,8% și a majorării cifrei de afaceri pentru serviciile prestate populației cu 19,5% f.p.s.a.p.

Capitolul II PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ

2.1 PREȚURI ȘI RATE DE SCHIMB

Prețuri

Recuperarea treptată a activității economice în contextul relaxării constrângerilor generate de criza epidemiologică din lume, creșterea prețurilor la produse alimentare și nealimentare pe piața mondială au generat presiuni inflaționiste și pe piața internă.

În prima jumătate a anului 2021 rata anuală a inflației a fost de 1,9% f.p.s.a.p., înregistrând o decelerare de ritm, cu 3,5 p.p. sub nivelul înregistrat în perioada analogică a anului precedent. După ce în anul 2020 am înregistrat scăderea ritmului de creștere a prețurilor, în primul semestru al anului curent acesta dă semne de accelerare. În expresie trimestrială și lunară, remarcăm o dinamică ascendentă a prețurilor. Evoluția lor reflectă efecte ale creșterii prețurilor la produsele agroalimentare, costurilor cu energia, sporirea cererii de bunuri pe fundalul unor constrângeri venite din partea ofertei, deprecierea monedei naționale, precum și ajustările în sens ascendent ale anticipațiilor inflaționiste.

Rata medie anuală a inflației pentru trimestrul II, 2021 a constituit 3% și s-a plasat sub limita inferioară a coridorului de variație a țintei, stipulat în Strategia politicii monetare a BNM pe termen mediu. Comparativ cu perioada similară a anului precedent ritmul de creștere a inflației este mai mic cu 1,6 p.p. În aceeași perioadă, pentru componentele IPC s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 4,9%, produse nealimentare – 4,5%, servicii – minus 1,6% f.p.s.a.p.

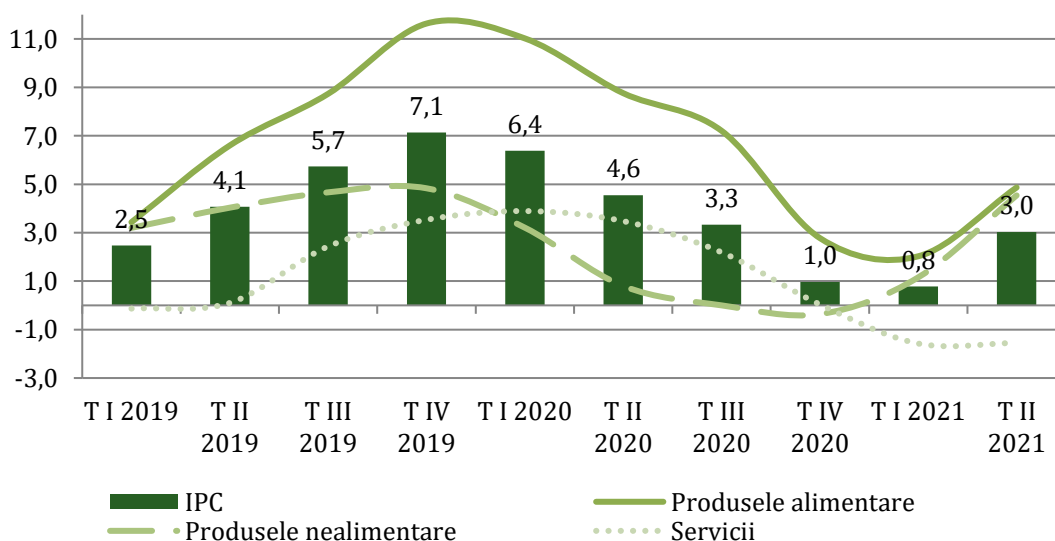

Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

În trimestrul II 2021, **prețurile la produsele alimentare** s-au majorat cu 4,9% ceea ce reprezintă o decelerare a ritmului de creștere cu 3,9 puncte procentuale față de nivelul înregistrat în trimestrul II al anului precedent, și o accelerare de ritm cu 2,9 p.p. față de trimestrul precedent (în

expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, s-au produs următoarele majorări: în aprilie – 5,1%, în mai – 5%, în iunie – 4,6%).

În trimestrul II al anului 2021 f.p.s.a.p., a crescut prețul la uleiul vegetal cu 49,4%, au crescut prețurile la unele legume, așa ca varza, tomatele, boboasele cu 21,8%, 16,9% și 14,3% corespunzător, castraveții cu 10,5%, boboasele – 23%. Cu peste 11 % f.p.s.a.p. crescut prețurile la ouă, margarină și alte grăsimi vegetale. Totodată, în această perioadă au fost înregistrate și scăderi de preț la ceapă cu 33,7%, la usturoi cu 24,6%, la cartofi cu 16,6%, la fructele citrice cu 6,4% f.p.s.a.p.

Prețurile **mărfurilor nealimentare**, în trimestrul II, 2021 au înregistrat cu creștere de 4,5% f.p.s.a.p., înregistrând o accelerare de ritm față de perioada analogică a anului precedent cu 3,7 p.p. (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, ritmul de creștere a prețurilor a fost de: 3,8% în aprilie, de 4,7% în mai și de 5,2% în iunie).

Cele mai considerabile creșteri de preț în acest trimestru a fost înregistrate la combustibili și carburanți cu 15,7%, la autoturismele noi cu 10,9%, la țigări cu 7,2%, la materiale pentru întreținerea și repararea locuinței cu 6,7% și la echipamentele de camping cu 4,7%. Printre puținele produse nealimentare care au înregistrat diminuări de preț sunt televizoarele, frigidererele, congelatoarele și bunurile de voiaiaj.

În trimestrul II al anului 2021 **prețurile la servicii** au scăzut cu 1,6% f.p.s.a.p ceea ce reprezintă o diminuare a ritmului de creștere cu 5,1 p.p. față de nivelul indicatorului respectiv în anul 2020. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent indicii prețurilor la servicii în lunile aprilie, mai, iunie au fost de cca. minus 1,5%. În perioada de referință, comparativ cu trimestrul II al anului precedent semnificativ au crescut pachetele de servicii turistice cu 18,4%, transportul aerian cu 12,2%, serviciile comunal-locative pe filiera chirie cu 10,1%.

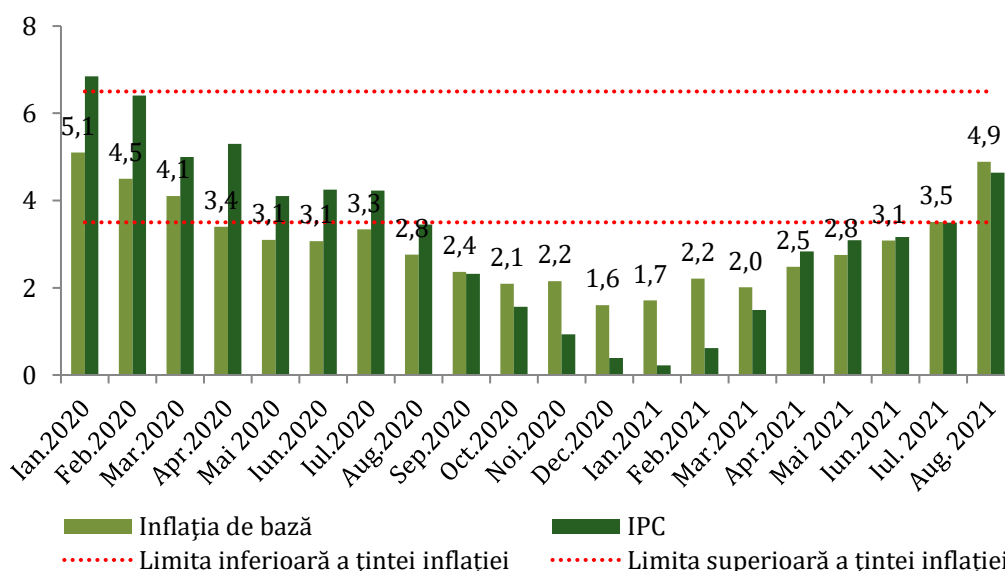

Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

În primele luni ale anului 2021 rata inflației de bază își accelerează ritmului de creștere. În primul semestru al anului 2021 rata inflației de bază a înregistrat un ritm de creștere mai avansat

față de IPC și a constituit 2,4% f.p.s.a.p. fiind în descreștere cu 1,5 p.p. față de valoarea înregistrată anul precedent.

În trimestrul II, 2021 rata inflației de bază a constituit 2,8% f.p.s.a.p. fiind în creștere cu 0,8 p.p. Evoluțiile lunare la fel arată o tendință de creștere, ce se accelerează și în primele luni ale trimestrului III, 2021.

În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, ritmul de creștere a inflației de bază a înregistrat următoarele majorări: în aprilie – 2,5%, în mai – 2,8% și în iunie – 3,1%.

În condițiile menținerii unui deficit de cerere agregată pe piața internă, la creșterea ratei inflației de bază au contribuit evoluția ascendentă a prețurilor la combustibili, deprecierea monedei naționale față de principalele valute de referință (USD și EUR), creșterea prețurilor la produsele nealimentare.

Prețurile producției industriale în prima jumătate a anului 2021 au înregistrat valori ascendente față de perioada similară a anului precedent. O contribuție însemnată la această creștere a venit din partea industriei prelucrătoare și industriei extractive.

În lunile aprilie-iunie 2021 ritmul de creștere a indicelui anual al prețurilor producției industriale a crescut comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 4,8p.p. și a atins nivelul de 7,5%.

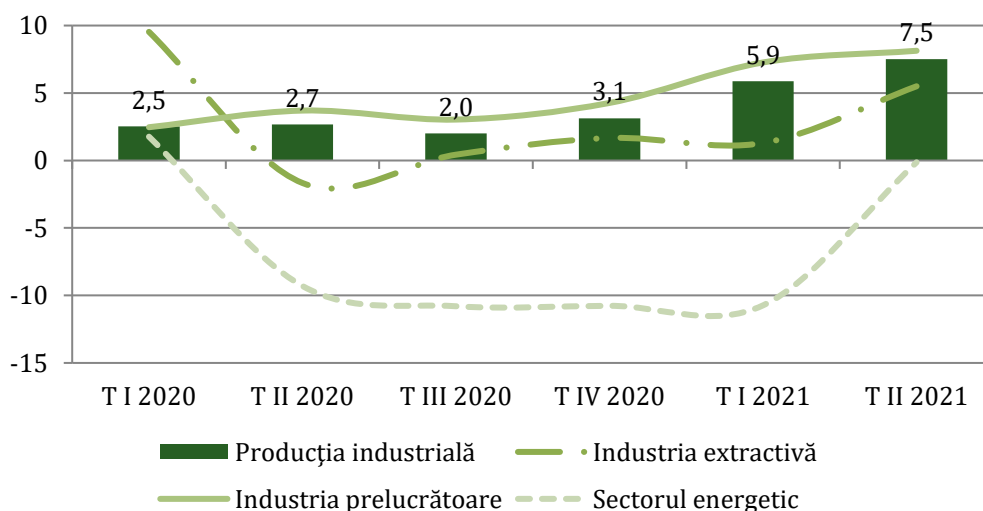

Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Pe sectoare de activitate, în *industria prelucrătoare* prețurile au crescut cu 8,1% f.p.s.a.p., înregistrându-se creșteri semnificative de prețuri în ramurile industriei alimentare (+13,8%): fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale (+72,8%), zahărului (+10,6%) etc. Tot în industria prelucrătoare au crescut semnificativ prețurile din industria metalurgică cu 38,1% f.p.s.a.p. Prețurile la producția din industria extractivă au înregistrat o creștere de 5,5% față de perioada similară a anului precedent. Prețurile la furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat s-au menținut practic la nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent, înregistrând o descreștere cu 0,1% f.p.s.a.p.

Creșterea prețurilor producției industriale în primul semestru al anului 2021 reflectă efecte ale majorării prețurilor în industria alimentară sub presiunea deficitului de producție agricolă, după un an cu condiții meteorologice nefavorabile.

În trimestrul II al anul 2021 indicele prețurilor la produsele agricole se menține pe o traiectorie ascendentă. În perioada aprilie - iunie 2021 acesta a constituit 19,9% cu 9 p.p. peste nivelul înregistrat în p.s.a.p.

La majorarea prețurilor la produsele agricole au contribuit cât prețurile la produsele vegetale, care în perioada de referință au crescut cu 17,7% f.p.s.a.p. atât și prețurile la produsele animaliere care au înregistrat o creștere de 22,2 % comparativ cu perioada similară a anului trecut.

Majorarea prețurilor la produsele agricole vine ca efect al scăderii ofertei pe piață din cauza scăderii volumului producției în sectorul agroalimentar ca urmare a condițiilor climaterice nefavorabile și generează presiuni pro-inflaționiste asupra prețurilor la produsele alimentare.

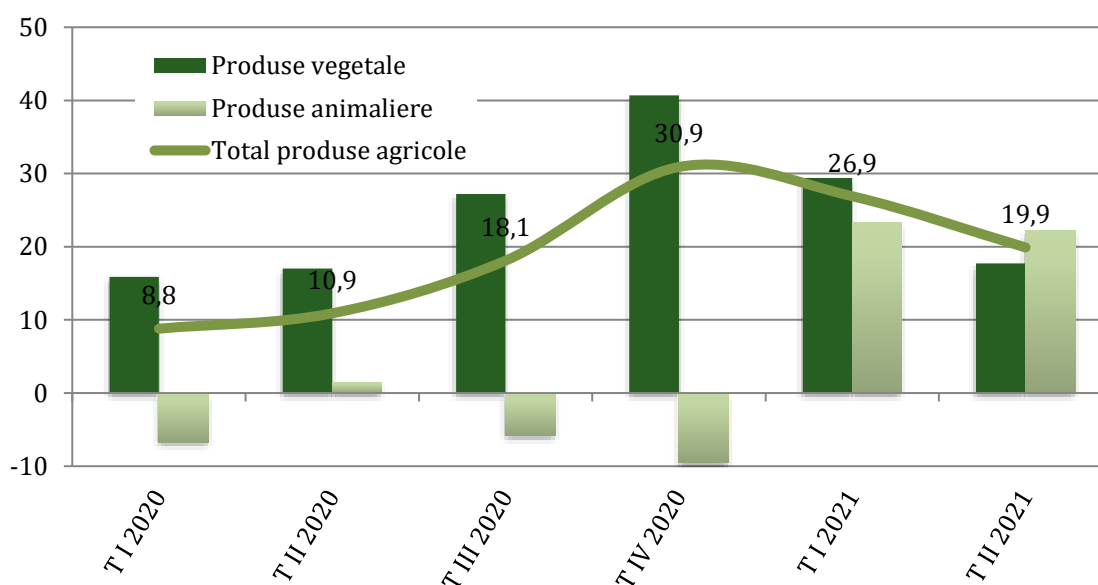

Figura 2.1.4. Ritmul anual de creștere a prețurilor la produsele agricole, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Prețurile producătorilor în construcții în prima jumătate a anului 2021 sunt în creștere. În trimestrul II, 2021 ritmul de creștere al prețurilor în construcții, s-a majorat față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent cu 5,2 p.p. și a constituit 5,4%.

Creșterea prețurilor producătorilor în construcție vine ca efect al ameliorării situației epidemiologice, creșterii cererii la lucrări de construcție precum și sporirea volumului de investiții în domeniu.

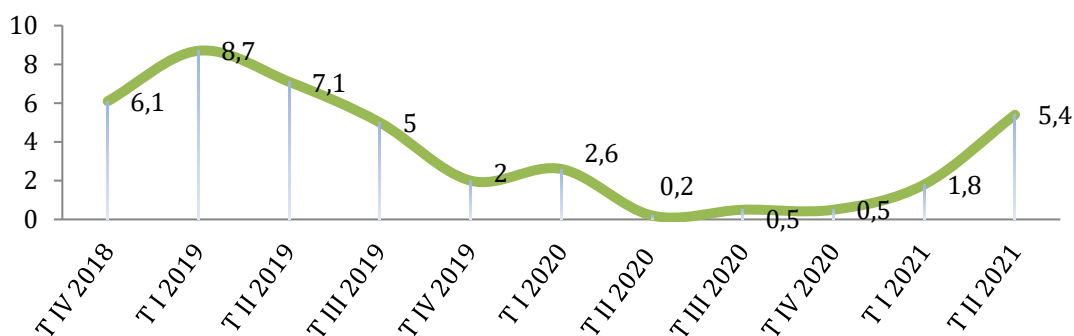

Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a prețurilor producătorilor în construcții, %
Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Prima jumătate a anului 2021 este marcată de creșterea continuă a prețurilor la combustibili. În trimestrul II rata anuală de creștere a prețurilor la combustibili a fost de 15,7%, cu 25 p.p. peste nivelul indicatorului respectiv pentru aceeași perioadă a anului precedent. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent indicii prețurilor la combustibili au înregistrat următoarele valori: în aprilie – 12%, în mai –16,9% și în iunie –18,1%.

Creșterea prețurilor la combustibili în prima jumătate a anului 2021 a fost determinată în special de majorarea prețurilor internaționale la petrol, creșterea accizelor la benzină și alte produse petroliere și deprecierea monedei naționale.

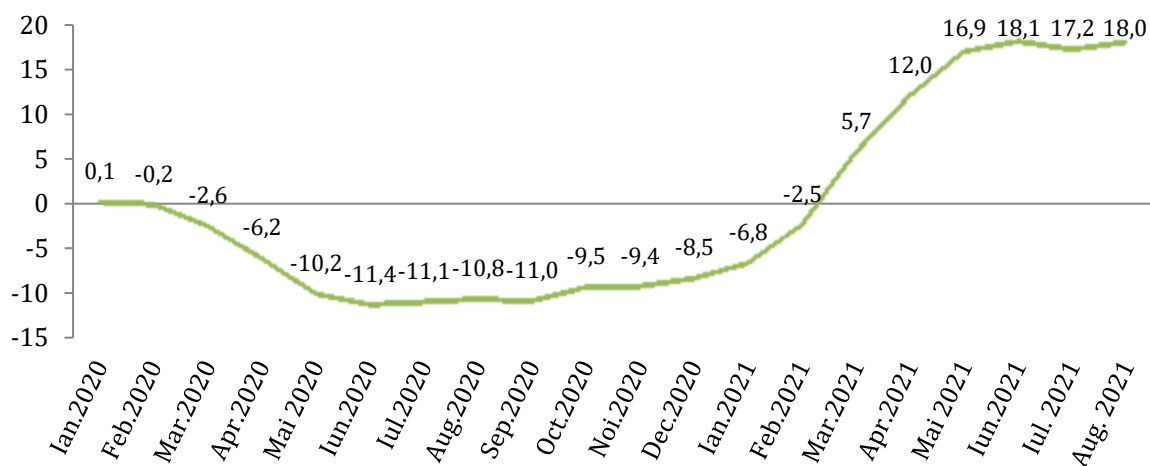

Figura 2.1.6. Ritmul anual de creștere a prețurilor la combustibili, %
Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Rate de schimb

Cursul de schimb al monedei naționale în prima jumătate al anului 2021 se depreciază față de principalele valute de referință. La deprecierea leului au contribuit fluctuațiile dolarului american pe piețele internaționale, cererea sporită de valută pe piața internă și intervențiile BNM pe piața valutară în calitate de cumpărător de valută.

În primul semestru al anului 2021, cursul mediu nominal de schimb față de principalele valute de referință a fost de 17,7 MDL/USD și 21,2 MDL/EUR, apreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 0,1% față de dolarul SUA și depreciindu-se cu 8,9% față de moneda unică europeană. În trimestrul II 2021, cursul mediu nominal de schimb față de principalele valute de referință a fost de 17,8 MDL/USD și 21,5 MDL/EUR, apreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 0,4% față de dolarul SUA și depreciindu-se cu 9,9% față de moneda unică europeană.

În expresie lunară, cursul mediu de schimb al leului față de dolarul SUA în trimestrul II, 2021 a fost de 18 MDL/USD în aprilie, 17,7 MDL/USD în mai și 17,8 MDL/USD în iunie. Cursul mediu de schimb al monedei naționale față de moneda unică europeană a înregistrat valori de: în aprilie – 21,4 MDL/EUR, în mai – 21,5 MDL/EUR, iar în iunie – 21,4 MDL/EUR.

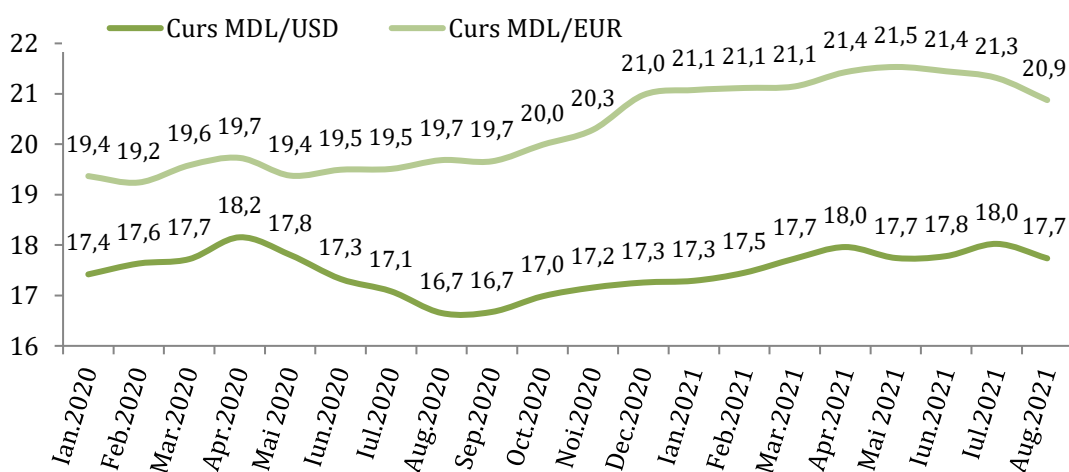

Figura 2.1.7. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Deprecierea continuă a leului are ca efect final creșterea prețurilor pe piața internă, în special la bunurile importate și generarea unor presiuni inflaționiste suplimentare asupra IPC. Totuși, evoluțiile cursului de schimb din primele luni ale semestrului II al anului sugerează că cursul oficial al monedei naționale este relativ stabil.

Deprecierea cursului nominal de schimb în tandem cu situația economică incertă din țară și-au lăsat o amprentă și asupra cursului real de schimb a monedei naționale. Leul moldovenesc în termeni reali în trimestrul II, 2021 s-a depreciat cu 1,9% față de USD (comparativ cu perioada similară a anului trecut) și cu 8,9% față de moneda Euro comparativ cu p.s.a.p.

2.2. POLITICA MONETARĂ

În prima jumătate a anului 2021, în vederea atenuării impactului situației epidemiologice precare asupra economiei, BNM a promovat în continuare o politică monetară orientată spre sprijinirea finanțării economiei și stimularea creditării pentru investiții și consum, menținând ratele de politică monetară la nivele minime istorice. Însă în a doua parte a anului, condițiile monetare se înăspresc pentru a ține sub control presiunile inflaționiste ce se manifestă în această perioadă.

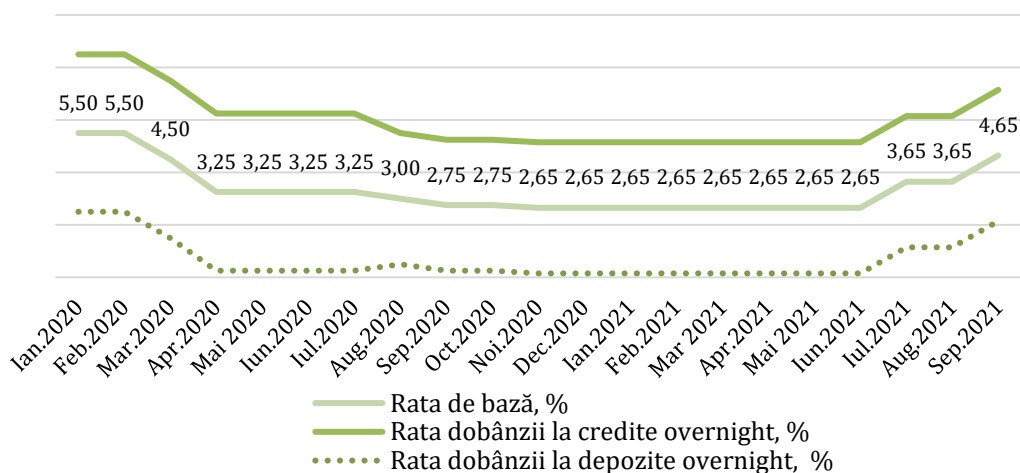

Figura 2.2.1. Evoluția ratelor la instrumentele de politică monetară ale Băncii Naționale a Moldovei

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Instrumentele politicii monetare

În trimestrul II, 2021 BNM a menținut neschimbate ratele de politică monetară la nivelul celor atinse în anul precedent, operând majorări treptate în următoarele luni. Astfel rata de bază a fost de 2,65%, rata dobânzii la creditele overnight a constituit 5,15% iar rata dobânzii la depozitele overnight – 0,15%. Până în luna septembrie a anului curent BNM a majorat treptat ratele cu cca. 2 p.p.

Politica monetară promovată de BNM este în mod consecvent orientată în direcția asigurării stabilității prețurilor pe termen mediu corespunzător țintelor de inflație asumate. Pe termen scurt însă, numeroase și ample șocuri de natura ofertei, produse succesiv sau concomitent pe plan intern și internațional, cauzează deviații temporare ale ratei anuale a inflației de la țintă.

Rezervele obligatorii

În Trimestrul II al anului 2021 **rata rezervelor obligatorii** din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă, a fost diminuată în două etape de la nivelul de 30% la 28% în luna aprilie și la 26% în luna mai. Rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în valute convertibile a fost menținută la nivel atins în anul precedent și a constituit 30%.

Politica monetară promovată de BNM urmărește consolidarea capacității economiei naționale de a face față unor eventuale evoluții economice adverse, să stimuleze cererea agregată și să

mărească capacitatea de cumpărare a populației, pentru menținerea unui ritm optim al evoluției prețurilor.

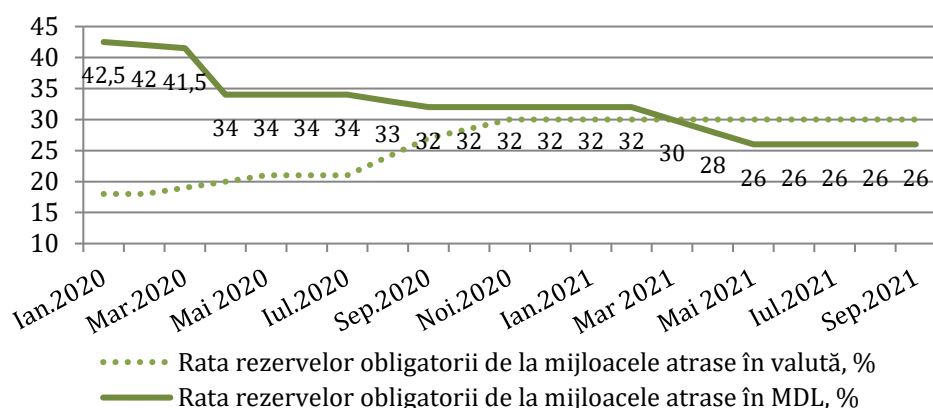

Figura 2.2.2. Evoluția ratelor rezervelor obligatorii

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Operațiunile de piață deschisă și facilitățile permanente

În trimestrul II al anului 2021 BNM a continuat cu o periodicitate de 14 zile să efectueze operațiuni de piață deschisă, acesta fiind un instrument principal al ajustărilor lichidităților sistemului bancar. Pe parcursul trimestrului II, 2021 soldul mediu lunar al operațiunilor de sterilizare s-a situat la un nivel inferior perioadei similare a anului precedent (în descreștere cu 0,49 mld. MDL) și a constituit 5,23 mld. MDL. Cel mai înalt sold a fost înregistrat în luna mai 2021, când soldul mediu zilnic al vânzărilor de CBN-uri a fost – 5,4 mld. MDL.

În trimestru II al anului 2021 solicitările de credite "overnight" de la BNM au crescut semnificativ față de aceeași perioadă a anului precedent (+19,7 mil.MDL) și au constituit 27,4 mil.MDL. Tot în această perioadă, comparativ cu perioada similară a anului precedent, solicitările de depozite "overnight" s-au redus ușor, soldul mediu zilnic constituind pentru lunile aprilie, mai și iunie 2021 – 233 mil.MDL, 169 mil.MDL și 178 mil.MDL, corespunzător.

Intervențiile pe piața valutară

Tabel 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară în perioada ianuarie 2021 – august 2021

Luna	Volumul procurărilor, (echivalentul în mil. dolari SUA)	Volumul vânzărilor, (echivalentul în mil. dolari SUA)
Ianuarie 2021	1,5	0
Februarie 2021	3,1	0
Martie 2021	0	16,7
Aprilie 2021	5	2
Mai 2021	18	0
Iunie 2021	0	20
Iulie 2021	0	4,95
August 2021	14,8	23

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În trimestrul II, 2021 BNM a intervenit pe piața valutară atât în calitate de cumpărător de valută pentru a absorbi excesul de valută liber convertibilă și a tempera volatilitatea cursului de schimb a MDL cât și în calitate de vânzător pentru a acoperi deficitul dintre cererea netă de valută străină din partea agenților economici și oferta netă de valută străină de la persoanele fizice. Volumul procurărilor de valută în trimestrul II, 2021 a constituit în sumă circa 23 mil.USD. Operațiunile de vânzare au constituit 22 mil.USD.

Nivelul rezervelor oficiale de la începutul anului 2021 răspund tuturor cerințelor de acoperire, asigurând un nivel suficient de acoperire a importurilor de mărfuri și servicii, și este în creștere constantă.

Rezervele oficiale la sfârșitul trimestrului II, 2021 s-au majorat cu 280,8 mil.USD față de perioada similară a anului precedent și constituiau 3774 mil.USD, ceea ce reprezintă un spor de 18,2%. Majorarea volumului rezervelor a fost realizată în mare parte din contul creditelor și a granturilor în favoarea Ministerului Finanțelor pentru proiecte investiționale și aprecierea cursurilor de schimb ale valutilor componente ale rezervelor valutare în raport cu dolarul SUA.

În următoarele luni, ale anului BNM a continuat suplinirea rezervelor oficiale și la sfârșitul lunii august acestea constituiau deja 3976 mil.USD.

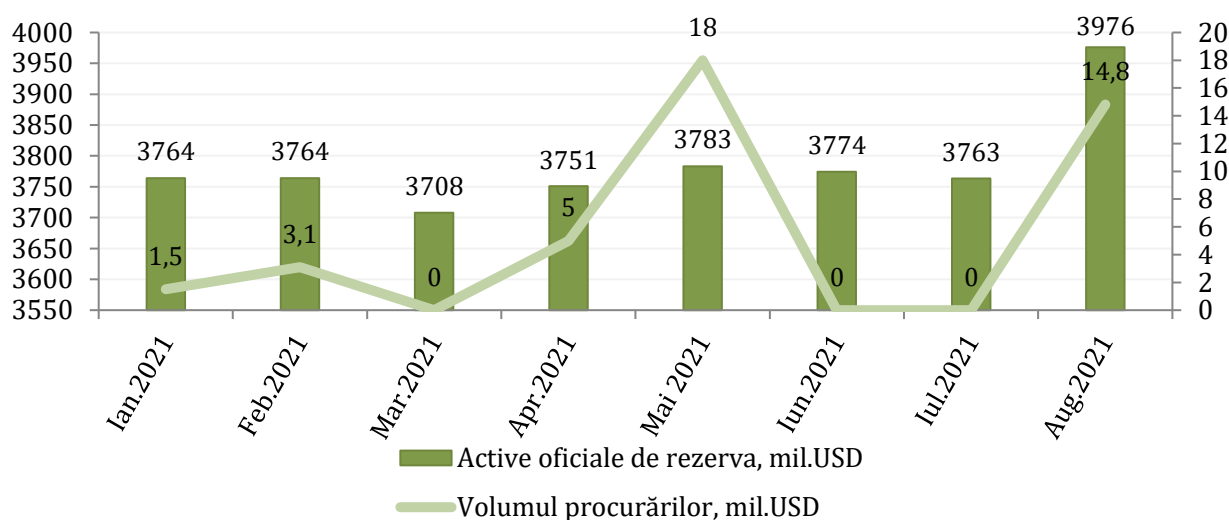

Figura 2.2.3. Evoluția activelor oficiale de rezervă

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Indicatorii monetari

Relaxarea condițiilor are ca efect creșterea volumului de masă monetară în circulație. În trimestrul II, 2021 ritmul de creștere a masei monetare se menține la un nivel înalt, cea mai semnificativă creștere înregistrând depozitele la vedere în monedă națională.

În acest context, stocul agregatelor monetare la data de 30.06.2021, comparativ cu datele înregistrate la data de 30.06.2020 a evoluat după cum urmează:

- agregatul monetar M0 a înregistrat o creștere cu 29,5%, și a constituit aproximativ 32,1 mld. MDL;
- agregatul monetar M1 s-a majorat cu 32,4% și a atins un nivel de 59,2 mld. MDL;

- ritmul de creștere a agregatului monetar M2 a fost de 24,6%, și a constituit cca 80,5 mld. MDL
- agregatul monetar M3 a înregistrat o creștere de 18,8% și s-a cifrat la 113 mld. MDL.

La sfârșitul trimestrului II al anului 2021, volumului bazei monetare a înregistrat un spor considerabil de cca 21,5% f.p.s.a.p. și a constituit 55,8 mld. MDL.

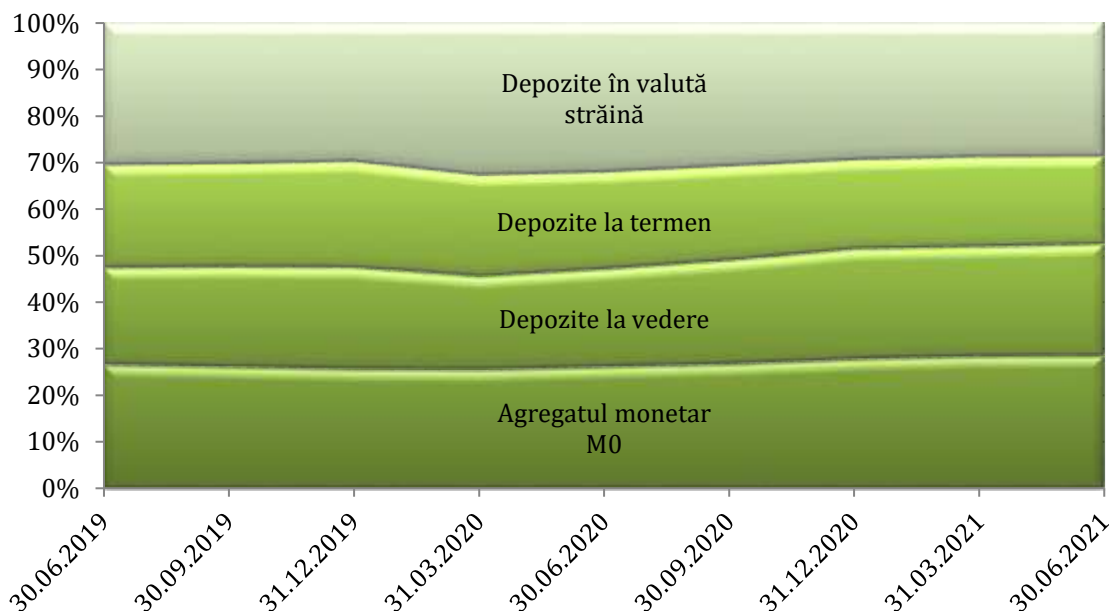

Figura 2.2.4. Structura masei monetare M3 în perioada anilor 2019-2021

Sursa: Calcule conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În trimestrul II, 2021 urmăm o modificare și în structura masei monetare, pe seama sporirii ponderii volumului de depozite la vedere în monedă națională.

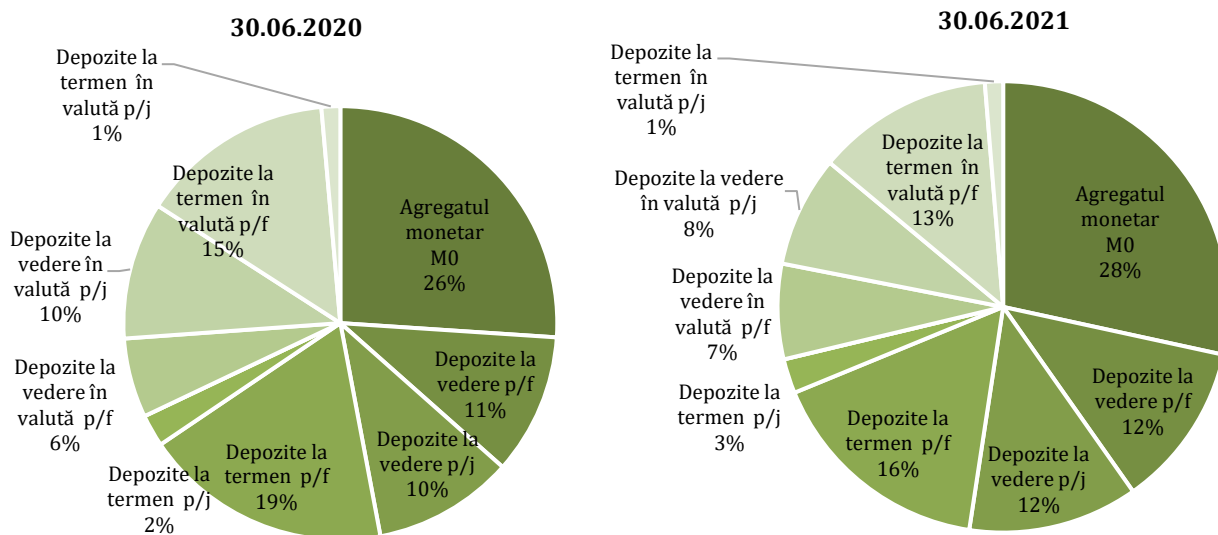

Figura 2.2.5. Structura masei monetare M3

Sursa: Calcule conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Astfel, la 30.06.2021 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 28,4%; depozite la vedere – 24%; depozite la termen – 18,9% și depozite în valută – 28,4%. Comparativ cu datele de la sfârșitul trimestrului II al anului 2021, semnificativ a crescut ponderea agregatului monetar M0 cu 2,4 p.p. și a depozitelor la vedere cu 3 p.p., depozitele la termen și cele în valută în și-au scăzut ponderea cu 2,0 p.p. și 3,3 p.p. f.p.s.a.p. corespunzător.

Creșterea depozitelor la vedere în monedă națională s-a realizat cât din contul sporirii depozitelor persoanelor fizice atât și a celor juridice, ultimii având o contribuție mai semnificativă. Scăderea ponderii depozitelor la termen în monedă națională s-a realizat în special pe contul scăderii depozitelor la termen a persoanelor fizice, acestea și-au diminuat ponderea în masa monetară cu 2 p.p. la finalul trimestrului II 2021 față de p.s.a.p.

Diminuarea ponderii depozitelor în valută străină în total masă monetară s-a realizat în special din contul scăderii ponderii depozitelor la termen în valută străină a persoanelor fizice atât la termen cât și la vedere.

Prețuri, rate de schimb și politica monetară în regiunea din partea stângă a râului Nistru

Strategia de politica monetară a băncii centrale din regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru se bazează pe principiul depășirii crizei economice din regiune și menținerea stabilității sistemului financiar prin promovarea unei politici monetare bazate pe țintirea cursului valutar de schimb.

În prima jumătate a anului 2021, în condițiile unor procese inflaționiste moderate în regiune, rata de refinanțare a băncii centrale s-a menținut la nivelul de 7%. Rata rezervelor obligatorii a fost menținută la nivelul de 12% pentru sursele atrase în ruble și de 14% pentru cele atrase în valută străină.

Situația pe *piața valutară* internă a regiunii se menține relativ stabilă. Cursul oficial de schimb al dolarului american a fost la nivelul inferior al intervalului țintă stabilit de politica monetară internă, de 16,1-16,5 RUB/USD. Odată cu consolidarea monedelor țărilor partenere ale regiunii și creșterea presiunii inflaționiste în al doilea trimestru al anului 2021, cursul real de schimb al rublei transnistrene a scăzut cu 0,5% (în perioada similară a anului precedent - -1,3%).

Cursul mediu nominal de schimb față de moneda unică europeană, pe piața valutară internă a regiunii din partea stângă a râului Nistru la finele semestrului I 2021 s-a depreciat cu 7% f.p.s.a.p., și a constituit 19,4 RUB/EUR.

Inflația. În prima jumătate a anului 2021, după o scădere a ritmului de creștere a inflației din anul precedent, indicele consolidat al prețurilor de consum în regiune își accelerează evoluția.

În trimestrul II 2021 inflația s-a caracterizat prin ritmuri de creștere moderate, față de perioada similară a anului precedent înregistrând valori mai mici, astfel indicele prețurilor de consum în regiune a scăzut cu 1,0 puncte procentuale și s-a situat la limita de 3% f.p.s.a.p. Presiuni inflaționiste în această perioadă au venit din partea prețurilor la alimente, în special s-au scumpit fructele și legumele, uleiurile vegetale și produsele animaliere.

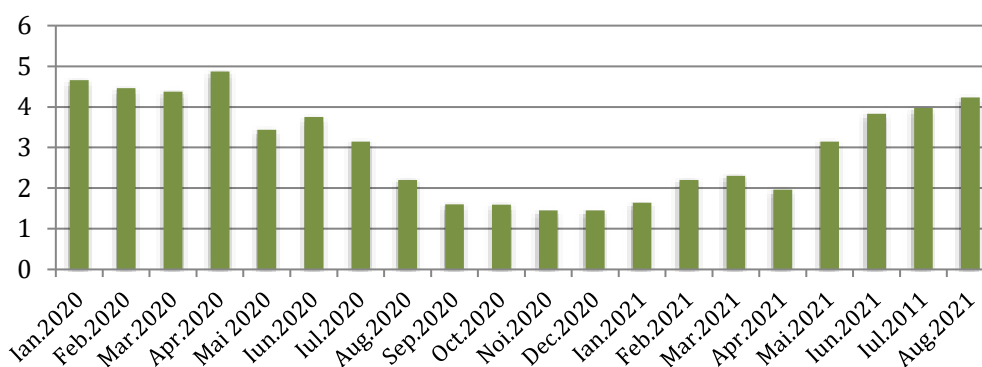

Figura 2.2.6. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %

Sursa: Calculat de autor în baza datelor Băncii Centrale a regiunii din partea stângă a râului Nistru

Sectorul monetar al regiunii din partea stângă a râului Nistru în prima jumătate a anului 2021 s-a caracterizat printr-o creștere a ofertei de bani agregate, datorită extinderii ofertei de bani atât în monedele naționale, cât și în monedă străină. O creștere a volumului tranzacțiilor fără numerar și o creștere a disponibilității financiare a serviciilor bancare au contribuit la reducerea substanțială cotei de numerar în circulație la minimum în ultimii ani.

La sfârșitul semestrului I, 2021 masa monetară în regiunea din stânga Nistrului constituia 11309 mil.RUB (echivalentul a cca. 9950 mil.MDL), înregistrând un spor de aproximativ 13,4%, comparativ cu volumul ofertei monetare înregistrat în p.s.a.p.

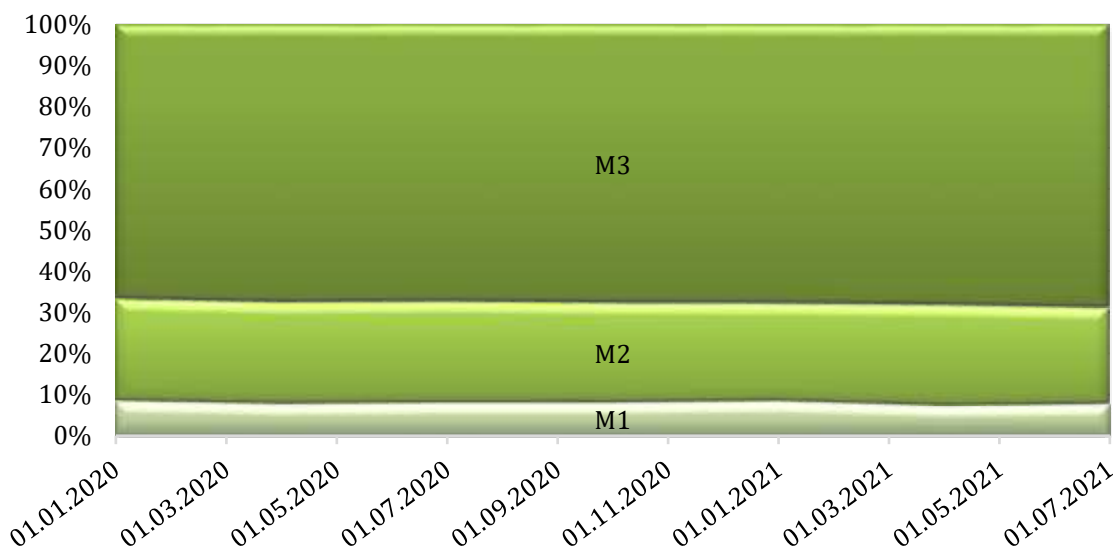

Figura 2.2.7. Structura masei monetare M3 în regiunea din partea stângă a râului Nistru

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Băncii Centrale a regiunii din partea stângă a râului Nistru

La 01.07.2021 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 11,1%; cvasimoneda – 22,8%; masă monetară în valută străină – 66,1%. Comparativ cu perioada similară a anului precedent, la sfârșitul trimestrului II al anului 2021 a ponderea masei monetare în valută a crescut cu 2,6% în total masă monetară.

Capitolul III

FINANȚE

3.1. FINANȚE PUBLICE

Ritmul de creștere al veniturilor bugetului public național a fost inferior dinamicii cheltuielilor publice în I semestru 2021. Astfel, veniturile bugetului public național au înregistrat creșteri, cu 20,3% mai mult decât veniturile acumulate în aceeași perioadă a anului 2020.

În prima jumătate ale anul 2021, veniturile bugetului public național (BNP) au constituit 34933,2 mil. MDL, în creștere cu 5895,5 mil. MDL sau în termeni nominali cu 20,3% comparativ cu perioada similară a anului 2020. La majorarea încasărilor bugetului public în anul 2021, au contribuit impozitele și taxe, care au însumat suma de 22585,7 mil. MDL, în creștere cu 24% și granturi primite au crescut cu 169,4 mil.MDL f.p.s.a.p. Respectiv și contribuțiile și prime de asigurări au înregistrat creșteri cu 14,5%, (însumând 10471,5 mil. MDL) și la categoria alte venituri s-au înregistrat creșteri cu 2,3% în sumă de 1593,5 mil. MDL, față de perioada similară a anului 2020. Un fapt important este de menționat, la poziția accize au avut o creștere de 18,7% și accize la mărfuri importate au crescut cu 14,7% f.p.s.a.p. Respectiv și impozitul pe bunurile imobiliare a constituit 259,1 mil. MDL în creștere cu 8,3% față de iunie 2020. Reduceri s-au înregistrat la impozitul pe proprietate constituind la 30.06.2021 – 341,1 mil. MDL în scădere cu 0,5% f.p.s.a.p.

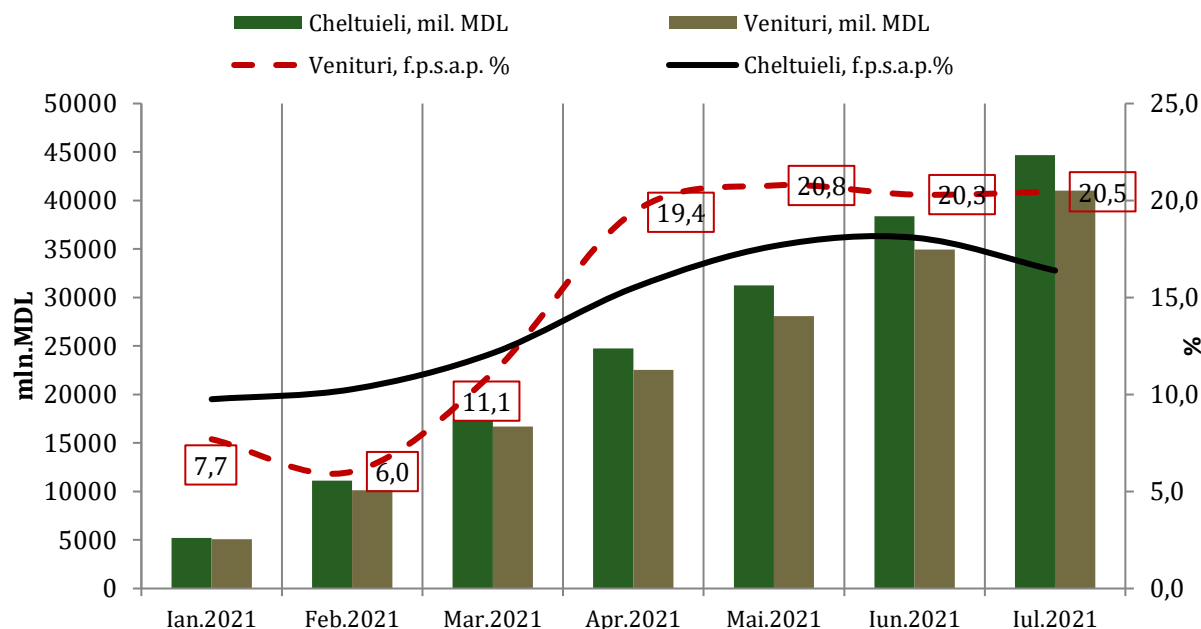

Figura 3.1.1. Dinamica veniturilor și a cheltuielilor publice în anul 2021, mil. MDL, %
Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În I semestru 2021, veniturile nefiscale au constituit 1593,5 mil. MDL sau cu 2,3% mai mult față de perioada similară al anului 2020. Respectiv, au scăzut componentele acestuia: „Venituri din proprietate” cu 50,9% (însumând 262,6 mil. MDL) și „Donații voluntare” cu 67,2% (46,4 mil. MDL), iar componenta „Amenzi și sancțiuni” a crescut cu 46,3% f.p.s.a.p., (183,7 mil.MDL). În

perioada analizată a anului curent am putut asista la o creștere a contribuțiilor și prime de asigurări obligatorii cu 14,5% f.p.s.a.p. Respectiv, la data de 30.06.2021 acestea au constituit suma de 10471,5 mil. MDL. De altfel, se observă o creștere ușoară a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii cu 14,6% f.p.s.a.p. și respectiv a primelor pentru asigurările obligatorii de asistență medicală cu 14,1% f.p.s.a.p.

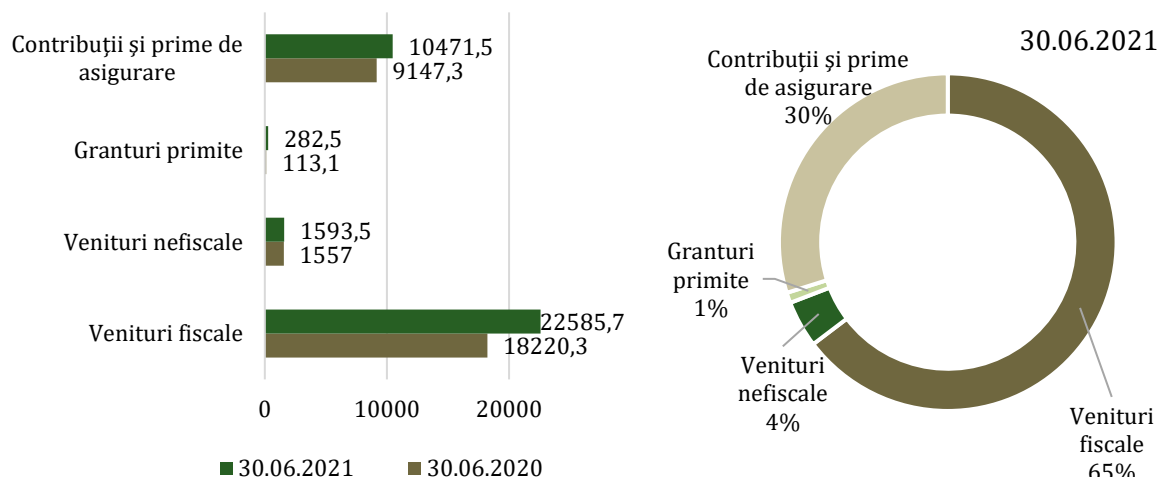

Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN în 2021, mil. MDL, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În prima jumătate ale anul 2021 din veniturile totale ale bugetului public național, veniturile bugetului de stat au constituit o pondere de 42,1%, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat – 28,3%, respectiv, veniturile din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 10,2% și veniturile din bugetele locale – 19,4%. Prin urmare, veniturile totale ale bugetului de stat au constituit 21533,3 mil. MDL, inclusiv: veniturile generale și colectate – 20229,3 mil. MDL, granturi – 218,1 mil. MDL, transferuri primite în cadrul BPN – 5,8 mil. MDL și alte venituri – 1080,1 mil. MDL. Comparativ cu perioada similară a anului 2021, veniturile totale ale bugetului de stat au crescut cu 22,9%, în urma majorării veniturilor generale și colectate cu 22,7% f.p.s.a.p. și creșterea veniturilor proiectelor finanțate din surse externe cu 49,1% față de iunie 2020.

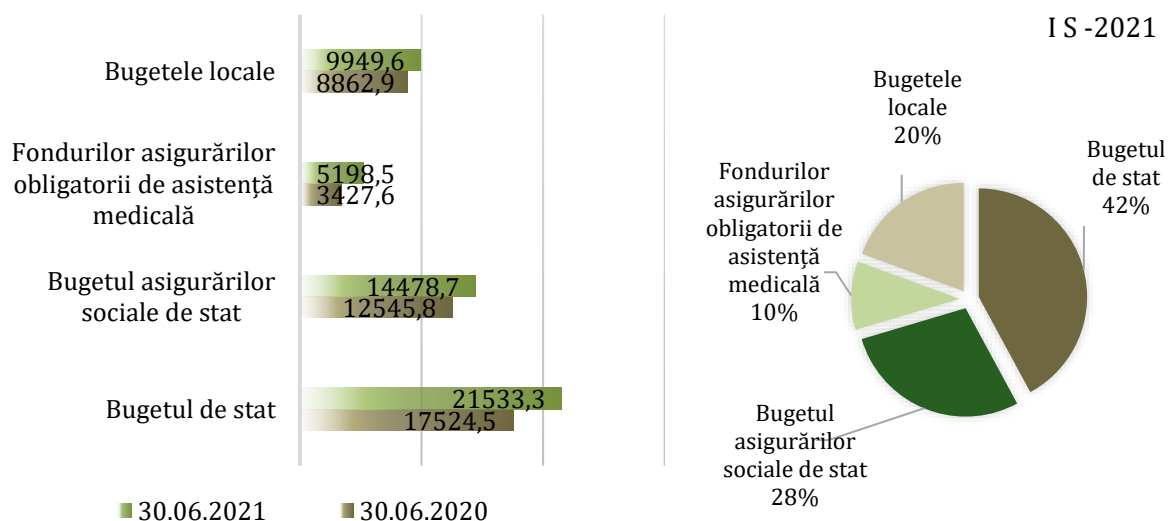
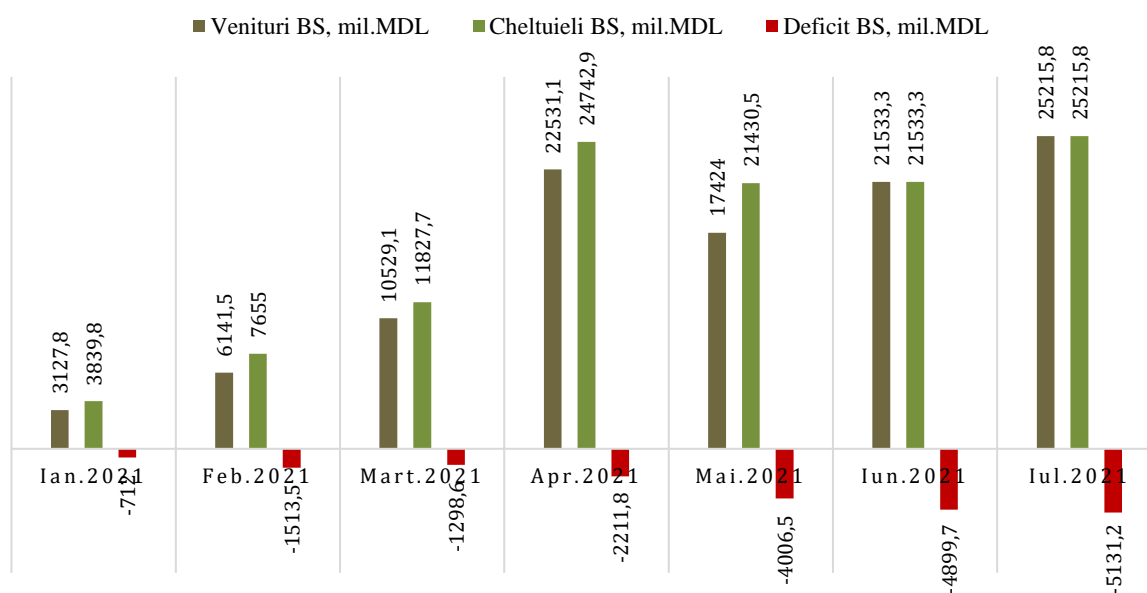

Figura 3.1.3. Structura veniturilor în BPN în I semestru 2021, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În acest context, veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat au constituit 21533,3 mil. MDL, care comparativ cu perioada respectivă a anului trecut a crescut cu 22,9% (4008,8 mil. MDL). Veniturile totale ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală au constituit 5198,5 mil. MDL, în creștere cu 51,7% (1770,9 mil. MDL) comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. Veniturile totale ale bugetelor locale în I semestru 2021, au constituit 9949,6 mil. MDL în creștere cu 12,3% (1086,7 mil. MDL) f.p.s.a.p. Autoritățile publice locale au acumulat venituri din impozite și taxe în sumă de 2356,4 mil. MDL. Iar, transferul de la bugetul de stat au constituit în sumă de 7189,2 mil. MDL cu 8,2% mai mult față de perioada similară a anului precedent.

Figura 3.1.4. Executarea bugetului de stat în I semestru 2021, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În I semestru 2021, cheltuielile realizate din BPN au înregistrat o creștere de 18,1% f.p.s.a.p., susținute preponderent de dinamica cheltuielilor sociale (cu o pondere de 76,2% din valoarea totală a cheltuielilor). Partea de cheltuieli a bugetului public național în I semestru 2021 s-a realizat în sumă de 38380,0 mil. MDL, fiind în creștere cu 18,1% comparativ cu perioada similară a anului 2020. În I semestru 2021, executarea cheltuielilor bugetului public național s-a atribuit următoarelor componente:

- ✓ servicii de stat cu destinație generală însumând 743,6 mil.MDL, în creștere cu 5% f.p.s.a.p.;
- ✓ apărare națională a constituit 6,1 mil. MDL, în creștere cu 19,6%, f.p.s.a.p.;
- ✓ ordine publică și securitate națională însumând 11,3 mil. MDL, în creștere cu 41,3%, f.p.s.a.p.;
- ✓ servicii în domeniul economiei a constituit 673,7 mil. MDL, în creștere cu 9,1%, f.p.s.a.p.;
- ✓ protecția mediului a constituit 11,2 mil. MDL, în descreștere cu 14%, f.p.s.a.p.;
- ✓ gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale a constituit 691,5 mil. MDL, în creștere cu 24,7% f.p.s.a.p.;
- ✓ ocrotirea sănătății însumând 53,5 mil.MDL în descreștere cu 23,3% f.p.s.a.p.;
- ✓ cultură, sport, tineret, culte și odihnă a însumat 543,2 mil.MDL în scădere cu 9,6% f.p.s.a.p.;

- ✓ protecția socială a constituit suma de 700,8 mil.MDL în creștere cu 15,9% f.p.s.a.p.;
- ✓ învățământ a însumat 5528,3 mil.MDL în creștere cu 11% f.p.s.a.p.

Per ansamblu, ponderea cheltuielilor publice în trimestru II 2021 nu a generat mari schimbări față de anul 2020. Prin urmare, cheltuielile de ordin social (învățământ, cultură, ocrotirea sănătății, protecția socială) au însumat în I semestru 2021 – circa 6825,8 mil. MDL ceea ce reprezintă în jur de 76,2% (mai puțin cu 2 p.p. f.p.s.a.p.) din valoarea totală a cheltuielilor publice realizate în perioada dată.

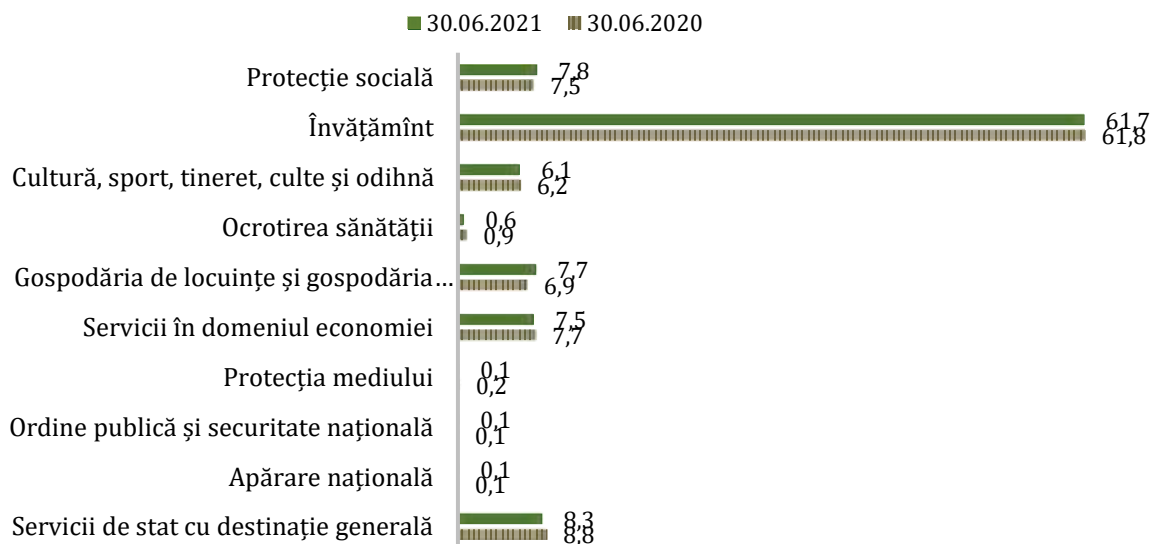

Figura 3.1.5. Structura cheltuielilor în BPN în I semestru 2021, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

Deficitul bugetar înregistrează scăderi cu 0,5% în I semestru 2021 f.p.s.a.p. Executarea bugetului public național în I semestru 2021 a fost înregistrat un deficit în mărime de 3446,8 mil. MDL, micșorându-se cu 0,5% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Soldurile în conturile bugetului public național, comparativ cu situația din 1 ianuarie 2021 s-au micșorat cu 18,5 mil. MDL.

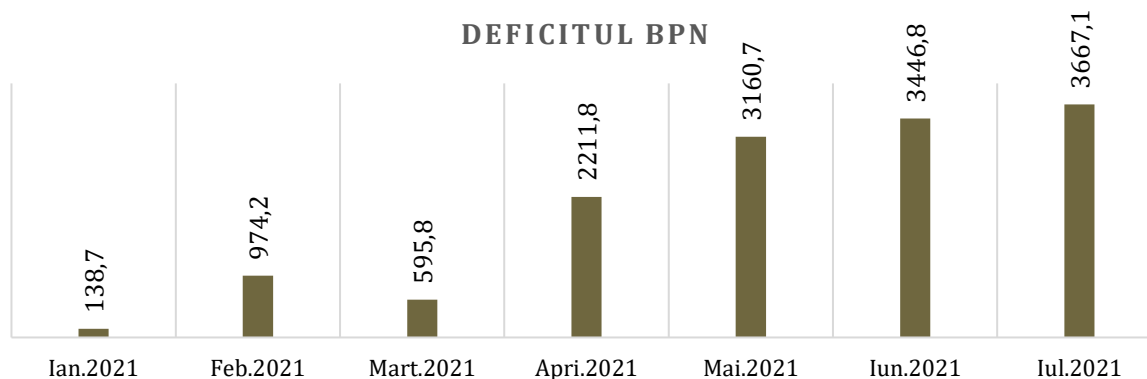

Figura 3.1.6. Deficitul finanțelor publice, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În I semestru 2021, se atestă o majorare a datoriei sectorului public în PIB (35,1%) cu 23%, f.p.s.a.p. La 30.06.2021, soldul datoriei sectorului public a constituit 79937,8 mil.MDL, în creștere

cu 23% f.p.s.a.p., sau cu 10,1% față de 31.12.2020. Această majorare a condus la creșterea soldului datoriei publice internă pînă la 35772,8 mil. MDL și a datoriei externe pînă la 44165,1 mil. MDL. Conform datelor privind PIB-ul pentru anul 2021, ponderea datoriei sectorului public în PIB, la situația din 30.06.2021, a constituit 35,1%, înregistrând o scădere cu 0,1 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2020 și o majorare cu 3,6 p.p. față de 30.06.2020.

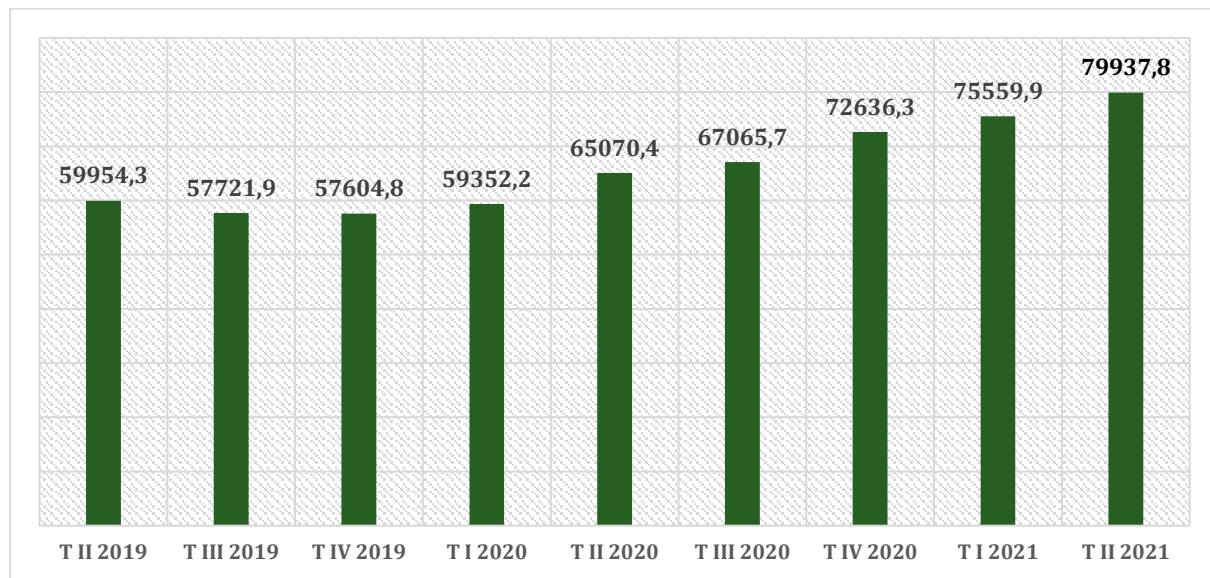

Figura 3.1.7. Datoria sectorului public, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

Ponderea datoriei de stat la valoarea nominală în PIB, la situația din 30.06.2021, a constituit 33,2% din PIB, înregistrând o creștere cu 0,3 p.p. în raport cu situația de la sfârșitul anului 2020. La data de 30 iunie 2021, soldul datoriei de stat a constituit 75578,0 mil. MDL, majorându-se cu 7757,3 mil. MDL sau cu 11,4% față de sfârșitul anului 2020, fiind influențat în special de majorarea soldului datoriei de stat externe cu 2980,2 mil.MDL (41265,3 mil.MDL) dar și de majorarea soldului datoriei de stat interne cu 5077,1 mil. MDL (34312,7 mil.MDL). La situația din 30.06.2021 perioada medie de maturitate pentru datoria de stat a constituit 7,3 ani, iar perioada medie de refixare – 6,3 ani. Majorarea soldului datoriei de stat externe se datorează finanțării externe nete pozitive și fluctuației pozitive a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute pe parcursul trimestrului II al anului 2021. Astfel, majorarea soldului datoriei de stat interne a fost condiționată preponderent de finanțarea internă netă pozitivă a VMS emise pe piața primară pe parcursul perioadei de referință.

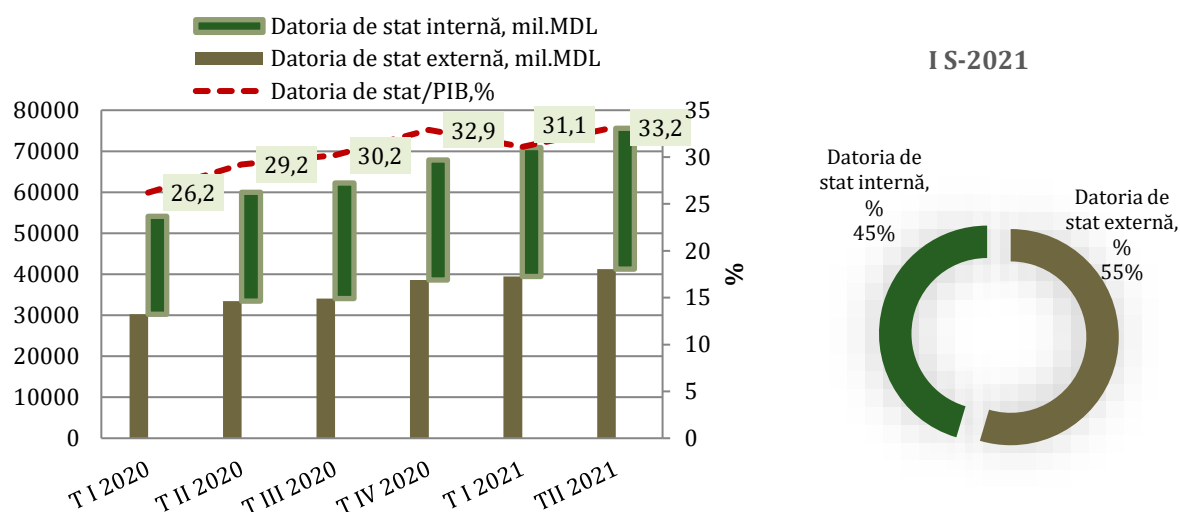

Figura 3.1.8. Dinamica și ponderea datoriei de stat

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

Finanțele publice în regiunea din partea stângă a râului Nistru

În prima jumătate a anului 2021, bugetul republican a primit venituri în valoare de 976,6 mil. RUB⁴, (luând în considerare compensările unice efectuate de inspectoratele fiscale teritoriale, în sumă de 1,167 mil.MDL), inclusiv:

- plăți fiscale – 539,3 mil. RUB sau 55,2% din totalul veniturilor bugetare,
- plăți neimpozitare – 46,988 mil. RUB sau cu 4,8%,
- venituri din fonduri bugetare vizate – 282,493 mil. RUB sau cu 28,9%,
- venituri din activități antreprenoriale și alte activități generatoare de venit – 79,418 mil. RUB sau cu 8,1%.

În prima jumătate a anului 2021, execuția veniturilor din bugetul republican s-a ridicat la 6,9% din indicatorul planificat, cu 103,051 mil.RUB (11,8%) mai mult decât încasările efective în p.s.a.p. Volumul veniturilor pentru prima jumătate a anului 2021, excluzând încasările de fonduri din transferuri gratuite, inclusiv ajutorul umanitar către Federația Rusă, s-a ridicat la 948,210 mil.RUB sau cu 3,8% din cifra planificată, mai mult decât încasările efective pentru aceeași perioadă din 2020. Venituri fiscale totale, au totalizat 539,308 mil.RUB sau cu 107,8% din plan constituind 79,440 mil.RUB (17,3%) mai mult decât încasările efective pentru prima jumătate a anului 2020.

⁴ Calcul efectuat la cursul oficial al Băncii Republicane Transnistrene la data de 01.07.2021 – 1 MDL=0,8735 RUB.

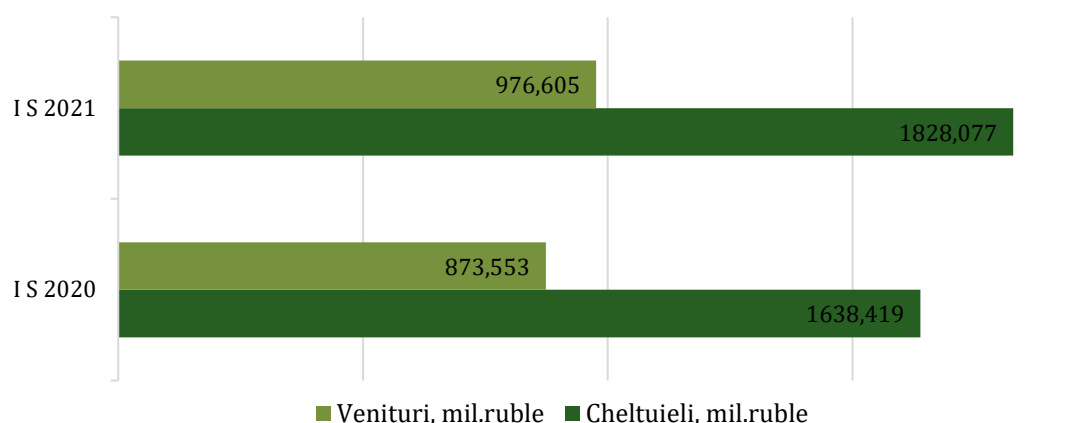

Figura 3.1.9. Dinamica veniturilor și cheltuielilor din partea stângă a râului Nistru, mil. RUB.

Sursa: Calculele autorului conform datelor Ministerul Finanțelor Transnistrene.

Cheltuielile bugetului regiunii au reprezentat în primele șase luni ale anului 2021, suma de 1828,1 mil. RUB. Volumul total al cheltuielilor publice s-a majorat comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 12% f.p.s.a.p. Analiza structurii cheltuielilor bugetului public din regiunea stângă a râului Nistru arată că cea mai mare pondere din totalul cheltuielilor o au cheltuielile pentru sănătate, în sumă de 457,6 mil. RUB, în creștere cu 30% f.p.s.a.p. Cheltuielile pentru ordinea publică și securitatea statului s-a majorat cu 15,6% și a constituit 285,6 mil.RUB, față de perioada similară a anului precedent. Cheltuielile pentru învățământ a regiunii transnistrene au constituit în primele șase luni ale anului 2021 – 135,8 mil. RUB înregistrând o creștere cu 2% și o pondere de 7,4 % din totalul bugetului cheltuielilor.

3.2. SECTORUL BANCAR

În I semestru 2021, per ansamblu sectorul bancar autohton înregistrează tendințe de stabilitate și accelerare a procesului de digitalizare. Astfel, s-au înregistrat următoarele tendințe pozitive: consolidarea fondurilor proprii, creșterea activelor și majorarea depozitelor bancare, însă se înregistrează o înrăutățire ușoară a calității portofoliului de credite.

Pe parcursul I semestru 2021, Banca Națională a Moldovei a consolidat procesul de supraveghere prudențială a 11 bănci comerciale din Republica Moldova, urmărind respectarea cerințelor legale, în vederea prevenirii și limitării riscurilor specifice activității bancare. Astfel, B.C. „ENERGBANK” S.A. a fost supravegheată în cadrul regimului de intervenție timpurie aplicat la data de 11.01.2019, ca urmare a constatării unui grup de persoane acționând concertat care a achiziționat și posedă o deținere calificată în capitalul social al băncii în mărime de 52,55% fără aprobarea prealabilă scrisă a BNM. Prin urmare, tot atunci, o parte din conducerea băncii a fost înlocuită cu administratori temporari desemnați de BNM. Ulterior, prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM din 09.10.2020 a fost prelungită perioada de desemnare a administratorilor temporari ai B.C. „ENERGBANK” S.A. până la data de 29.10.2021.

Tabelul 3.2.1. Indicatorii de concentrare a sectorului bancar, %

Nr.	Denumirea Băncilor	Cota de piață după valoarea activelor (%)		Cota de piață după valoarea creditelor (%)		Cota de piață după valoarea depozitelor (%)	
		30.06.2020	30.06.2021	30.06.2020	30.06.2021	30.06.2020	30.06.2021
Bănci mari							
1	BC "MOLDOVA - AGROINDBANK" S.A.	28,4	30,3	34,1	34,2	29,4	30,8
2	BC „Moldindconbank” S.A.	20,2	20,6	18,8	18,9	20,3	20,8
3	B.C. "VICTORIABANK" S.A.	16,1	15,0	10,2	9,5	16,7	15,6
4	Mobiasbanca - OTP Group S.A.	13,3	13,6	16,1	16,8	13,8	14,4
Bănci medii							
5	B.C. "EXIMBANK" S.A.	4,5	4,1	3,2	3,5	4,1	3,9
6	B.C. "ProCredit Bank" S.A.	4,5	4,5	6,8	6,9	3,2	3,2
7	B.C. "FinComBank" S.A.	3,7	3,6	3,7	3,3	3,5	3,5
8	BCR Chișinău S.A.	3,4	2,6	1,9	2,0	3,8	2,7
Bănci mici							
9	B.C. "ENERGBANK" S.A.	2,9	2,7	2,0	1,9	2,7	2,6
10	B.C. "COMERTBANK" S.A.	1,7	1,7	1,8	1,8	1,5	1,4
11	BC "EuroCreditBank" S.A.	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2
Indicatorul HHI (puncte)		1730,9	1818,5	1962,1	1980,7	1805,2	1886,6
Indicatorul CR-4 (%)		68	79,5	79,2	79,4	80,2	81,6

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Gradul de concentrare a sectorului bancar autohton rămâne la un nivel înalt și în primul semestru al anului 2021. Indicele de concentrare a pieței activului (IHH), a urcat de la 1730,9 puncte la data de 30.06.2020 la 1818,5 puncte la data de 30.06.2021, nivel de la care sectorul bancar este considerat că se încadrează în limitele unei piețe bancare cu un grad moderat de concentrare. Iar după valoarea creditelor (1980,7 puncte) în comparație cu cel al depozitelor (1886,6 puncte), indică o concentrare mai ridicată (piața excesiv concentrată) a pieței bancare a Republicii Moldova. Clasamentul primelor patru bănci comerciale, care dețin 79,4% din credite totale, a crescut cu 0,2% în anul 2021, față de 2020 (vezi tabelul 3.2.1). Sectorul bancar prezintă un nivel de concentrare mai ridicat, reflectat atât de cota de piață în funcție de activele deținute de primele patru bănci din sistem, cât și de indicele Herfindahl-Hirschman (IHH) calculat de active. Evoluția ascendentă a acestui indicator arată o creștere continuă a gradului de concentrare a sectorului bancar autohton și creșterea competiției între bănci.

Majorarea calității activului bancar. Activele sectorului bancar au totalizat 109691,4 mil. MDL la 30.06.2021, în creștere cu 15,9% față de 30.06.2020. În I semestru 2021, cuantumul total al expunerii la risc a constituit 53676,6 mil. MDL, în creștere cu 14,2% f.p.s.a.p. Iar ponderea acestuia în total active, în anul 2021 a constituit 48,9%, în descreștere cu 0,7 p.p. Pe parcursul anului 2021 toate băncile din sistemul bancare, înregistrează majorări la valoarea activelor respectiv și activele ponderate la risc au avut o creștere semnificativă. Astfel, lider la acest capitol pot fi menționate trei bănci: BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A. însumă de 33183,2 mil. MDL, BC „Moldindconbank” S.A. însumă cu 22564,6 mil.MDL, urmat de BC Victoriabank S.A. cu 16478,1 mil. MDL.

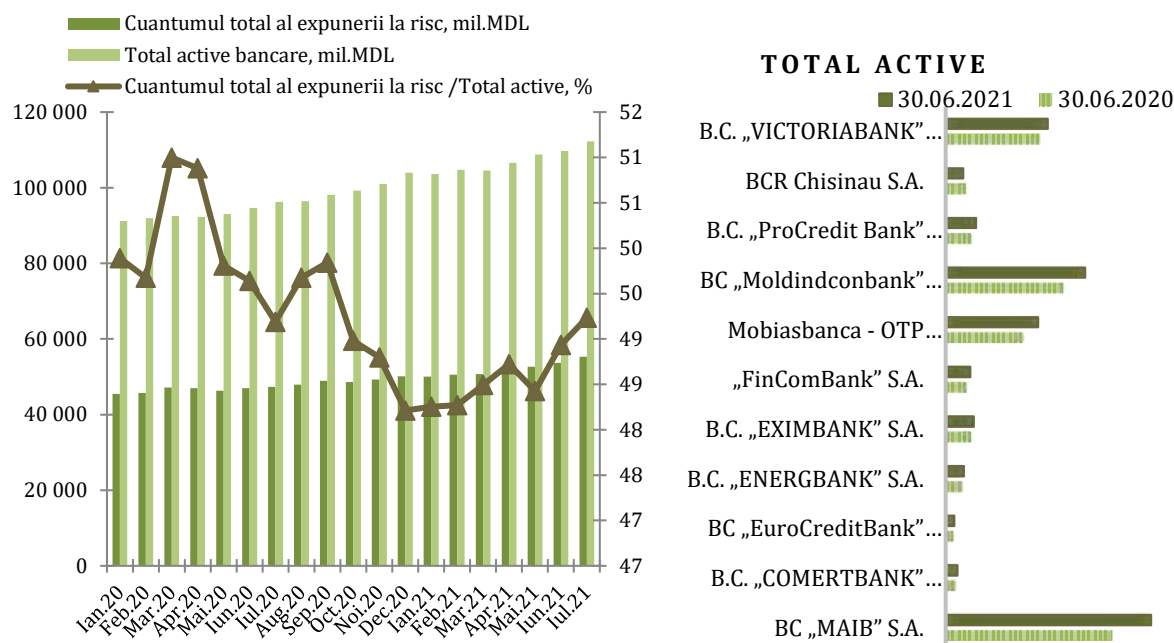

Figura 3.2.1. Evoluția calității activului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Creșterea portofoliului de credite cu 20,3% în I semestru 2021 f.p.s.a.p. În prima jumătate ale anului 2021, soldul total al creditelor a constituit 45,5% din totalul activelor sau 49,9 miliarde MDL, în creștere cu 13,1% f.p.s.a.p. Cele mai mari ponderi o dețin portofoliului de credite acordate comerțului cu 19,5% (1,5 mil. MDL), creditele acordate pentru procurarea/construcția imobilului cu o pondere de 18,1% (1,4 mil.MDL). Pe parcursul I semestru 2021 s-au acordat în total 38729 de credite dintre care: 13577 de credite de consum, 754 de credite pentru procurarea/construcția imobilului și 327 de credite acordate comerțului.

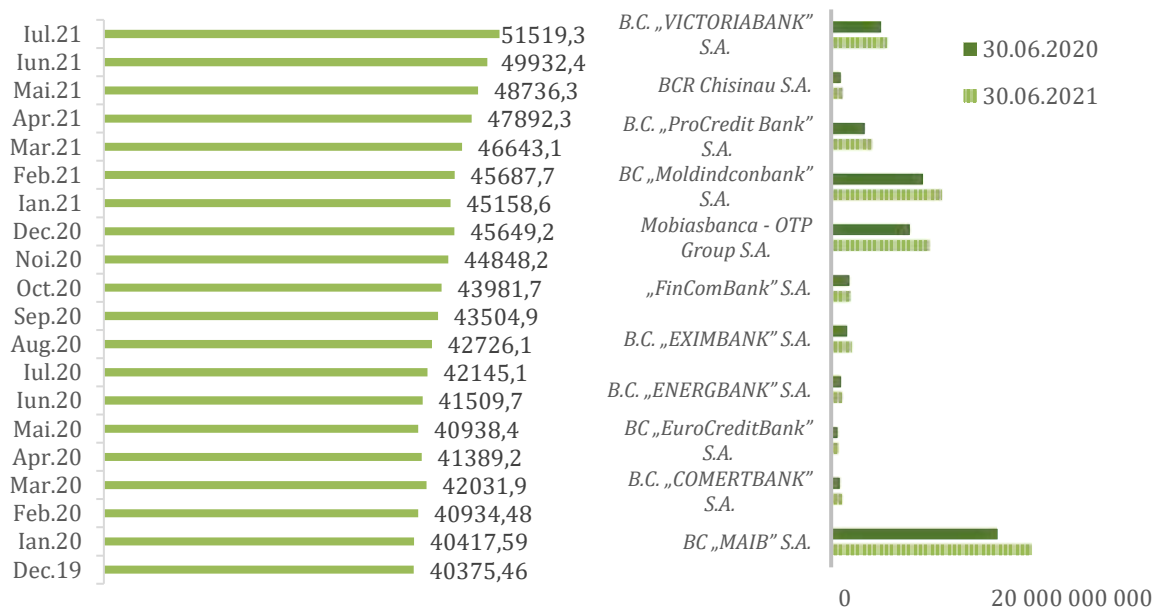

Figura 3.2.2. Evoluția portofoliului de credite, mil.MDL

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Volumul de credite noi acordate în creștere cu 32,7% f.p.s.a.p. Volumul creditelor noi acordate la finele luni iunie 2021 a însumat 3987,01 mil. MDL cu 32,7% mai mult față de luna iunie 2020 (3002,86 mil.MDL). Respectiv, s-au acordat 2927,69 mil.MDL în monedă națională și 986,61 mil.MDL în valută străină, totodată s-au acordat 72,71 mil.MDL credite atașate la cursul valutar.

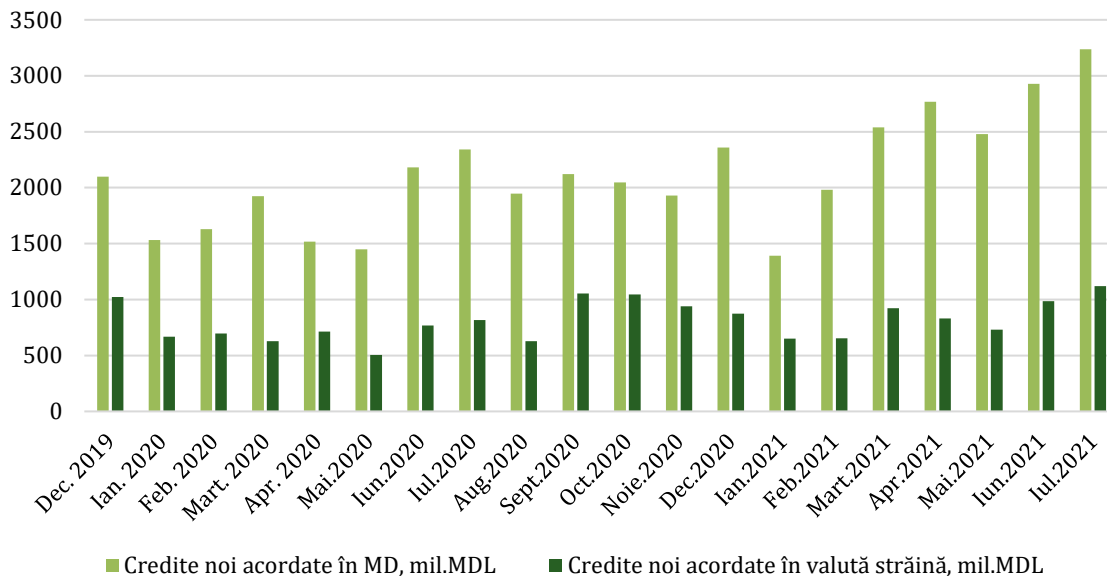

Figura 3.2.3. Volumul creditelor noi acordate după valute, mil.MDL

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Din totalul soldului de credite, 28,2% sunt în valuta, procent în descreștere comparativ cu perioada similară a anului 2020, când ponderea era de 31,06%. În cazul populației, soldul a ajuns la 19,1 miliarde MDL, fiind în creștere cu 30,3% f.p.s.a.p. În ce privește companiile, soldul creditelor a crescut cu 15% în perioada vizată, și a constituit 30,7 mld. MDL. Tendință de migrare a creditelor de la persoanele juridice spre persoanele fizice și din valută străină în cea națională persistă și pe parcursul anului 2021.

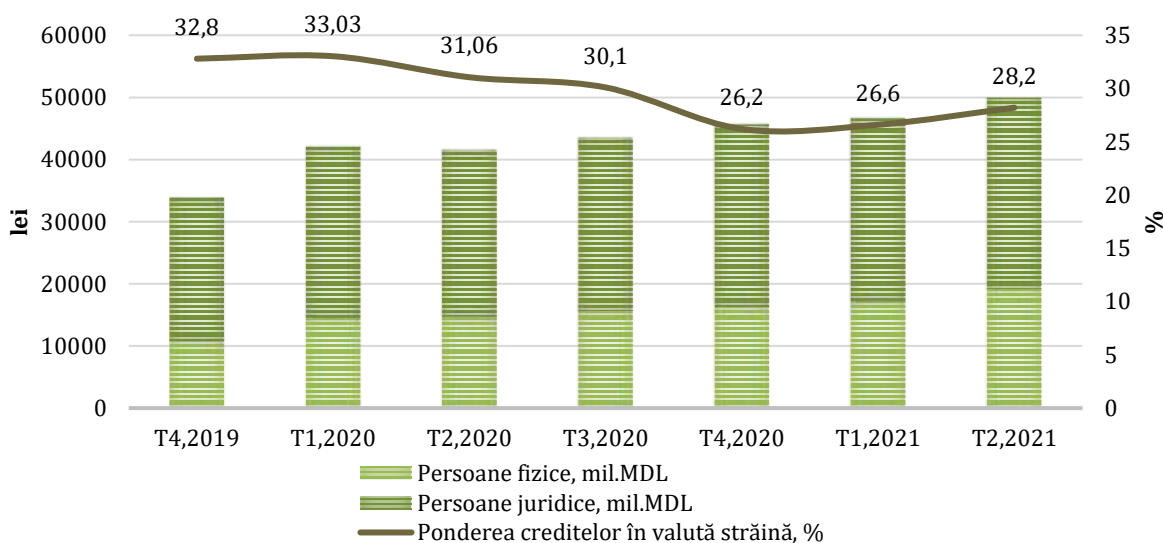

Figura 3.2.4. Evoluția creditelor după valuta în care sunt acordate și categoria debitorilor

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rata fondurilor proprii totale per sector bancar se menține în continuare la nivel înalt. În I semestru 2021, nivelul de capitalizare pentru 11 bănci comerciale din sector, este net superioară minimului impus de cerințele prudențiale de 10% ajungând la nivelul de 26,8%, ceea ce indică condiții de funcționare echitabilă pentru băncile autohtone. Conform informațiilor privind activitatea economico-financiară a băncilor comerciale, la finele lunii iunie 2021, fondurile proprii totale al sectorului bancar a marcat o creștere de 14,2%, până la 14390,1 mil. MDL față de perioada similară anului 2020. Iar fondurilor proprii de nivel 1 (total capital de gr. I) s-a majorat în iunie 2021 cu 14,3% f.p.s.a.p. până la 14249,8 mil. MDL.

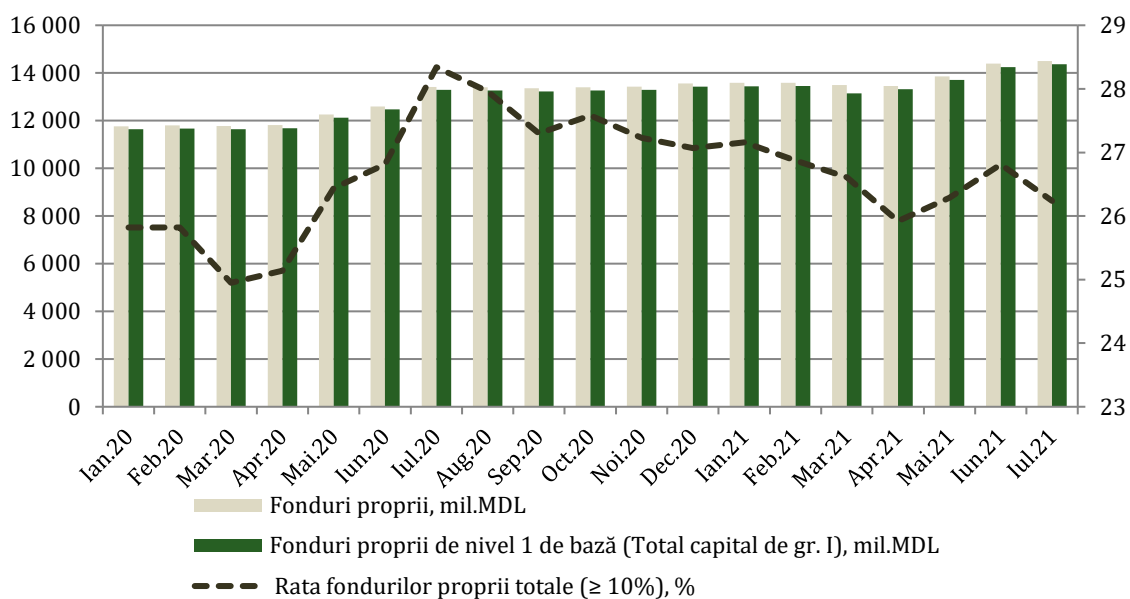

Figura 3.2.5. Evoluția calității capitalului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rezervele de lichiditate ale sectorului bancar depășesc în continuare limitele prudențiale impuse de BNM. Lichiditatea curentă ca medie pe sistem la 30.06.2021 a fost de 49,91%, în descreștere cu 1,5 p.p., față de p.s.a.p. Majoritatea băncilor comerciale înregistrează un coeficient destul de înalt, ceea ce duce la un exces de lichiditate bancară per sistem. Lichiditatea pe termen lung, valoare calculată conform principiului I al lichidității (≤ 1), al întregului sistem bancar a constituit 0,72% în iunie 2021. Astfel, observăm că majoritatea băncilor comerciale înregistrează un coeficient destul de înalt, ceea ce duce la un exces de lichiditate bancară.

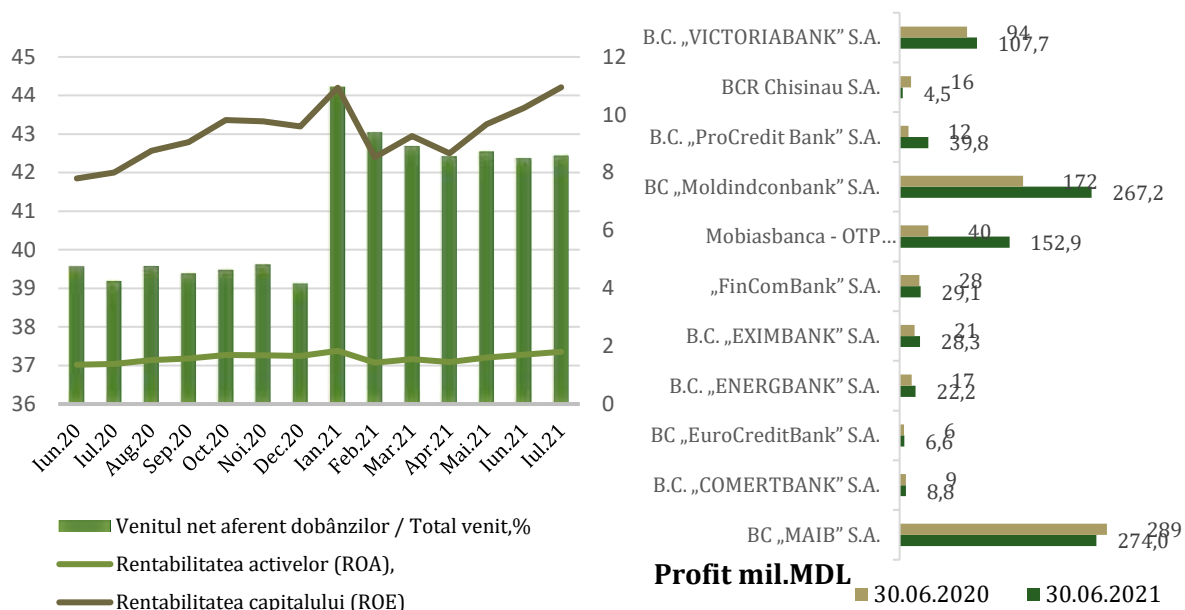

Figura 3.2.7. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Volumul creditelor neperformante este în creștere cu 3 p.p. în I semestru 2021 f.p.s.a.p. În I semestru 2021 ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor s-a diminuat cu 1,3 p.p. față de iunie 2020, constituind 7,49%. Ponderea creditelor expirate în totalul creditelor s-a micșorat de la 2412,07 mil.MDL în I semestru 2020 până la 1942,40 mil.MDL în I semestru 2021. Ponderea creditelor neperformante în fonduri proprii a înregistrat nivelul de 25,99%, în descreștere cu 2,8 p.p. față de iunie 2020. Suma creditelor performante a constituit la 30.06.2021 – 3739,7 mil.MDL în creștere cu 3% față de 30.06.2020 (3629,3 mil.MDL). Evoluția viitoare a ratei creditelor neperformante, va depinde, pe lângă dinamica de ansamblu a economiei, strâns legată de cea a crizei de sănătate publică, și de situația financiară a debitorilor.

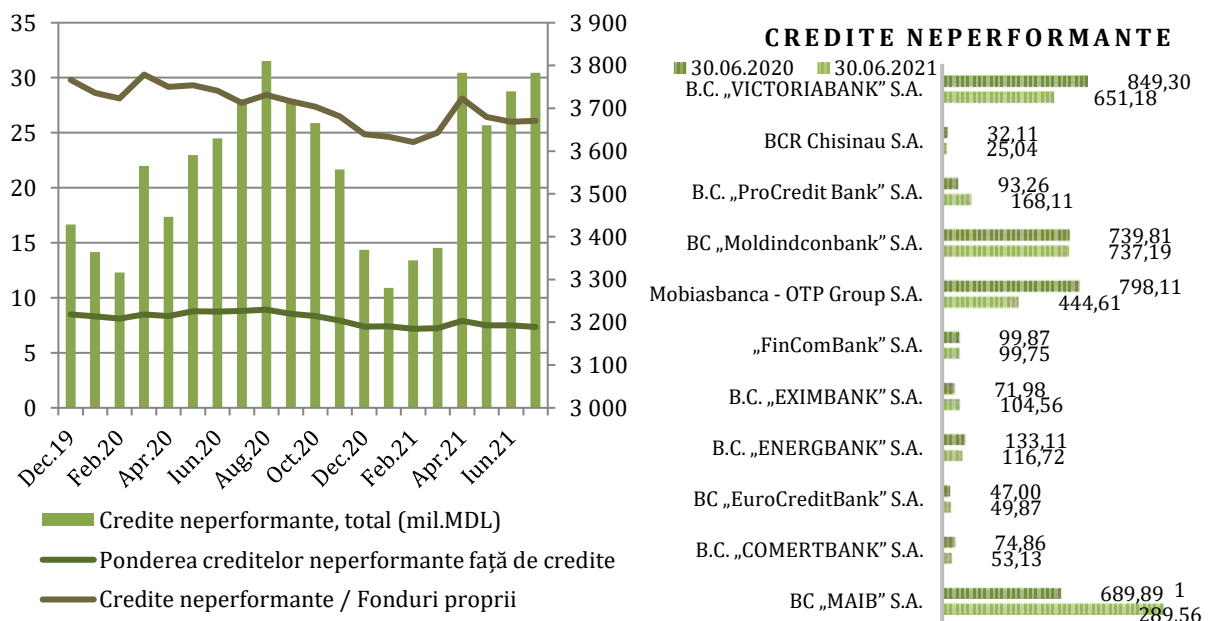

Figura 3.2.8. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Reducerea volumului depozitelor noi atrase cu 20,1% f.p.s.a.p. În I semestru 2021, soldul depozitelor atrase atât în monedă națională cât și în valută străină au însumat 82,9 miliarde MDL la 30.06.2021, în creștere cu 15,55% față de 30.06.2020. Din totalul depozitelor, 58,71% a revenit depozitelor în MDL, însumând 48,6 miliarde MDL la 30.06.2021. Depozitele în valută au constituit 41,30% din totalul depozitelor, alcătuind 34,3 miliarde MDL. Un impact semnificativ asupra majorării soldului depozitelor a avut-o creșterea depozitelor persoanelor fizice cu 14,3% și a depozitelor persoanelor juridice cu 18% în iunie 2021 f.p.s.a.p. Volumul depozitelor noi atrase a constituit 2230,81 mil. MDL la sfârșitul luni iunie 2021 cu 18,5% mai mult f.p.s.a.p. Cele mai atractive depozite, din perspectiva termenelor, au fost depozitele cu termene până la 12 luni (56% din totalul depozitelor atrase la termen în MDL). Astfel, pe categorii de clienți, o pondere semnificativă le-a revenit depozitelor atrase de la persoanele fizice (75,4% din totalul depozitelor în MDL atrase).

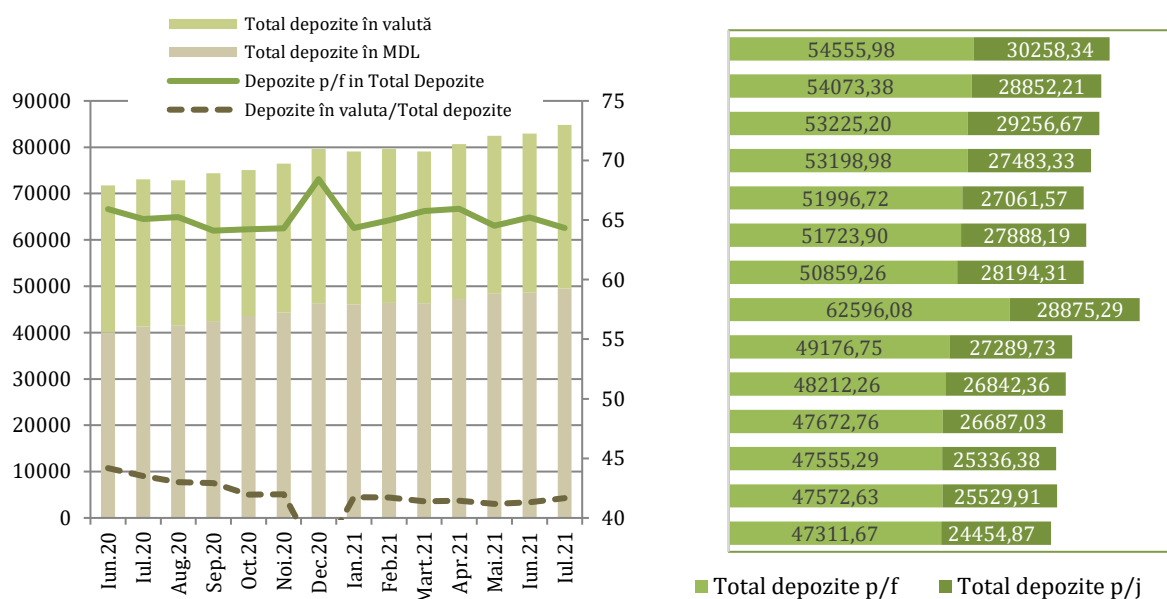

Figura 3.2.9. Evoluția structurii depozitelor atrase de bănci

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rata medie a dobânzii la depozite în valută națională și străină s-a redus constant în I semestru 2021, ca urmare a reducerii treptate a ratei de bază la operațiunile de politică monetară. La 30.06.2021 rata medie la depozite în MDL a înregistrat 3,18% cu 0,61 p.p. mai puțin față de luna iunie 2020 și în valută străină 0,5% cu 0,40 p.p.

Rata medie a creditelor noi acordate în monedă națională s-a micșorat, în iunie 2021, înregistrând nivelului de 6,79%, în descreștere cu 1,37 p.p. față de iunie 2020, iar rata creditelor în valută străină a înregistrat nivelului de 4,1% în scădere cu 0,1 p.p. Menținerea dinamici în jurul nivelului de 6% a creditelor acordate, iar rata depozitelor în monedă națională în jur de 4%, ar fi favorabilă pentru încurajarea economisirii din partea populației și încurajarea creditării economiei în același timp.

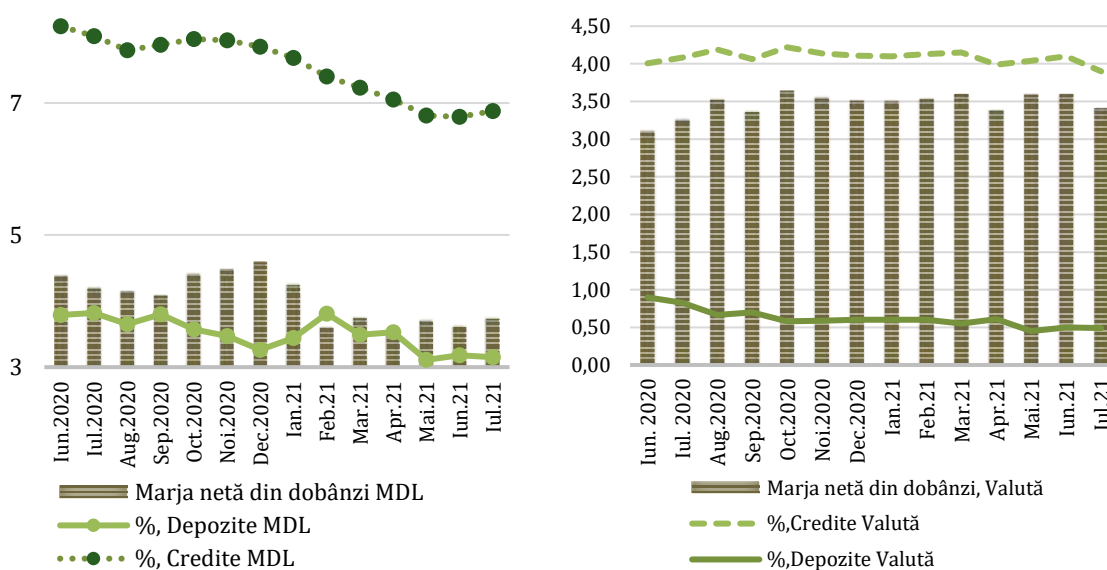

Figura 3.2.10. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL și valută străină, %

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Marja netă a dobânzii pe sectorul bancar al Republicii Moldova pentru operațiunile în valută națională au cunoscut o variație mai mică comparativ cu marja pentru tranzacțiile în valută străină. La 30 iunie 2021, marja bancară la operațiunile în monedă națională a înregistrat un nivel de 3,61%, fiind în descreștere cu 0,76 p.p. față de iunie 2020. Respectiv, și marja asociată operațiunilor în valută străină a evoluat stabil, înregistrând un nivel de 3,61% cu o creștere ușoară de 0,49 p.p. față de iunie 2020.

Sectorul bancar în regiunea din partea stângă a râului Nistru

În prima jumătate al anului 2021, sectorul bancar al regiunii din partea stângă a Nistrului a înregistrat descreșteri la portofoliu de credite cu 5% f.p.s.a.p. În I semestru al anului 2021, ritmul mediu anual de creștere a activelor bancare în regiunea transnistreană s-a situat pe un trend ascendent, constituind o creștere de 14% f.p.s.a.p. atât exprimate în RUB cât și în USD. Activele totale ale sistemului bancar al regiunii la data de 01.07.2021 au însumat 11815,12 mil. RUB. Soldul creditelor acordate sectorului economic a atins la data de 01.07.2021 suma de 4866,31 mil. RUB mai puțin cu 5% față de 01.07.2020. Creditele persoanelor fizice în această perioadă a constituit 1055,29 mil. RUB, mai puțin cu 2% față de 01.07.2020, iar creditele persoanelor juridice au constituit suma de 3019,48 mil. RUB, în creștere cu 3,3% f.p.s.a.p. Prin urmare, soldul depozitelor bancare atrase, a constituit suma de 4242,79 mil. RUB, la data de 01.07.2021 mai mult cu 4% față de 01.07.2020. Din cauza nivelului redus de atragere a depozitelor, băncile sunt nevoite să facă eforturi mai mari de capital, sau să atragă fonduri din altă parte pentru a face față cererii de credite. Astfel, calculând relația credite/depozite totale în I semestru al anului 2021, băncile din Transnistria finanțează doar 1,2 din credite din contul depozitelor atrase. Capitalul propriu al sectorului bancar a crescut 2022,96 mil. RUB în creștere cu 36,2% în I semestru 2021 f.p.s.a.p. Sectorului bancar din dreapta Nistrului, există o problemă importantă referitor la transparența acționariatului băncilor transnistrene, din cauza lipsei de informație publicate de către bănci ce ține de structura și componentele acționariatului bancar transnistrean.

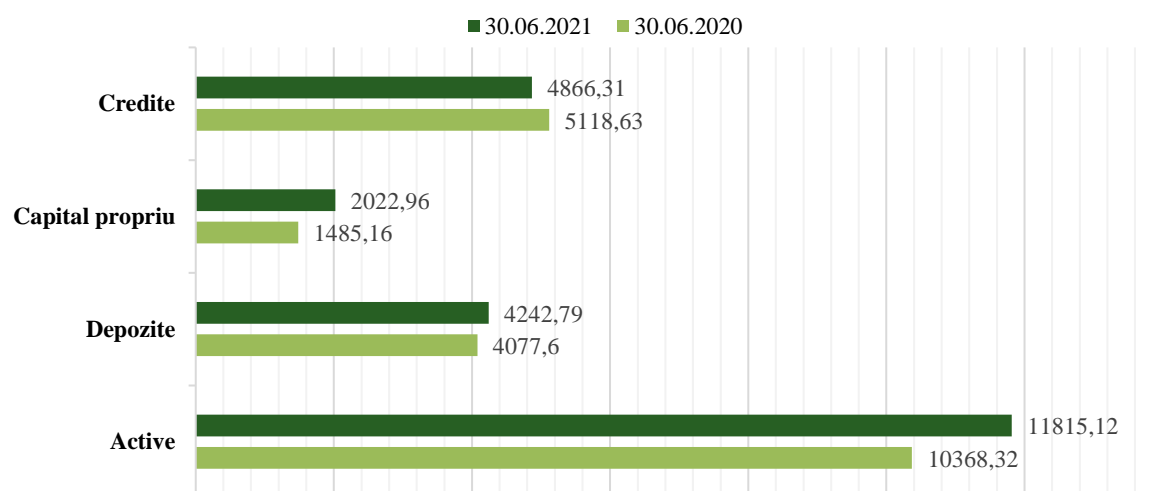

Figura 3.2.11. Dinamica activelor, depozitelor, capitalul propriu și portofoliul de credite acordate de băncile din regiunea Transnistreană, mil. RUB.

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Transnistrene.

3.3. SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ

Evoluția numărului participanților profesioniști pe piața microfinanțării pe parcursul I semestru 2021 este în descreștere cu 12 de organizații, iar în anul 2020 o creștere cu o organizații față de 2019. Astfel, în I semestru 2021, s-au înregistrat în total 328 de participanți profesioniști pe piața financiară nebanclară din Republica Moldova, dintre care: 164 de organizații de creditare nebanclară (OCN), o asociație Națională Centrală și 163 de AEÎ, care au deținut licență și au desfășurat activitate. Totodată, din cele 164 OCN înregistrate, 19 organizații de creditare nebanclară a fost inițiat procedura de lichidare, cu efectuarea mențiunii în Registrul privind suspendarea activității.

Tabelul 3.3.1. Structura sectorului de microfinanțare din Republica Moldova

Entități supravegheate	2019	30.06.2020	2020	30.06.2021
Asociația centrală	1	1	1	1
Asociații de economii și împrumut	234	171	228	163
OM/OCN	160	168	166	164
Total - Sectorul de microfinanțare	396	340	395	328

Sursa: Elaborat în baza Rapoartelor CNPF.

În pofida crizei pandemice, activitatea sectorului de microfinanțare în I semestru 2021 se menține într-un trend ascendent, împrumuturile acordate de sector a fost în creștere cu 14% f.p.s.a.p., acest moment este vizibil în cadrul OCN. Astfel, OCN-urile au acordat împrumuturi cu 1069,2 mii.MDL mai mult față de I semestru 2019 și AEÎ au înregistrat o ușoară creștere de 11% f.p.s.a.p. Valoarea activelor totale deținute de întreg sectorul de creditare nebanclară (AEÎ și OCN) a înregistrat un trend pozitiv. În I semestru 2021, activele sectorului de microfinanțare a constituit 12412 mil.MDL și s-a majorat cu 8% f.p.s.a.p, respectiv: OCN a constituit 11237,5 mil. lei, iar AEÎ – 1174,5 mil.MDL. Iar, la finele anului 2020, activele sectorului au constituit 11713,02 mil. lei, înregistrând

o scădere de 0,77% față de anul 2019. Eficiența utilizării activelor și capitalului propriu de către entitățile sectorului de creditare nebancaară a rezultat cu o rată de rentabilitate de circa 4,4%, respectiv 12,2% în descreștere cu 4,5 p.p. și 15,6 p.p. față de anul 2019.

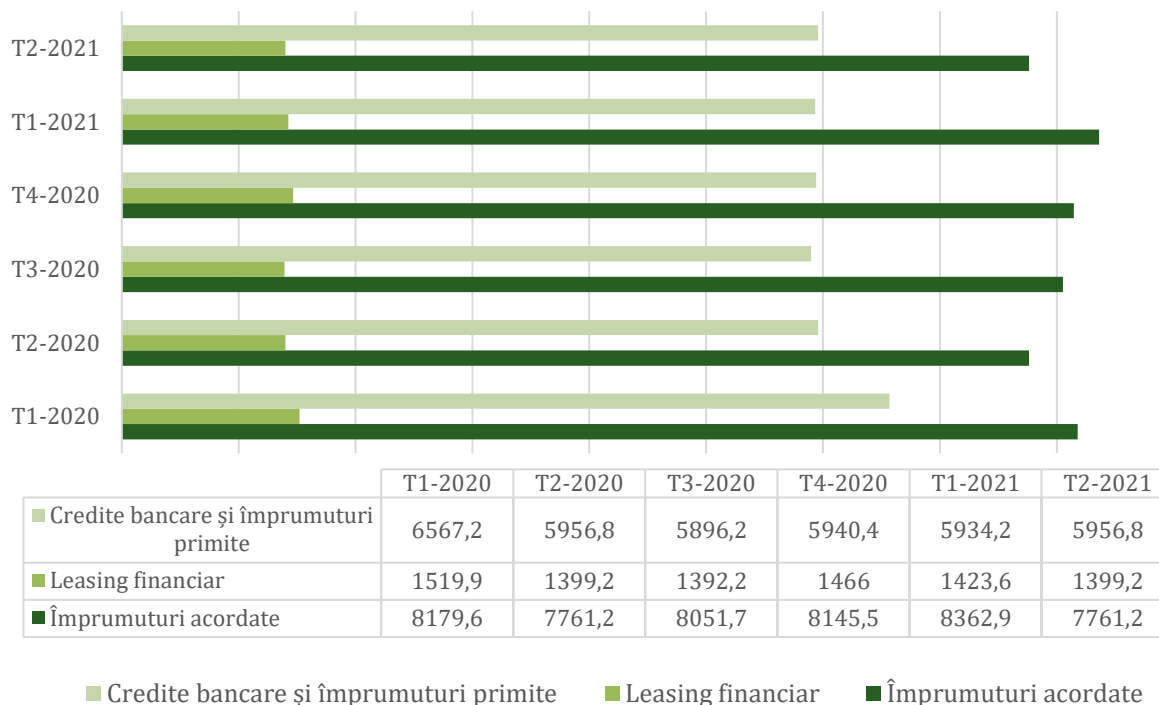

Figura 3.3.1. Evoluția indicatorilor structurali ai sectorului de microfinanțare, trimestrial 2020-2021, mil.MDL

Sursa: Elaborat în baza Rapoartelor CNPF

Indicatorul de profitabilitate reprezintă factorul determinant care condiționează evoluția viitoare, dezvoltarea și consolidarea poziției OCN în cadrul sistemului financiar. Astfel, trendul aferent acestui indicator este în ușoară creștere în I semestru 2021 cu 65,4% față de I semestru 2020. Prin urmare, valoarea profitului net a crescut de 1,6 de ori: de la 263,3 mil. lei, la 30.06.2020, la 435,6 mil. lei, la 30.06.2021. Ultimii ani pot fi considerați cei mai profitabili ani pentru sectorul de microfinanțare. Gradul înalt de capitalizare s-a datorat creșterii valorii profitului net, acumulat, preponderent, din activitatea de acordare a împrumuturilor de circa 2 ori în ultimii 3 ani. Conform Rapoartelor prezentate de CNPF, în anul 2020 interdependența sectorului de microfinanțare (rata de contagiune sectorială), a avut tendințe de descreștere cu 1,05 p.p. față de anul 2019. Prin urmare, rata de contagiune sectorială financiară reprezintă credite primite de OM/OCN și AEÎ de la bănci raportat la portofoliul creditelor acordate de bănci. În această ordine de idei, reținem că presupusa expunere a băncilor în raport cu entitățile de creditare nebancaară se cifrează la 2,7% din stocul total al creditelor bancare, ceea ce reprezintă o cotă infimă, impactul (în materie de stabilitate financiară) fiind unul nesemnificativ. Prin urmare, se relevă că o dimensiunea parte a cadrului de funcționare a sectorului vizat o constituie protecția consumatorilor serviciilor de creditare nebancaare prestate.

Capitolul IV SECTORUL EXTERN

Balanța de plăți

În ianuarie-iunie 2021, **deficitul contului curent al balanței de plăți**, comparativ cu perioada similară a anului 2020, a înregistrat o majorare atât ca valoare absolută, cât și relativ la PIB. Deficitul contului curent a constituit 860,12 mil. USD fiind în creștere de 3,8 ori. În trimestrul II 2021, deficitul contului curent a constituit 506,52 mil. USD. Contul curent, raportat la PIB, a constituit 14,6%, față de perioada similară a anului 2020, când a constituit 4,5%. Această dinamică a fost determinată de sporirea considerabilă a deficitului comerțului exterior cu bunuri și de scăderea substanțială a excedentului veniturilor primare, în timp ce balanțele serviciilor și a veniturilor secundare s-au îmbunătățit.

Comparativ cu perioada ianuarie-iunie 2020, excedentul *comerțului exterior cu servicii* a totalizat 206,06 mil. USD, fiind în creștere cu 22,4%. În trimestru II a anului 2021 comerțul exterior cu servicii a constituit 111,37 mil. USD. *Importul de servicii*, în această perioadă a înregistrat o creștere cu 21,6%. Însă, balanța serviciilor s-a îmbunătățit ca urmare a creșterii exportului cu servicii 21,8% la sută comparativ cu ianuarie-iunie 2020. Această, majorarea a exportului de servicii a fost condiționată de majorarea de serviciile de călătorii cu 30,6%, de informatică cu 31,6%, de prelucrare a materiei prime cu 23,7%. Deși, în perioada ianuarie-iunie 2021, exportul total al serviciilor de transport s-a majorat cu 7%, transportul de pasageri a continuat să fie afectat de situația pandemică, fiind în scădere cu 15,5% comparativ cu ianuarie-iunie 2020. Creșterea importului de servicii a fost determinată de majorările substanțiale înregistrate la serviciile de transport 32,7% și de călătorii 21,9%.

Contul de capital, comparativ cu perioada ianuarie-iunie 2020, s-a mărit cu 62,2%, astfel înregistrând un deficit de 30,62 mil. USD. În trimestru II a. 2021 deficitul contului de capital a constituit 17,96 mil. USD. Soldul contului de capital a fost determinat de ieșirile nete de capital înregistrate de sectorul privat 42,27 mil. USD, fiind cu 67,5% mai mari comparativ cu perioada similară a anului precedent, în timp ce intrările de asistență din exterior primită de administrația publică pentru finanțarea proiectelor investiționale au constituit 11,65 mil. USD. Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, necesarul net de finanțare externă a constituit 890,74 mil. USD, din care 524,48 mil. USD – în trimestrul II 2021, ceea ce reprezintă 15,1% în raport cu PIB, față de 4,9% în prima jumătate a anului 2020.

Contul financiar în perioada ianuarie-iunie 2021, s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 869,35 mil. USD, fiind mai mari cu 8,7% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Aceasta s-a datorat scăderii nete a activelor financiare externe ale rezidenților cu 590,98 mil. USD, precum și a majorării nete a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 278,37 mil. USD, generate de tranzacțiile efective. Contul financiar în trimestrul II 2021, a constituit 486,07 mil. USD. În contul financiar al balanței de plăți, în perioada ianuarie-iunie 2021, au fost înregistrate o scădere a activelor sub formă de numerar și depozite, care au fost principala sursă de finanțare a deficitului de cont curent în această perioadă. Totodată, la finanțarea deficitului de cont curent

în mare măsură au contribuit achitățile la creditele comerciale acordate anterior nerezidenților și împrumuturile externe.

Tabelul 4.1 Sinteza balanței de plăți, pe trimestre 2019-2021, mil. USD

	Tr. I 2019	Tr. II 2019	Tr. I 2020	Tr. II 2020	Tr. I 2021	Tr. II 2021
Contul curent	-234,87	-316,35	-204,12	-20,16	-353,60	-506,52
Bunuri	-701,96	-882,34	-716,54	-55,46	-904,19	-1113,71
Servicii venituri primare	95,77	98,03	78,76	89,64	94,69	111,37
Venituri secundare	277,03	291,47	281,32	331,21	358,44	451,36
Contul de capital	-13,16	-13,07	-10,64	-8,24	-12,66	-17,96
Contul financiar	-124,74	-441,98	-105,13	-64,97	-361,59	-552,29
Investiții directe	-111,59	-264,17	-32,28	29,06	-46,14	-48,90
Investiții de portofoliu și derivate financiare	0,15	4,21	-0,79	0,90	-0,41	1,70
Alte investiții	-13,30	-182,02	-72,06	-94,93	-315,04	-505,09
Soldul contului curent, de capital și financiar	-123,29	112,56	-109,63	36,57	-4,67	27,81
Active de rezervă și articole aferente	-148,17	102,11	-83,19	12,48	-21,69	66,22
Active de rezervă	-176,48	89,30	-91,24	234,75	-34,56	51

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Poziția investițională internațională

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 30.06.2021, a constituit 5643,91

mil. USD, fiind cu 4% mai puțin față de sfârșitul anului 2020. Poziția investițională internațională raportată la PIB a constituit 43,9%.

Evoluția poziției investiționale internaționale, în perioada ianuarie-iunie a anului 2021, a fost determinată negativ de tranzacțiile efective cu nerezidenții 869,35 mil. USD, însă au influențat poziția în sensul creșterii, fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA 194,54 mil. USD, modificările de preț ale instrumentelor financiare cu 76,53 mil. USD și alte schimbări cu 382,61 mil. USD. Toate schimbările menționate au dus la o scădere a poziției investiționale internaționale cu 215,67 mil. USD, față de perioada de 31.12.2020.

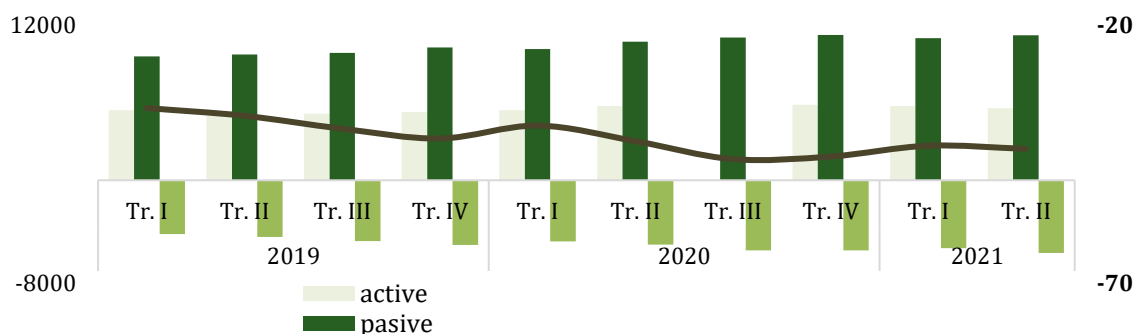

Figura 4.1. Poziția investițională internațională în dinamică, pe trimestre, mil.USD

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În trimestrul II 2021, intrările capitalului sub formă de investiții directe au înregistrat o valoare de 48,90 mil.USD. Activele financiare externe ale rezidenților sub formă de investiții directe au înregistrat o diminuare netă de 18,45 mil. USD, aceasta s-a datorat scăderii datoriilor filialelor din străinătate față de investitorii direcți din Republica Moldova cu 20,82 mil.USD, rambursarea de către investitorii direcți din străinătate 1,99 mil.USD din datoriile lor față de filialele din Republica Moldova, în timp ce participațiile rezidenților în capitalul întreprinderilor de peste hotare s-au majorat cu 4,36 mil. USD.

Poziția pasivelor sub formă de investiții directe la 30.06.2021 a constituit 4616,10 mil. USD, fiind în scădere cu 2,8% față de 31.12.2020. Diminuarea poziției pasivelor de investiții directe a rezultat din evoluția ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA cu 133,51 mil. USD, scăderile de preț 76,85 mil.USD, precum și din alte modificări 6,04 mil. USD. În același timp au fost înregistrate intrări efective nete de 84,71 mil. USD.

Activități economice care au beneficiat de ISD sunt: activitățile financiare și de asigurări circa 32,3%, comerțul 24,3% și industria prelucrătoare 20,3%, din stocul total de pasive a investițiilor directe sub formă de capital propriu. Alte activități care au atras investitori străini au fost informații și comunicații 5,7%, tranzacții imobiliare 4,9%, industria energetică 3,2%, altele 9,3%.

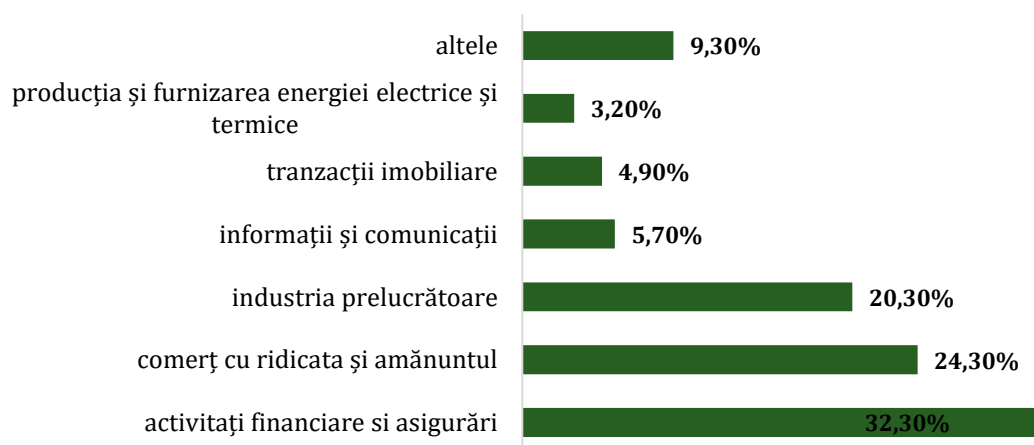

Figura 4.2. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 30.06.2021 pe activități economice, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, investitorilor din țările UE-27 (fără Marea Britanie) le-a revenit ponderea majoritară de 86,5%. Investitorii din țările CSI au deținut o pondere de 0,3% din totalul capitalului propriu acumulat, iar cei proveniți din alte țări – de 13,2%.

Transferurile de mijloace bănești

Evoluția transferurilor bănești de peste hotare în mare parte este influențată de atenuarea activității economiei globale, care se datorează tensiunilor geopolitice și comerciale, înăsprirea condițiilor financiare în țările dezvoltate și extinderii pandemiei de coronavirus Covid-19.

Volumul transferurilor bănești din străinătate în Republica Moldova prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice, în perioada ianuarie-iunie a. 2021 a constituit 796,11 mil. USD. Comparativ cu perioada similară a anului precedent transferurile bănești a fost în creștere cu circa 23% (volumul transferurilor a constituit 646,38 mil. USD în I Semestru 2020). În trimestru II a anului 2021, volumul transferurilor de mijloace bănești a constituit 430,77 mil. USD fiind cu 16,4% mai mult comparativ cu aceeași perioadă din a. 2020. Ponderea a transferurilor de mijloace bănești efectuate în favoarea persoanelor fizice, în această perioadă a fost următoarea: USD-31,8%, EUR a fost 65,8% și RUB – 2,4%. În luna iunie persoanele de peste hotare au transferat în Republica Moldova circa 144,37 mil. USD, din care 116,92 prin sistemele internaționale de transfer de bani.

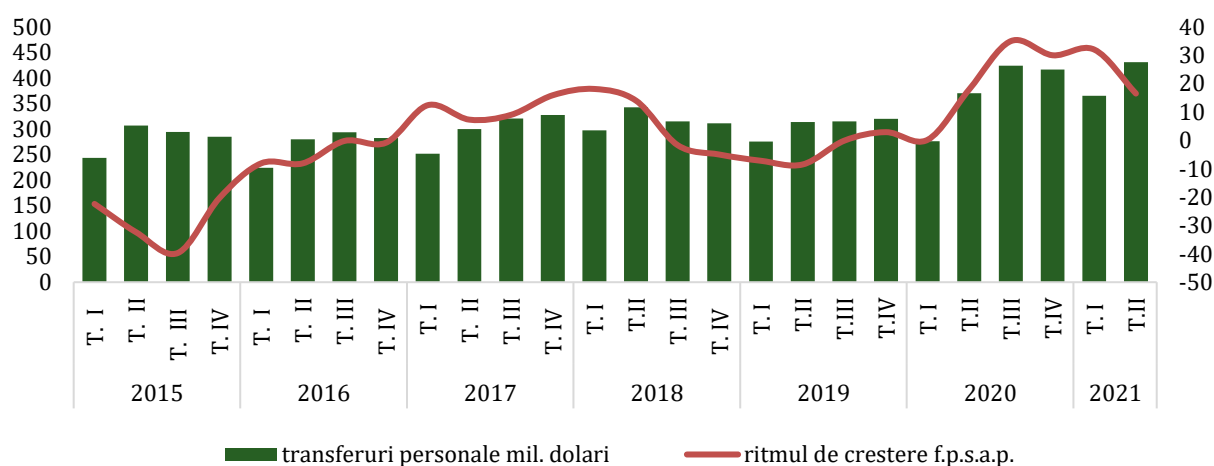

Figura 4.3. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2015-2021, mil.USD

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Conform provenienței geografice a transferurilor bănești în favoarea persoanelor fizice, Israelul, Italia și Rusia sunt țările din care provine cel mare volum de transferuri bănești de la moldovenii care lucrează peste hotare.

Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor nu constau doar din remiterile cetățenilor R. Moldova care lucrează peste hotare, dar includ și transferuri unilaterale, precum:

- transferurile locale, inclusiv salariale în favoarea persoanelor fizice rezidente de la reprezentanțele nerezidenților (reprezentanțele instituțiilor financiare internaționale, organizații internaționale, reprezentanțele agenților economici străini) din R. Moldova (1,0 % din totalul transferurilor);
- transferurile în favoarea nerezidenților aflați temporar în R. Moldova (0,5 % din totalul transferurilor prin sistemele de remitere de bani);
- pensii (sociale și alimentare) și indemnizații (0,4 % din totalul transferurilor).

Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor din R. Moldova includ și transferurile persoanelor fizice efectuate prin intermediul oficiilor poștale ale Î.S. „Poșta Moldovei” (decontate prin bănci), atât prin sistemele de remitere de bani, precum și prin mandatele poștale.

În anul 2020, volumul transferurilor de bani către Moldova prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice s-a ridicat la 1486 mld. USD, cu 21,6% mai mult decât în anul 2019. Maximul istoric a fost înregistrat în anul 2008, când cetățenii Republicii Moldova au transferat acasă circa 1660 mld. USD.

Comerțul exterior cu bunuri

Valoarea comerțului exterior cu bunuri în perioada ianuarie-iunie a anului 2021, a înregistrat o creștere de 29% față de perioada similară a anului precedent. Astfel volumul comerțului extern de bunuri în această perioadă a constituit 4597,9 mil. USD, înregistrând creștere atât la exporturi cu circa 14%, cât și la importuri cu 36,5%.

În ianuarie-iunie 2021, decalajul dintre exporturile și importurile de mărfuri a determinat acumularea unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 1934,9 mil. USD, sau cu 711,5 mil. USD (de 1,6 ori) mai mult, comparativ cu cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2020. *Cu țările UE* balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 689,7 mil. USD, iar *cu țările CSI* – 534,3 mil. USD, respectiv cu 313,9 mil. USD (de 1,8 ori) și cu 142,5 mil. USD (+36,4%) mai mult, față de perioada similară a anului precedent.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi, a fost de 40,8%, în scădere cu 8,1 p.p., comparativ cu perioada similară a anului precedent. Comparativ cu perioada similară a anului precedent, gradul de acoperire a importurilor cu exporturi *cu țările UE*, a constituit 55,5%, diminuându-se cu 10,9 p.p., *cu țările CSI* gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a marcat 28,1%, în descreștere cu 5,0 p.p.

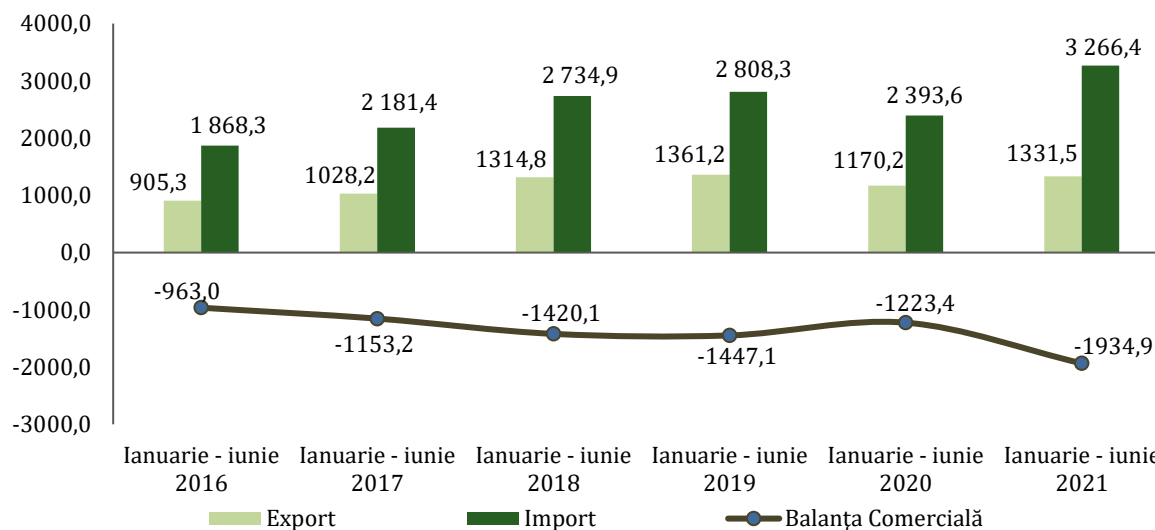

Figura 4.4. Tendințele exportului, importului și soldul balanței comerciale, în perioada ianuarie-iunie 2021, mil. USD

Sursa: Conform datelor Biroului National de Statistică

Exporturile de mărfuri, în ianuarie-iunie 2021, au constituit o valoare 1331,5 mil. USD, fiind cu 13,8% mai mult față de perioada similară a anului precedent. *Exporturile de mărfuri autohtone*, au înregistrat o valoare 982,3 mil. USD, constituind 73,8% din total exporturi. Exporturile de mărfuri autohtone au fost în creștere cu 8,9% față de perioada similară din anul 2020, care a contribuit la majorarea valorii totale a exporturilor cu 6,8%.

În această perioadă, *reexporturile de mărfuri străine (după prelucrare și clasice)* au constituit 349,2 mil. USD (26,2% din total exporturi), fiind cu 30,4% mai mult față de aceeași perioadă a anului 2020. Această creștere a influențat majorarea pe total exporturi, cu 7%. *Reexporturile de mărfuri după prelucrare* au deținut o pondere de 18% în total exporturi, iar *reexporturile clasice de mărfuri*, au constituit 8,2% în total exporturi.

După destinație, exporturile de mărfuri au înregistrat creșteri spre toate grupele de țări. Principala destinație a exporturilor Republicii Moldova, rămâne a fi țările UE. Exporturile de mărfuri către **țările UE** au constituit 858,8 mil. USD, fiind cu 15,7% mai mult, comparativ cu perioada similară din anul 2020. Ponderea exporturilor de mărfuri spre țările UE în total export a constituit 64,5%, în creștere cu 1,1 p.p. față de ianuarie-iunie 2020.

Către țările CSI, exporturile de mărfuri, au constituit o valoare de 208,4 mil. USD, fiind cu 7,5% mai mult, în raport cu perioada similară din anul 2020. Astfel, în această perioadă, exporturile de mărfuri către țările CSI au deținut o pondere în total exporturi 15,7%, în scădere cu 0,9 p.p., comparativ cu ianuarie-iunie 2020.

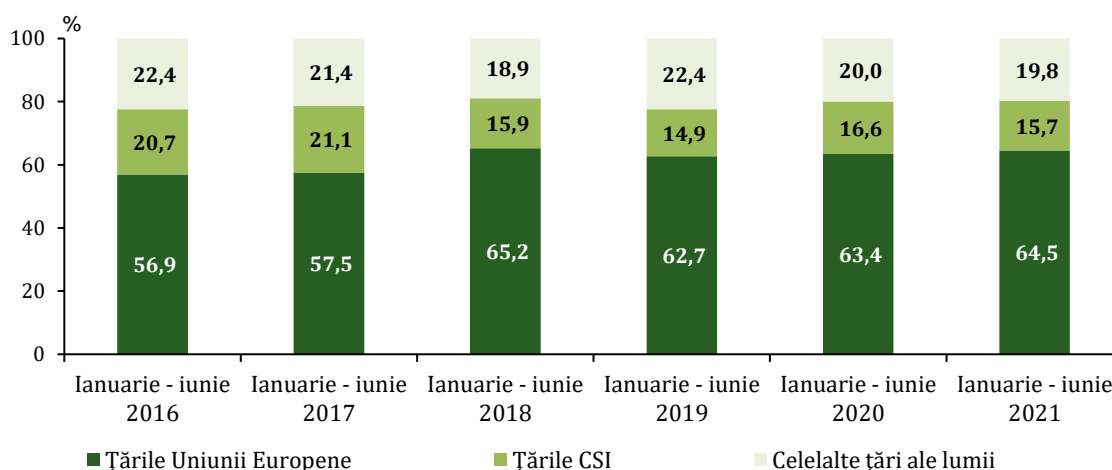

Figura 4.5. Structura exportului de mărfuri pe grupe de țări, în perioada ianuarie-iunie 2021, %

Sursa: Conform datelor, Biroului National de Statistică

Principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova în perioada ianuarie-iunie 20231, care au atras circa 88,8% din total exporturi au fost țări precum: România cu 28% din total exporturi, Germania 10,1%, Federația Rusă 9,7%, Turcia 8,6%, Italia 7,1%, Polonia 3,9%, Republica Cehă 3,2%, Ucraina 2,8%, Belarus 2,3%, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord 1,9%, Ungaria, Olanda și Spania câte 1,4%, Franța 1,3%, Bulgaria, Elveția și Portugalia câte 1,2%, Liban 1,1% și Grecia 1%.

România, cu o pondere de 28% în total exporturi, rămâne a fi unul din principalii parteneri comerciali ai RM. Exporturile spre această țară s-au majorat cu 26,8%. Au crescut livrările spre Germania cu 30%, Turcia 34,6%, Emiratele Arabe Unite de 31 ori, Ungaria de 2,2 ori, Ucraina 34,9%, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord 39,3%, Portugalia de 1,8 ori, Belgia de 2,2 ori, Liban de 1,7 ori, Polonia 10,7%, Federația Rusă 3,8%, Israel de 2,4 ori, Republica Ceha 8,5%,

Libia de 131,7 ori, Uzbekistan de 2,4 ori, Egipt de 12,4 ori, China 39,6%, Slovacia 33,9%, Canada de 1,6 ori, Olanda 8,8%, Serbia 20,6%, Nigeria de 2,4 ori, Georgia 8,6%, Austria 7,3%, Chile de 65,5 ori, care a contribuit la creșterea pe total exporturi cu 19,7%.

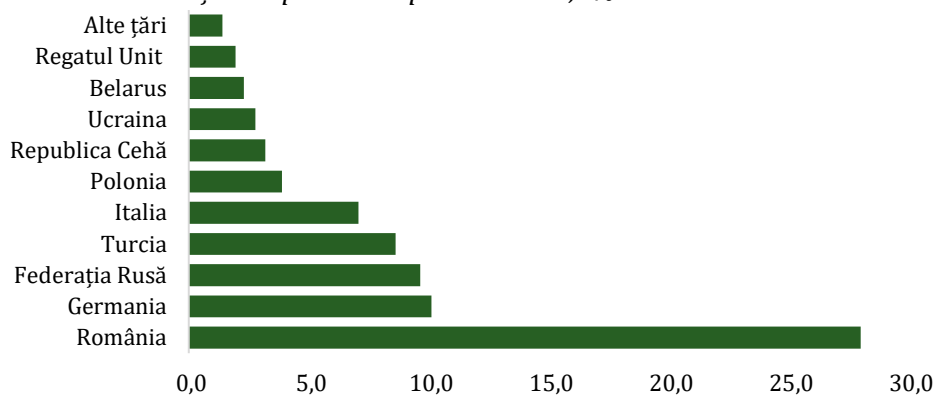

Figura 4.6. Principalele țări partenere ale Republicii Moldova, în perioada ianuarie-iunie 2021, %

Sursa: Conform datelor, Biroului National de Statistică

Concomitent au scăzut livrările spre: Elveția cu 59,6%, Italia 11,2%, Grecia 36%, Cipru 46,9%, Indonezia 79%, Spania 14,4%, Bulgaria 11,9%, Belarus 6,1%, Iordania 76,4%, Estonia 54,4%, SUA cu 6,9%, Africa de Sud 61%, Arabia Saudită 27,4%, Taiwan, provincie a Chinei 82,6%, Franța 3%, atenuând, astfel, majorarea pe total exporturi cu 5,5%.

În structura exporturilor în perioada ianuarie-iunie a. 2021, pe secțiuni de mărfuri observăm, că, șase secțiuni de mărfuri dețin 90,8% din total exporturi, după cum urmează: mașini și echipamente pentru transport (26,0%); articole manufacturate diverse (21,7%); produse alimentare și animale vii (17,3%); materiale brute necomestibile (9,7%); mărfuri manufacturate (8,6%); băuturi și tutun (7,5%). circa 80% din principalele secțiuni de mărfuri au înregistrat creșteri ale livrărilor pe piața externă.

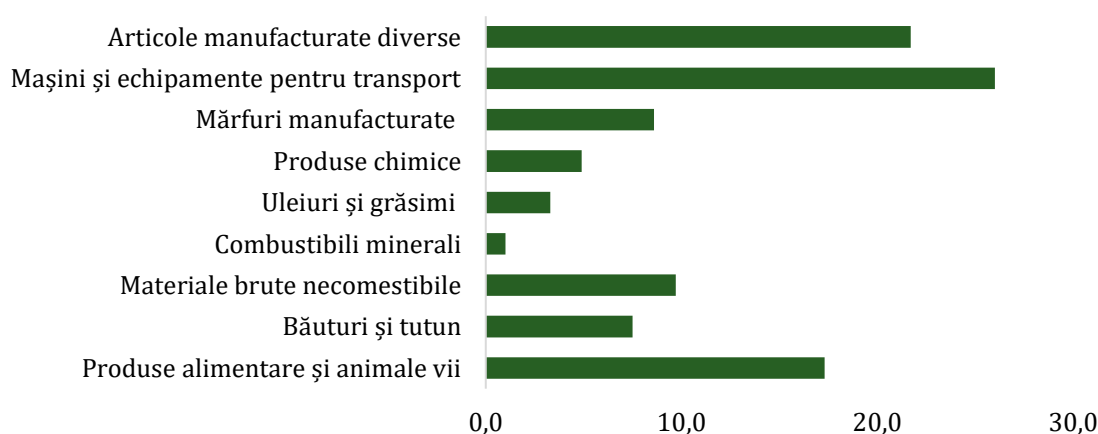

Figura 4.7. Exporturile cu mărfuri pe principale secțiuni, în perioada ianuarie-iunie a. 2021, %

Sursa: Conform datelor, Biroului National de Statistică

Comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2020, în ianuarie-iunie 2021, mărfuri care au contribuit pozitiv la dinamica exporturilor sunt: exporturile de mașini și aparate electrice și părți

ale acestora 41,1%, minereuri metalifere și deșeuri de metale de 6,8 ori, mobilă și părțile ei de 1,5 ori, îmbrăcăminte și accesorii 24,9%, vehicule rutiere, în principal reexporturi de 2,4 ori, băuturi alcoolice și nealcoolice 18,4%, fire, țesături, articole textile și produse conexe de 1,5 ori, petrol, produse petroliere și produse înrudite, în principal reexporturi de 6,1 ori, articole prelucrate din metal de 1,8 ori, articole din minerale nemetalice 35%, produse medicinale și farmaceutice, preponderent reexporturi 19,4%, fier și oțel de 6,4 ori, articole din lemn, exclusiv mobilă 40,7%, încălțăminte, preponderent reexporturi 23,4%, instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control 35,6%, construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzit și de iluminat, în principal reexporturi de 1,6 ori, mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini 28,3%, mașini și aparate specializate pentru industriile specifice 45,8%, pastă de hârtie și deșeuri de hârtie de 2,9 ori, articole de voiaj; sacoșe și similare, în principal reexporturi 25,0%, carne și preparate din carne de 1,8 ori, materiale plastice prelucrate, preponderent reexporturi de 2,2 ori, cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora 28,3%, tutun brut și prelucrat 21,9%, hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton 23,4%, mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor 47,5%, produse tanante și colorante de 2,8 ori, *influențând creșterea pe total exporturi cu 24,3%*.

Totodată, *s-au redus exporturile* de cereale și preparate pe bază de cereale 47,4%, legume și fructe 18,3%, grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate 27,9%, semințe și fructe oleaginoase 11,6%, produse chimice organice 35,6%, hrană destinată animalelor 39,0%, zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere 40,2%, *atenuând majorarea pe total exporturi cu 11,1%*.

În ianuarie-iunie 2021 **importurile de mărfuri** au constituit 3266,4 mil. USD, fiind cu 36,5% mai mult față de perioada similară a anului precedent. Din **țările UE**, importurile de mărfuri au deținut o pondere de 47,4% în total importuri. Importurile de mărfuri provenite din țările au avut o valoare de 1548,5 mil. USD, fiind cu 38,5% mai mult, față de aceeași perioadă din anul 2020. Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au avut o valoare de 742,7 mil. USD, cu 26,8% mai mult, decât în perioada similară a anului precedent. Astfel, importurile de mărfuri din țările CSI au deținut o pondere de 22,7% în total importuri.

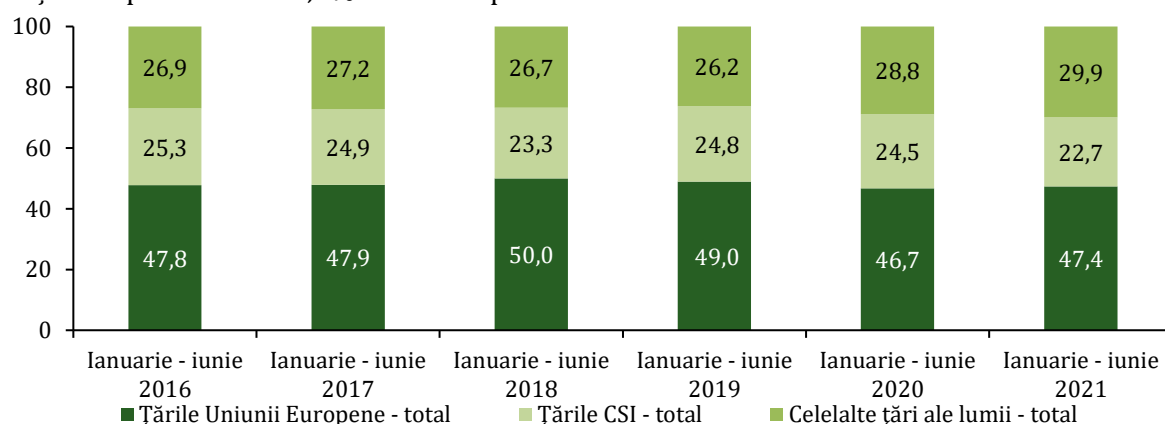

Figura 4.8. Importurile cu mărfuri pe grupe de țări, în perioada ianuarie-iunie aa.2017-2021, %

Sursa: Conform datelor, Biroului National de Statistică

Principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova: circa 76% de mărfuri au fost importate din 10 țări, unde s-au regăsit: România 12,9% din total importuri, China 11,8%, Federația Rusă 11,5%, Ucraina 9%, Germania 8,3%) Turcia 7,2%, Italia 6,7%, Polonia 3,8%, Franța 2,6%, Ungaria 2%.

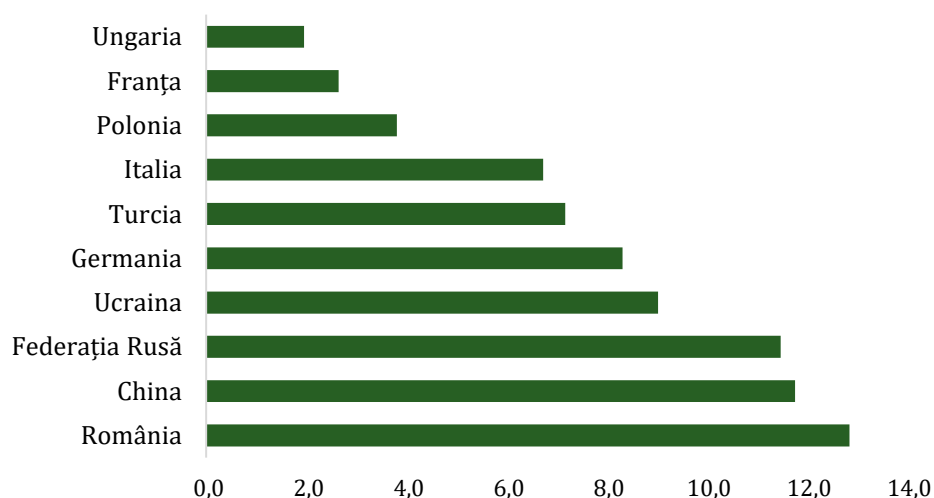

Figura 4.9. Principalii parteneri comerciali, ponderea în total import în perioada ianuarie-iunie a. 2021, %

Sursa: Conform datelor, Biroului National de Statistică

Țările care fac parte din top 10 principali parteneri comerciali ai RM importurile s-au majorat. Astfel, importurile din România s-au majorat cu circa 42,9%, China 46,5%, Federația Rusă 26,9%, Germania 37,4%, Turcia 43,5%, Ucraina 29,0%, Italia 36,8%, Polonia 33,8%, Austria de 1,8 ori, SUA de 1,6 ori, Franța 31%, Republica Cehă 44,6%, Ungaria 31,5% etc. În același timp, s-au redus importurile provenite din Azerbaidjan cu 78,7%, Singapore 53,0%, Lituania 19,8%, Georgia 39,5%, atenuând, astfel, creșterea pe total importuri cu 0,3%.

Importul pe principalele secțiuni de mărfuri în perioada ianuarie - iunie 2021.

Majorarea cererii interne față de bunuri din partea agenților economici, ca rezultat al relansării activităților economice, precum și sporirea cererii din partea populației a condus la accelerarea importurilor. Toate secțiunile de mărfuri au înregistrat creșteri ale valorii importurilor față de ianuarie-iunie 2020 și, respectiv, au influențat pozitiv evoluția importurilor.

În structura importurilor, șase secțiuni de mărfuri reprezintă 94,8% din total importuri, după cum urmează: mașini și echipamente pentru transport (25,6%); mărfuri manufacturate (18,9%); produse chimice (15,3%); combustibili minerali (11,9%); articole manufacturate diverse (11,6%); produse alimentare și animale vii (11,5%).

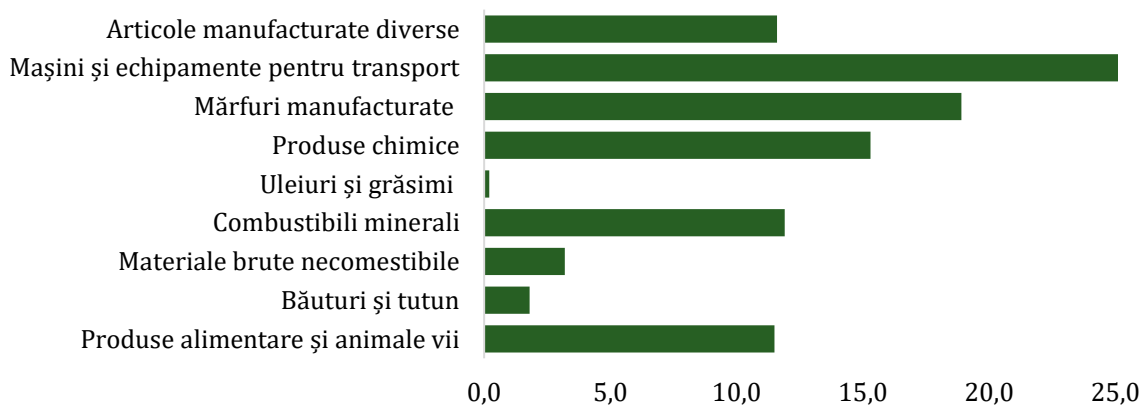

Figura 4.10. Structura importurilor, pe secțiuni de mărfuri în perioada ianuarie-iunie a. 2021, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

S-au înregistrat, majorări la importurile de mărfuri, comparativ cu perioada a anului precedent și anume la: mașini și aparate electrice și părți ale acestora de 1,6 ori, vehicule rutiere de 1,8 ori, petrol, produse petroliere și produse înrudite 41,5%, fire, țesături, articole textile și produse conexe 38,5%)îmbrăcăminte și accesorii de 1,7 ori, articole prelucrate din metal de 1,5 ori, produse medicinale și farmaceutice 26,7%, mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini 29,2%, fier și oțel 41,8%, aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii 36,1%, instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control de 1,9 ori, materiale plastice prelucrate 46,1%, articole din minerale nemetalice 32,4%, mașini și aparate specializate pentru industriile specifice 23,3%, mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor de 1,8 ori, articole din lemn, exclusiv mobile 45,4%, uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare 28,6%, gaz și produse industriale obținute din gaz 12,2%, mobilă și părțile ei de 1,6 ori, construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzit și de iluminat de 1,7 ori, băuturi alcoolice și nealcoolice 48,9%, semințe și fructe oleaginoase 42,1%, piele și blană prelucrate de 1,6 ori, legume și fructe 10,4%, materiale plastice sub forme primare 43,6%, hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton 21,3%, carne și preparate din carne 49,7%, metale neferoase 29,0%, pește, crustacee, moluște 31,5%, încălțăminte 36%, cauciuc prelucrat 26,4%, produse tanante și colorante 36,6%, cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora 25,4%, mașini generatoare de putere și echipamentele lor de 1,8 ori, hrană destinată animalelor 31,9%, cereale și preparate pe bază de cereale 9,9%, aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii de 1,9 ori, produse lactate și ouă de păsări 10,4%, lemn și plută 23,2%, mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor 39,1%, îngrășăminte naturale și minerale naturale 38,7%, articole de voiaj; sacoșe și similare de 1,7 ori, grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate de 1,7 ori, fibre textile și deșeurile lor de 1,6 ori, contribuind, astfel, la creșterea pe total importuri cu 33,7%. Totodată, au scăzut importurile de îngrășăminte minerale sau chimice cu 14,7%, energie electrică 56,0%, cărbune, cocs și brichete 17,9%, tutun brut și prelucrat 4,9%, atenuând majorarea pe total importuri cu 0,6%.

Regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru

În perioada ianuarie-iulie a anului 2021, comerțul extern al regiunii transnistrene a înregistrat o creștere. Tranzacțiile comerciale externe cu bunuri a crescut cu 33%, comparative cu perioada similar a anului precedent. Astfel comerțul extern a constituit o valoare de 1242 mil. USD. Volumul *exporturilor de bunuri* al regiunii transnistrene a crescut cu 43%, iar volumul *importurilor de bunuri*, a înregistrat o creștere cu 28%. În acest sens, soldul negativ al volumului total al activității economice externe a regiunii transnistrene a crescut cu 8,4%.

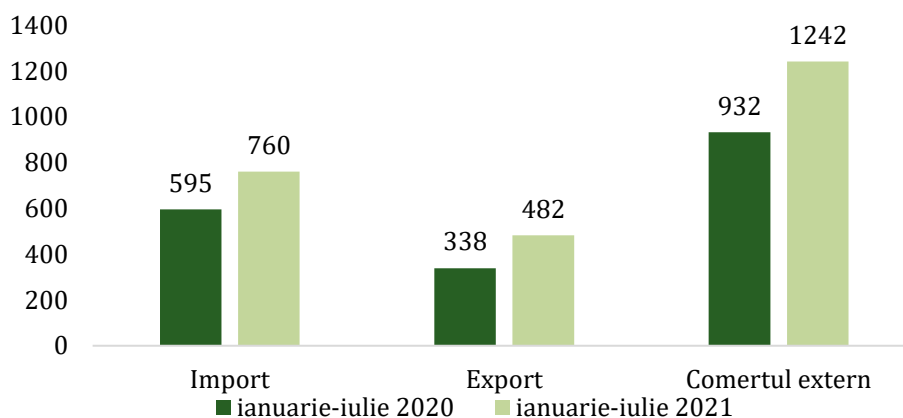

Figura 4.11. Evoluția valorii comerțului exterior al regiunii Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru, în perioada ianuarie-iulie 2021, mil. USD

Sursa: Conform datelor, <http://mer.gospmr.org>

Comerțului exterior al regiunii transnistrene a constituit în perioada ianuarie-iunie circa 1242 mil USD, inclusiv operațiunile de export și import, a fost distribuite după cum urmează: exporturile au constituit circa 482 mil. USD, iar importurile au constituit o valoare 760 mil. USD. Soldul negativ al activității economice externe a regiunii transnistrene pentru perioada ianuarie-iunie a 2021, a constituit circa 278 mil. USD, în principal datorită balanței comerciale negative cu Federația Rusă - 229 mil. USD. De asemenea, un dezechilibru vizibil al comerțului nu în favoarea Transnistriei se observă cu Ucraina 60 mil USD și România la fel 60 mil. USD, Belarus 20 mil. USD, Germania 15 mil. USD, Kazahstan 13 mil. USD, China 9 mil. USD, SUA 8 mil. USD și Turcia 7 mil. USD.

Un sold pozitiv a comerțului extern s-a înregistrat cu state precum: Moldova 60 mil. USD, Polonia 52 mil. USD, Mali 13 mil. USD, Serbia 11 mil. USD, Kenya și Italia cu câte 8 mil. USD, fiecare, Senegal 7 mil. USD, Ungaria 4 mil. USD etc.

În volumul total al comerțului extern, ponderea țărilor Uniunii Economice Eurasiatice a constituit 28,5%, iar ponderea țărilor UE a constituit circa 30,8%, alte țări 40,7%. În același timp, comparativ cu rezultatele de acum un an, ponderea țărilor UEE a scăzut cu 6,1 p.p., în timp ce UE a crescut cu 6,0 p.p., iar alte țări au crescut cu 0,1 p.p.

Capitolul V

MEDIUL DE AFACERI

Principali indicatori de dezvoltare a întreprinderilor în anul 2020

La finele anului 2020, BNS avea la evidență 58,06 mii de întreprinderi active, cu o ușoară creștere de 2,4% f.p.s.a.p. Creșterea numărului de companii în anul 2020 a avut loc, în primul rând, datorită micro-întreprinderilor și întreprinderilor mari, care au înregistrat o majorare a numărului de întreprinderi f.p.s.a.p. cu 3,1%, respectiv 2,5%. Întreprinderile mici și mijlocii, în perioada analizată, au marcat o ușoară descreștere de 2,5%, respectiv 0,9%.

În perioada 2019-2020 numărul total de salariați la toate întreprinderile din RM, per total, luate la evidență de organele statistice, a marcat o diminuare, indicând o descreștere cu 4,6% f.p.s.a.p., ca urmare a evoluțiilor negative atestate, atât în sectorul IMM, cât și la întreprinderile mari. În special, numărul de salariați din întreprinderile micro, în perioada analizată, a marcat o descreștere semnificativă de 9,6%. Spre deosebire de anul 2019, când numărul de salariați din sectorul IMM a continuat să crească, în anul 2020, acest indicator a marcat o descreștere de -5,7% f.p.s.a.p.

Spre deosebire de anii precedenți (2018-2019), în perioada analizată (2019-2020) veniturile din vânzări a întreprinderilor au marcat o diminuare semnificativă, inclusiv sectorul IMM a înregistrat în această perioadă o diminuare a cifrei de afaceri. Astfel, în anul 2020 veniturile din vânzări, per total întreprinderi, s-a micșorat față de anul precedent cu 4,0%.

În anul 2020 rata anuală a veniturilor din vânzări în sectorul IMM a constituit -4,6% f.p.s.a.p. Pe clase de mărimi, o diminuare relativ mai mare a venitului din vânzări în sectorul IMM în anul 2020 au marcat, în primul rând, întreprinderile micro, care au înregistrat o reducere a venitului din vânzări f.p.s.a.p. cu -6,3%.

Spre deosebire de perioada precedentă, rezultatul financiar până la impozitare în anul 2020 a marcat o descreștere considerabilă de -29,4% f.p.s.a.p. per total întreprinderi. Sectorul IMM în perioada analizată a înregistrat o diminuare a indicatorului dat cu -26,9%. În perioada analizată, întreprinderile mijlocii au marcat o diminuare de -20,7% a rezultatului financiar până la impozitare f.p.s.a.p., iar întreprinderile mici și micro o diminuare de -29,6%, respectiv -29,2% a indicatorului analizat.

IMM-urile contribuie semnificativ la soluționarea problemelor economice și sociale ale societății, asigurarea ocupării forței de muncă, formarea PIB-ului și a altor indicatori la nivel național și local. În RM majoritatea întreprinderilor aparțin sectorului IMM (57247 de întreprinderi sau 98,6%). În structura sectorului IMM predomină micro-întreprinderile 86,6% în creștere cu 0,6 p.p., întreprinderile mici constituie 11,04% în descreștere cu -0,56 p.p., mijlocii -2,4%, cu o ușoară descreștere de -0,1 p.p. f.p.s.a.p.

Tabelul 5.1. Dinamica principalilor indicatori ai activității întreprinderilor în perioada 2019-2020

Indicatori	Total			IMM		
	2019	2020	Indici, %	2019	2020	Indici, %
Numărul întreprinderilor, unit.	56714	58063	102,4	55918	57247	102,4
Numărul mediu de salariați, pers.	552113	526738	95,4	336059	316823	94,3
Venituri de vânzări, mil. MDL	397910,57	381896,06	96,0	157346,55	150112,07	95,4
Rezultatul financiar până la impozitare.	26247,42	18541,38	70,6	12386,36	9050,91	73,1
Profit (+) Pierdere (-), mil. MDL						

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

În anul 2020 în sectorul IMM au activat 60,1% din toți salariații din economia țării; sectorul IMM a generat 39,3% din totalul veniturilor din vânzări, înregistrate de întreprinderile autohtone. Profitul până la impozitare în cadrul IMM-urilor a constituit 9050,91 mil. lei (48,8% din suma totală a profitului/pierderii din economia națională). Ponderea întreprinderilor, care au obținut profit, a constituit 46,4% din totalul IMM-urilor, cu o descreștere de -4,1% f.p.s.a.p.; ponderea întreprinderilor, care au suportat pierderi – 41,9%, în creștere cu 3,2% f.p.s.a.p.

Sectorul IMM se caracterizează nu doar prin rezultate importante, ci și prin potențial semnificativ: ponderea activelor sectorului IMM a constituit 49,1% din activele tuturor întreprinderilor din Republica Moldova; ponderea investițiilor financiare – 57,3% din total. Principalii indicatori, care reflectă proporțiile și contribuția IMM-urilor în anul 2020 sunt prezentați în Tabelul 5.2.

Tabelul 5.2. Principalii indicatori ai sectorului IMM în anul 2020

Indicatori	Total IMM
Numărul întreprinderilor, unit.	57247
<i>% din Total</i>	98,6
Numărul mediu de salariați din sectorul IMM, mii pers.	316823
<i>% din Total</i>	60,1
Venituri de vânzări, mil. MDL	150112,07
<i>% din Total</i>	39,3
Rezultatul financiar până la impozitare. Profit (+) Pierdere (-), mil. MDL	9050,91
<i>% din Total</i>	48,8
Numărul întreprinderilor care au primit profit	26562
<i>% în total IMM</i>	97,6
Numărul IMM care au suferit pierdere	23987,0
<i>% în total IMM</i>	99,3
Total investiții financiare, mil lei	30832,3
<i>% din Total</i>	57,3
Total active (totalul bilanțului)	237464,98
<i>% din Total</i>	49,1

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Indicatorul numărul IMM-urilor. În perioada anilor 2016-2020, se atestă o ușoară tendință de creștere a numărului IMM-urilor de la 51,6 mii până la 57,2 mii întreprinderi, adică cu 10,9%. Anual, numărul IMM-urilor a marcat creșteri nesemnificative, ritmul anual de creștere variind între 0,4 și 3,8%. În anul 2020 numărul IMM-urilor s-a majorat cu 2,4% f.p.s.a.p. (vezi anexele).

Repartizarea IMM-urilor pe genuri de activități este una foarte diferită, unele sectoare fiind mai atractive, altele mai puțin atractive pentru businessul mic și mijlociu (Tabelul 5.3.).

Tabelul 5.3. Structura numărului IMM-urilor și evoluția acestora pe genuri de activitate, %

	Ponderea, %		Indici, %			
	2016	2020	2017	2018	2019	2020
Total pe activități	100,0	100,0	103,8	104,0	100,4	102,4
Agricultura, silvicultura și pescuit	6,6	8,1	111,9	109,6	105,4	105,9
Industria extractivă	0,2	0,2	100,9	98,3	94,7	101,9
Industria prelucrătoare	8,5	8,5	103,1	103,9	100,8	102,6
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0,2	0,2	92,9	111,5	101,1	137,5
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	0,7	0,8	107,7	103,7	106,6	102,7
Construcții	5,8	6,0	102,2	104,5	103,5	103,9
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	39,3	35,7	101,5	101,3	97,2	100,8
Transport și depozitare	5,2	5,4	102,4	105	102,1	103,9
Activități de cazare și alimentație publică	3,5	3,7	105,5	105,9	101,7	101,8
Informații și comunicații	3,9	4,4	108,4	107	104,4	102,7
Activități financiare și asigurări	2,1	1,9	105,8	103,4	93,8	98,4
Tranzacții imobiliare	6,5	6,7	101,9	105	102,9	103,7
Activități profesionale, științifice și tehnice	8,6	8,7	106,3	105,1	98,4	102,4
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	2,9	3,2	106,4	108,7	105	101,7
Învățământ	0,8	1,1	105,7	106,8	119,7	108,3
Sănătate și asistență socială	2	2,1	102,6	104,8	106,5	102,9
Arta, activități de recreere și de agrement	1,1	1	104,9	102,2	95,5	98,8
Alte activități de servicii	2,2	2,4	108,3	106,4	100,8	104,1

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Evoluția pe întreg intervalul și schimbările de structură la nivel de sectoare de activitate scot în relief următoarele caracteristici principale:

- IMM-urile tind să fie concentrate în sectoare cu valoare adăugată mică - deși mai puțin concentrate decât în alte țări din Parteneriatul Estic - cum ar fi comerțul (inclusiv repararea vehiculelor), activitățile profesionale, științifice și tehnice și industria prelucrătoare.
- Menținerea unor tendințe de descreștere în comerț în perioada 2016-2020 (ponderea IMM-urilor din comerț s-a diminuat cu -3,6 p.p., de la 39,3% în 2016 la 35,7% în anul 2020).
- Ponderea întreprinderilor din agricultură în cadrul sectorului IMM a marcat o tendință de creștere în perioada 2016-2020 cu 1,5 p.p. de la 6,6% până la 8,1%.

- Ponderea întreprinderilor din industria prelucrătoare, a fost una relativ constantă în perioada respectivă cca 8,5%.
- Ponderea întreprinderilor din construcții, precum și a celor din transporturi, constituie aproximativ 6,0%, respectiv 5,4%, acest indicator s-a majorat nesemnificativ.
- Începând cu anul 2016 în toate sectoarele de activitate, cu mici excepții, se întrevade o evoluție a numărului de IMM-uri ascendentă, o creștere nesemnificativă, dar constantă a numărului de întreprinderi. Cu toate acestea, pe fondul general de sporire a numărului de IMM-uri, creșterile diferitelor sectoare de activitate au înregistrat evoluții diferite pe parcursul perioadei 2016-2020.
- Sectorul Activității financiare și asigurări, s-a caracterizat printr-o descreștere a numărului de IMM-uri în anul 2020 față de anul 2019 (cu -1,6%).
- Perioada analizată (2019-2020) se caracterizează printr-o creștere a numărului de IMM-uri în majoritatea sectoarelor economiei.

Indicatorul numărul mediu de salariați din cadrul sectorului IMM. În ansamblu, în perioada anilor 2016-2020 numărul salariaților în cadrul IMM-urilor a crescut de la 313,5 mii până la 316,8 mii de persoane, sau cu 1,04%. E de remarcat că creșterea numărului de salariați în sectorul IMM s-a produs anual în perioada 2016-2019, ritmurile anuale variind între 1,5% și 3,1%. Spre deosebire de anii precedenți, în anul 2020, numărul salariaților în sectorul IMM a marcat o diminuare de - 5,7% f.p.s.a.p. sau cu 19236 salariați mai puțin.

Urmare restricțiilor impuse de autorități întru combaterea răspândirii pandemiei Covid-19, practic, în toate activitățile economice, s-a diminuat numărul mediu de salariați (2019-2020). În special, s-a diminuat numărul mediu de salariați în următoarele activități economice: Activități de cazare și alimentație publică cu 2278 persoane (-15,7% f.p.s.ap.); Comerț cu ridicata și cu amănuntul cu 5807 persoane (-6,8% f.p.s.ap.); Activități profesionale, științifice și tehnice cu 2266 persoane (-15,1% f.p.s.a.p.); Construcții cu 2356 persoane (-9,6% f.p.s.a.p.) (Tabelul 5.4.).

Tabelul 5.4. Numărul mediu de salariați al IMM-urilor și evoluția acestuia pe genuri de activitate, %

	Ponderea, %		Indici, %			
	2016	2020	2017	2018	2019	2020
Total pe activități	100	100	103,1	101,5	102,5	94,3
Agricultura, silvicultura și pescuit	12,2	11,7	102,6	98,8	100,0	95,3
Industria extractivă	0,6	0,5	106,2	94,5	95,9	91,0
Industria prelucrătoare	14,7	14,3	103,2	99,8	95,4	100,1
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0,2	0,1	126,1	54,4	102,2	89,4
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1,8	1,9	99,3	98,2	98,7	106,1
Construcții	7,1	7,0	103,3	99,2	107,7	90,4
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	26,2	25,0	103,3	100,7	99,6	93,2
Transport și depozitare	7,1	7,2	103,0	102,4	102,3	95,6

Activități de cazare și alimentație publică	4,0	3,9	104,4	105,7	105,6	84,3
Informații și comunicații	3,3	4,2	106,0	108,8	116,6	95,7
Activități financiare și asigurări	1,0	1,0	113,8	102,2	97,9	94,3
Tranzacții imobiliare	4,5	4,1	99,5	99,6	95,4	97,9
Activități profesionale, științifice și tehnice	4,7	4,0	106,4	98,8	97,8	84,9
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	2,8	2,9	100,6	110,5	109,7	86,7
Învățământ	1,1	2,9	106,1	101,9	241,9	99,6
Sănătate și asistența socială	6,2	6,6	103,3	105,3	98,8	99,8
Arta, activități de recreere și de agrement	1,3	1,1	86,7	126,2	94,6	87,6
Alte activități de servicii	1,2	1,3	104,1	112,8	105,0	88,3

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Repartizarea IMM-urilor pe regiuni de dezvoltare. Există o discrepanță semnificativă în repartizarea IMM-urilor pe teritoriul țării: aproximativ 2/3 din totalul întreprinderilor se află în capitală. În perioada 2016-2020 ponderea IMM-urilor în mun. Chișinău s-a diminuat, dar neesențial – de la 64,8% la 62,0% (cu -2,8 p.p.). Respectiv, o creștere neesențială a ponderii IMM-urilor s-a înregistrat în regiunile de dezvoltare Centru, Nord, Sud și U.T.A Găgăuzia. În ansamblu, în perioada analizată schimbări semnificative în repartizarea teritorială a IMM-urilor nu s-au înregistrat.

În perioada analizată (2016-2020) se remarcă o creștere a numărului de IMM-uri în toate regiunile de dezvoltare, în special creșteri mai pronunțate se atestă în U.T.A. Găgăuzia (29,6%). Mun. Chișinău se caracterizează printr-un ritm de creștere mai mic a numărului de IMM-uri comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare în anul 2020 f.p.s.a.p. (o creștere de 1,7%). Ritmurile anuale de creștere nu indică diferențe mari între regiunile Nord, Centru și Sud în anul 2020 f.p.s.a.p. Totuși, în anul 2020, o creștere mai mare a numărului de IMM-uri pe regiuni, se atestă în regiunea U.T.A. Găgăuzia (+5,7%) f.p.s.a.p. (Tabelul 5.5.).

Tabelul 5.5. Structura numărului IMM-urilor și evoluția acestora pe regiuni de dezvoltare, %

IMM	Ponderea, %		Indici, % (f.p.s.a.p.)			
	2016	2020	2017	2018	2019	2020
Republica Moldova	100	100	103,8	104,0	100,4	102,4
Municipiul Chișinău	64,8	62,0	102,9	103,2	98,3	101,7
Nord	12,2	13,0	104,9	105,1	103,5	103,5
Centru	15,1	16,3	105,9	105,4	104,0	103,1
Sud	5,2	5,6	104,3	103,9	105,4	103,5
U.T.A Găgăuzia	2,6	3,1	107,6	109,7	103,9	105,7

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

În structura ocupării din sectorul IMM, ponderea majoritară revine mun. Chișinău (54,1% în anul 2020), furnizând mai mult de jumătate din numărul locurilor de muncă în sector.

În perioada 2019-2020 numărul total de salariați în sectorul IMM din RM, luate la evidență de organele statistice, au marcat o diminuare în toate regiunile de dezvoltare. În special, în anul 2020,

numărul de salariați din mun. Chișinău și regiunea de dezvoltare Sud s-a caracterizat prin descreșteri mai semnificative de -7,4%, respectiv -6,5% f.p.s.a.p. (Tabelul 5.6.).

Tabel 5.6. Evoluția numărului mediu de salariați în sectorul IMM pe regiuni de dezvoltare, %

IMM	Ponderea, %		Indici, % (f.p.s.a.p.)			
	2016	2020	2017	2018	2019	2020
Republica Moldova	100	100	103,1	101,5	102,5	94,3
Municipiul Chișinău	53,8	54,1	103,8	102,6	103,0	92,6
Nord	17,0	17,2	104,7	97,9	102,0	97,5
Centru	17,4	16,9	99,8	100,6	102,1	96,0
Sud	8,2	7,9	102,5	101,2	100,4	93,5
U.T.A Găgăuzia	3,6	3,8	102,2	106,1	102,9	98,0

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Dinamica întreprinderilor înregistrate și radiate în trimestrul I 2020-2021

Conform datelor Agenției Serviciilor Publice, la 01.07.2021 Registrul de stat al unităților de drept deținea informații despre 121825 persoane juridice și întreprinzători individuali⁵.

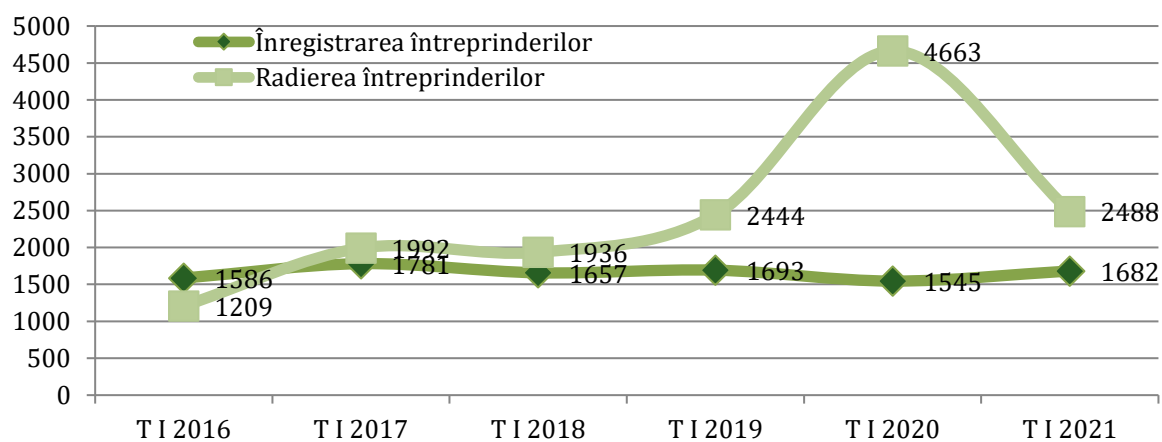

Figura 5.1. Evoluția numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în T I 2016-2021, unit.

Sursa: Conform datelor Agenției Servicii Publice, www.date.gov.md

În ansamblu, numărul întreprinderilor înregistrate în T I al anului 2021 a marcat o creștere de 8,9% comparativ cu anul precedent. Astfel, potrivit datelor Agenției Serviciilor Publice, în Registrul de stat în T I 2021, au fost înregistrate 1682 întreprinderi noi.

În primul trimestru al anului curent, spre deosebire de perioada precedentă, numărul întreprinderilor radiate s-a diminuat semnificativ. Astfel, din Registrul de stat în T I 2021 au fost radiate 2488 de întreprinderi, cu -46,6% mai puțin comparativ cu perioada precedentă.

⁵ www.date.gov.md

Tabelul 5.7. Indicii de creștere a numărului de întreprinderi înregistrate și radiate în T I 2016-2021 față de perioada similară a anului precedent, %

Perioada	Înregistrarea întreprinderilor	Radierea întreprinderilor
T I 2016	99,0	155,4
T I 2017	112,3	164,8
T I 2018	93,0	97,2
T I 2019	102,2	126,2
T I 2020	91,3	190,8
T I 2021	108,9	53,4

Sursa: Calculele autorului conform datelor Agenției Servicii Publice, www.date.gov.md

Figura 5.2. reflectă evoluția numărului net de întreprinderi nou create în T I 2016-2021. Per ansamblu, în T I 2016-2021 se remarcă o tendință semnificativă de diminuare a numărului net de întreprinderi nou create. În anul 2017 numărul net de întreprinderi nou create a atins pentru prima dată, în ultimii aproximativ 20 ani, o valoare negativă (-2134 de unități), respectiv în T I 2017 constituind -211 de unități. Acest sold negativ al numărului net de întreprinderi nou create s-a înregistrat cinci ani consecutiv (T I 2017-2021).

În primul trimestru al anului 2021, numărul net de întreprinderi nou create a constituit -806 unități. Acest indicator s-a diminuat datorită faptului, că în T I 2021, la fel ca și în ultimii ani numărul întreprinderilor radiate l-a depășit semnificativ pe cel al înregistrărilor.

Totodată, situația este și mai dificilă în contextul în care în perioada 2016-2020, în medie anual cca 44% din întreprinderile active în economie au înregistrat pierderi.

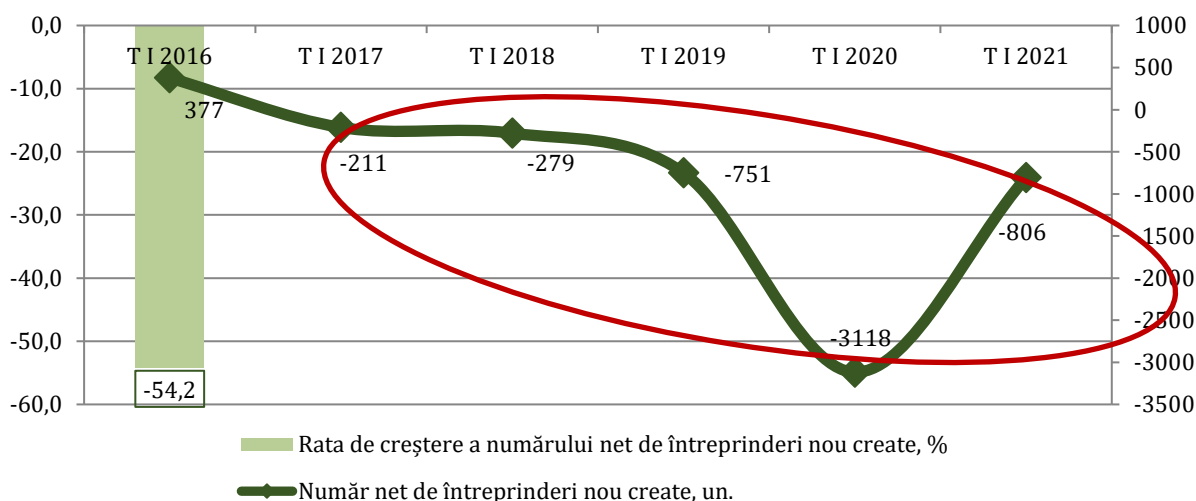

Figura 5.2. Dinamica numărului net de întreprinderi nou create în Registrul de Stat, T I 2016-2021

Sursa: Calculele autorului conform datelor Agenției Servicii Publice, www.date.gov.md

Indicatorii de dezvoltare a businessului în regiunea din partea stângă a Nistrului

În S I 2021, în regiunea din partea stângă a Nistrului, în sectorul businessului mic, inclusiv întreprinderile mici și micro, cu un număr de salariați până la 50 persoane (fără persoanele fizice)

activau 3758 de întreprinderi. În ianuarie-iunie 2021, în sectorul businessului mic, inclusiv întreprinderile mici și micro (cu excepția persoanelor fizice) erau angajați 19368 salariați, în creștere cu 1,9% f.p.s.a.p. În perioada analizată mai multe sectoare economice au marcat o tendință de diminuare a numărului mediu de salariați f.p.s.a.p.: Transport (-5,8%), Comunicații (-3,3%), Logistica și distribuție (-12,7%), Operațiuni imobiliare(-4,2%), Activitate editorială (-12,2%), Gospodărie de locuințe și deservire comunală (-5,0%) (Tabelul 5.8.).

Totodată, în această perioadă, câteva sectoare economice înregistrează o tendință de creștere a numărului de salariați: Industrie (+0,9%), Agricultură (+1,1%), Construcții (+5,9%), Comerț și alimentație publică (+1,1%), Activitate comercială generală (+1,7%), Sănătate și asigurare socială (+10,3%), Învățământ (+17,7%), Cultura și arta (+59,7%), Sport, agrement și turism (+17,1%).

Tabelul 5.8. Date privind numărul mediu de salariați în întreprinderile sectorului businessului mic, inclusiv întreprinderile mici și micro (fără persoanele fizice) din partea stângă a Nistrului pe genuri de activitate, în ianuarie-iunie 2021

	ianuarie-iunie 2020	ianuarie-iunie 2021	Indici, %
Total	18999	19368	101,9
Industrie	2984	3011	100,9
Agricultura	2099	2122	101,1
Transport	907	854	94,2
Comunicații	92	89	96,7
Construcții	2014	2132	105,9
Comerț și alimentația publică	6670	6742	101,1
Logistica și distribuție	63	55	87,3
Operațiuni imobiliare	1177	1127	95,8
Activitate comercială generală	416	423	101,7
Activitatea editorială	98	86	87,8
Gospodărie de locuințe și deservire comunală	419	398	95,0
Sănătate și asigurare socială	387	427	110,3
Învățământ	198	233	117,7
Cultura și arta	124	198	159,7
Sport, agrement și turism	380	445	117,1

Sursa: «Основные показатели деятельности субъектов малого предпринимательства, включая микро и малые предприятия (с численностью работников до 50 человек и годовым доходом до 2000000 румзп) (без физических лиц) за январь – июнь 2021 года»

Capitolul VI SECTORUL SOCIAL

Situația demografică⁶

Trimestrul II din anul 2021 este caracterizat de o creștere semnificativă a ratei de mortalitate și a celei de nupțialitate față de perioada similară din anul precedent.

În T II din anul 2021 numărul născuților-vii total pe țară a constituit 12432 pers., fiind în scădere cu 1418 copii sau cu 10,4% comparativ cu T II din anul precedent, rata natalității a fost de 9,6 născuți-vii la 1000 locuitori, fiind în scădere cu 1,0 p.p. f.p.s.a.p. Numărul de decedați a constituit 23474 pers., înregistrând o creștere de 4704 pers. sau cu 25,1% f.p.s.a.p., iar rata mortalității a ajuns la 18,1 decedați la 1000 locuitori, în creștere cu 3,8 p.p. f.p.s.a.p. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în T II din anul 2021 a constituit 128 cazuri și s-a diminuat cu 21 cazuri în comparație cu Trimestrul II din anul precedent. Scăderea naturală în T II din anul 2021 a constituit -11042 pers. (-4920 pers. în T II din anul 2020) sau -8,5 pers. la 1000 de locuitori (-3,8 pers. la 1000 de locuitori în T II din anul 2020) (Figura 6.1).

Numărul *căsătoriilor* total pe țară în T II din anul 2021 a constituit 8730, majorându-se cu 3433 sau cu 64,8% f.p.s.a.p., iar rata nupțialității a constituit 6,7 căsătorii la 1000 locuitori, cu 2,7 p.p. mai mult f.p.s.a.p. Indicatorul în cazul numărului *divorțurilor* din țară a constituit 4880, fiind în creștere cu 1350 sau cu 38,2% f.p.s.a.p. Rata divortialității a constituit 3,8 divorțuri la 1000 locuitori, cu 1,1 p.p. mai mult f.p.s.a.p.

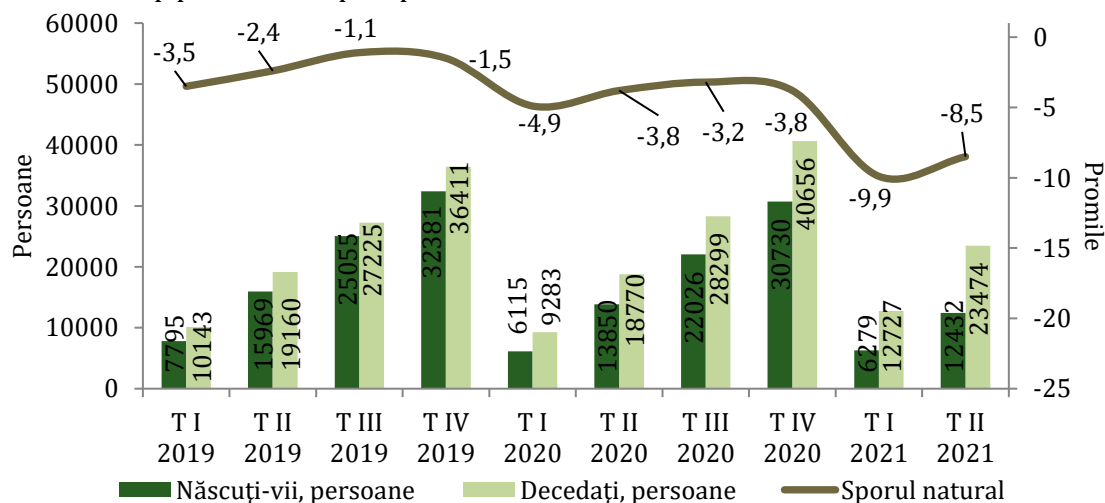

Figura 6.1. Mișcarea naturală a populației în perioada T I 2019 - T II 2021, pe trimestre
Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

În ceea ce privește migrația internă determinată de schimbarea domiciliului în T II din anul 2021 numărul total de sosiri în interiorul țării a constituit 16169 pers., cu 5161 sau cu 46,9% mai mult f.p.s.a.p. Dintre acestea, în localități urbane au fost 11062 sosiri, în creștere cu 3598 sau cu 48,2%

⁶ Sunt utilizate date preliminare.

f.p.s.a.p. și în localități rurale – 5107 sosiri, în creștere cu 1563 sau cu 44,1% f.p.s.a.p. Din numărul total de plecări din localități urbane au plecat 7086 pers., fiind cu 2423 sau cu 52,0% mai mult f.p.s.a.p. și din localități rurale au plecat 9083 pers., fiind cu 2738 sau cu 43,2% mai mult f.p.s.a.p. Cea mai mare parte a sosirilor au fost în localități urbane (68,4%), iar a plecărilor – din localitățile rurale (56,2%). Cea mai mare parte a populației ce pleacă din localitățile rurale o reprezintă tinerii cu vârsta între 15 și 34 de ani (55,6%), fiind urmași de populația cu vârsta între 35 și 59 de ani (37,2%). Cea mai mare pondere a populației ce pleacă din localități urbane o deține populația cu vârsta între 35 și 59 de ani (49,3%), fiind urmată de tinerii cu vârsta între 15 și 34 de ani (35,9%). Tinerii cu vârsta între 15 și 34 de ani dețin și cele mai mari ponderi ale sosirilor (47,3% – în localități urbane, 46,1% – în localități rurale), fiind urmași de populația cu vârsta între 35 și 59 de ani (42,6% - în localități urbane, 42,2% - în localități rurale).

Piața forței de muncă

În Trimestrul II din anul 2021 a avut loc o scădere a numărului de șomeri și o creștere a numărului populației ocupate față de perioada similară a anului precedent.

În T II din anul 2021, *forța de muncă*, care include populația ocupată și șomerii, a constituit 874,0 mii pers., în creștere cu 1,9% f.p.s.a.p. O pondere mai mare în forța de muncă au avut-o bărbații (53,8%) decât femeile (46,2%), precum și mediul rural (56,2%) față de mediul urban (43,8%). Totodată, *rata de participare la forța de muncă a populației de 15 ani și peste* a fost de 41,2%, ceea ce este cu 1,3 p.p. mai mult f.p.s.a.p. În rândul persoanelor economic active indicatorul a fost mai mare la bărbați (47,3%) decât la femei (35,9%). Rata de activitate este mai mare în mediul urban (46,0%) decât în cel rural (38,1%). În grupa de vârstă 15-29 ani rata de activitate a persoanelor economic active a constituit 29,8%, iar în grupa 15-64 ani – 49,4%. Rata de activitate economică a populației în vârstă de muncă (după legislația națională: 16-58 ani – femei și 16-62 ani – bărbați) a fost de 53,2%.

Populația ocupată în T II din anul 2021 a fost de 842,6 mii pers, mai mult cu 2,6% f.p.s.a.p. (Figura 6.2). O mai mare pondere în populația ocupată au avut-o bărbații – 53,9% decât femeile – 46,1%, precum și mediul rural – 56,6% față de mediul urban – 43,4%.

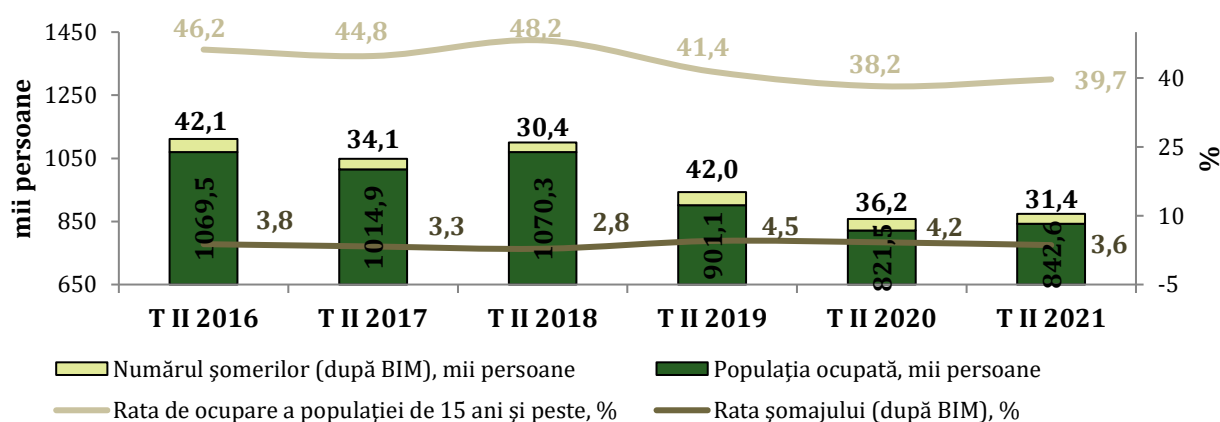

Figura 6.2. Evoluțiile numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T II din anii 2016-2021⁷

⁷ În conformitate cu definiția numărului populației cu reședință obișnuită.

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste a constituit 39,7%, cu puțin peste nivelul T II din 2020 (38,2%). Rata de ocupare a bărbaților – 45,6% a fost mai înaltă decât cea a femeilor (34,5%). După mediile de reședință, rata de ocupare a constituit în mediul urban – 44,0%, fiind mai mare decât cea din mediul rural – 37,0%. Rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă (16-58 ani - femei/16-62 ani – bărbați) a avut valoarea de 51,2%, a persoanelor în vârstă de 15-64 ani – 47,6%, iar în grupa de vârstă 15-29 ani a constituit 27,9%.

În privința ratelor de ocupare, diferențele cele mai mari au fost la persoanele cu vârsta de 25-34 ani în funcție de sexe (rata de ocupare la bărbați a fost cu 21,2 p.p. mai mare decât la femei), la cele cu vârsta de 35-44 de ani - pe medii de reședință (rata de ocupare în mediul urban a fost cu 9,0 p.p. mai mare decât în mediul rural). După grupele de vârstă un decalaj major între ratele de ocupare în favoarea femeilor a fost înregistrată pentru persoanele cu vârsta de 45-54 ani (cu 7,2 p.p. mai mare la femei decât la bărbați).

Numărul persoanelor ocupate în activități agricole în T II din anul 2021 a fost de 196,4 mii persoane (cu 8,3 mii sau cu 4,4% mai mult f.p.s.a.p.) sau de 23,3% (cu 0,4 p.p. mai mult f.p.s.a.p.) din totalul celor ocupați, iar numărul celor ocupați în activități non-agricole a fost de 646,2 mii persoane (cu 12,7 mii sau cu 2,0% mai mult f.p.s.a.p.).

Ponderea persoanelor ocupate în industrie a fost de 14,3%, inclusiv în industria prelucrătoare – 11,9%, iar în construcții – 7,7%. Numărul persoanelor ocupate în industrie a constituit 120,2 mii (în descreștere cu 0,2 mii f.p.s.a.p.), iar în construcții – 64,9 mii persoane (în creștere cu 12,2% f.p.s.a.p.). În sectorul de servicii au activat 461,1 mii persoane sau 54,7% din numărul total de persoane ocupate (mai puțin f.p.s.a.p. cu 6,0 mii persoane sau cu 0,7%).

Populația ocupată în repartizarea după *forme de proprietate* a constituit 71,8% în *sectorul privat* și 28,2% – în *sectorul public*. Ponderea salariaților după *statutul profesional* constituie 78,0%. Marea majoritate a salariaților au fost angajați pe o perioadă nedeterminată (89,5%). *Munca nedecarată* în rândul salariaților în T II din anul 2021 a constituit 6,6% (cu 0,2 p.p. mai mult decât în T II din anul 2020). După ponderile salariaților care lucrează doar în baza unor înțelegeri verbale după sexe mai mulți sunt bărbați – 9,4% față de femei – 3,8%. Cele mai mari ponderi ale salariaților care lucrează doar în baza unor înțelegeri verbale sunt estimate în: agricultură – 59,8%, construcții – 13,1%, comerț – 13,0%, industrie – 7,0%. În *sectorul informal* în T II din anul 2021 au activat 17,0% din totalul persoanelor ocupate în economie, iar 22,8% au avut un loc de muncă informal. Din numărul total de persoane ocupate informal salariații au constituit 24,4%. În sectorul non-agricol ponderea ocupării informale a fost de 10,8%. Din numărul total de salariați loc de muncă informal aveau 7,1%. Primeau "salariu în plic" 6,9% din salariați. Numărul *persoanelor sub-ocupate* (numărul persoanelor care au avut loc de muncă, al căror număr de ore efectiv lucrate, în total, în timpul perioadei de referință a fost mai mic de 40 de ore pe săptămână, care au dorit și au fost disponibile să lucreze ore suplimentare) a constituit 27,9 mii sau 3,3% din totalul persoanelor ocupate față de 7,8% în T II din anul 2020. Din persoanele ocupate 6,8% au declarat că ar fi dorit să schimbe situația în raport cu locul actual de muncă pe motiv că nu sunt satisfăcuți de nivelul remunerării (situație inadecvată în raport cu venitul).

Numărul șomerilor, definit conform BIM, în T II din anul 2021 a constituit 31,4 mii pers., micșorându-se f.p.s.a.p. cu 4,8 mii persoane sau cu 13,3%. Șomajul a fost într-o proporție mai mare în rândul bărbaților – 52,7% din numărul total al șomerilor, precum și în rândul persoanelor din mediul urban – 53,6%. Rata șomajului (LU1) la nivelul țării în T II din anul 2021 a fost de 3,6%, mai mică cu 0,6 p.p. f.p.s.a.p. Rata șomajului la bărbați a constituit 3,5%, iar la femei – 3,7%. Au fost înregistrate mici disparități între ratele șomajului în mediul urban și cel rural (respectiv, 4,4% și 3,0%). În rândurile persoanelor din grupa de vârstă de 15-24 ani rata șomajului a fost de 7,1% (mai mică la bărbați – 1,2% decât la femei – 7,0%), iar în categoria de vârstă 15-29 ani a constituit 6,4% (mai mică la bărbați – 5,5% decât la femei – 7,7%). Rata compusă a sub-ocupării și șomajului (LU2) la nivel de țară în T II din anul 2021 a constituit 4,3%, fiind mai mică cu 1,9 p.p. f.p.s.a.p. Rata compusă a șomajului și forței de muncă potențiale (LU3) a fost de 6,8%, fiind mai mică cu 4,9 p.p. f.p.s.a.p. Indicatorul compozit de sub-utilizare a forței de muncă (LU4) a avut valoarea de 7,5%, fiind mai mic cu 6,0 p.p. f.p.s.a.p.

Populația în afara forței de muncă din țară (de 15 ani și peste) în T II din anul 2021 a fost de 1246,5 mii persoane, în scădere cu 3,6% f.p.s.a.p., constituind 58,8% din populația din aceeași grupă de vârstă, mai puțin cu 1,3 p.p. f.p.s.a.p. În populația inactivă se includ: pensionarii (47,5%); persoanele care îngrijesc de familie (persoanele casnice) (13,8%); elevii și studenții (13,7%); persoanele care nu lucrează și nu caută un loc de muncă în Moldova, deoarece deja au un loc de muncă peste hotare sau care planifică să lucreze peste hotare (10,6% față de 12,6% în T II din 2020); persoanele plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru pentru o perioadă mai mică de 1 an (6,1% sau 76,5 mii persoane, acest număr micșorându-se f.p.s.a.p. cu 6,3% sau cu 5,5 mii persoane); alte persoane în afara forței de muncă (8,3%). În rândul persoanelor care au un loc de muncă peste hotare sau intenționează să plece peste hotare o pondere mai mare o au bărbații – 17,9% față de femei – 5,2%. De asemenea, bărbații predomină și în rândul persoanelor plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru pentru o perioadă mai mică de 1 an – 10,3% față de femei – 3,1%. În cadrul activităților de îngrijire de familie predomină femeile – 22,8% față de 1,4% - bărbații.

Grupul NEET reprezintă tinerii în grupa de vârstă de 15-34 ani, ce nu sunt parte a populației ocupate, nu studiază în sistemul formal de educație și nu participă la cursuri sau alte instruirii din afara sistemului formal de educație. În T II din anul 2021 grupul NEET a avut o pondere de 18,1% din populația din grupa de vârstă de 15-24 ani, 27,4% - în cazul celor cu vârsta de 15-29 ani și 31,3% - la cei cu vârsta de 15-34 ani, având valori mai mari la femei decât la bărbați în toate aceste grupuri de vârstă (15-24 ani: 20,8% - femei vs 15,5% - bărbați; 15-29 ani: 35,9% - femei vs 18,7% - bărbați; 15-34 ani: 41,6% - femei vs 20,6% - bărbați).

Impactul pandemiei COVID-19 asupra pieței forței de muncă. În T II din anul 2021 aproximativ 8 mii de persoane cu vârsta de 15 ani și peste au menționat că situația epidemiologică din republică a avut un impact direct asupra relației lor cu piața muncii. Dintre aceștia, mai mult de 86% sunt persoane ocupate, aproximativ 14,0% - persoane devenite inactive pe piața muncii din cauza pandemiei. Numărul persoanelor ocupate care au spus că le-a fost afectată situația la locul de muncă datorită COVID-19 a fost de 6,8 mii sau aproximativ 1,0% din numărul total al populației ocupate (față de 200 mii persoane sau 24,4% din numărul total al populației ocupate în T II din anul 2020). Într-o măsură mai mare din cauza COVID-19 au fost afectate femeile ce fac parte din populația ocupată - 1,0% față de bărbați – 0,7%, precum și persoanele din mediul urban ce sunt ocupate – 1,4% față de cele din mediul rural – 0,4% (în trimestrul II din 2020, pentru femei – 30,9% în

comparație cu bărbații – 18,5% și cei din mediul urban – 33,3% în comparație cu cei din mediul rural – 17,4%). În structura după sexe a persoanelor afectate de pandemie, în T II din anul 2021 au prevalat femeile, cu ponderea 55,3% în comparație cu 44,7% în cazul bărbaților, pe când în total ocupare în T II 2021, femeile au avut ponderea de 46,1%, iar bărbații - 53,9% (față de T II 2020, femei – 60,5% și bărbați - 39,5%). După mediile de reședință indicatorul dat a fost mai înalt în mediul urban - 74,2% în comparație cu mediul rural - 25,8% (ponderea în total ocupare în cazul mediului urban - 43,4% și în cazul mediului rural - 56,6%, iar față de T II 2020 în mediul urban – 60,0% versus mediul rural – 40,0%). După sectoare economice în cazul persoanelor ocupate afectate de COVID-19 la locul de muncă reiese că marea majoritate erau din **servicii** (83,4% din total persoane ocupate afectate), fiind urmate de cele din **industrie** (16,6%). În T II din anul 2020 situația era asemănătoare, astfel persoanele afectate din **servicii** aveau cea mai înaltă pondere (77,1%), fiind urmate de cele din **industrie** (14,4%) și **construcții** (6,1%). În T II 2021, situațiile create de pandemie s-au manifestat astfel: fiecare a doua persoană a lucrat mai puține ore pe săptămână (48,2%), fiecare a treia persoană fie a prestat munca la domiciliu sau a lucrat la distanță, fie a fost transferată la program de lucru parțial (37,5%, și respectiv, 37,6%) și una din patru persoane (23,5%) nu a lucrat deloc sau au avut activitate întreruptă (în T II din anul 2020 la persoanele care nu au lucrat deloc sau au avut activitate întreruptă a fost înregistrată valoarea cea mai mare – 60,7%, fiind urmate de cele care au lucrat mai puține ore pe săptămână și cele care au prestat munca la domiciliu sau la distanță (30,4%, și respectiv, 25,6%). Sistarea sau întreruperea activității în T II 2021 a avut un impact mai mare asupra femeilor (26,9% din totalul femeilor afectate față de 19,4% - în cazul bărbaților). În cazul bărbaților a fost înregistrat un nivel mai mare de prestare a muncii la domiciliu sau la distanță (39,6% - bărbați și 35,9% - femei). Mai puține ore lucrate au fost raportate atât de femei, precum și de bărbați (49,4% - femei și 46,7% - bărbați). Ponderea bărbaților care au fost transferați la un program parțial de muncă a fost mai înaltă decât cea a femeilor (40,3% - bărbați și 35,3% - femei) (în T II 2020 situația a fost opusă: femeile au avut ponderi mai înalte bărbaților în prestarea muncii la domiciliu sau la distanță (33,0% - femei și 14,2% - bărbați), iar bărbații - în activități întrerupte sau sistate (69,2% - bărbați și 55,0% - femei). Motivele de bază ale absenței temporare de la locul de muncă, pentru activitatea întreruptă sau sistată din cauza pandemiei au fost **concediile de boală** (71,3%) și **staționarea** sau **sistarea activității** unității (28,7%) (față de T II din 2020, ponderi mai mari au fost înregistrate la **concediile fără plată** (31,4%), **staționarea** sau **sistarea activității** (21,9%) și **șomajul tehnic** (20,3%).

Boxa 6.1. Modificări în condițiile contractelor de credit "Prima Casă"

În condițiile contractelor de credit "Prima Casă" pentru perioada 1 iulie – 31 decembrie 2021 au avut loc o serie de modificări în raport cu cele din perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2021. Astfel, rata maximă a dobânzii anuale a creditelor noi acordate este de 6,63% față de 7,06% în perioada precedentă. Rata dobânzii cuprinde: 1) **rata de referință** pentru Programul "Prima Casă" publicată de către Banca Națională a Moldovei pentru luna mai 2021 și care este calculată ca rata medie ponderată a dobânzilor la depozitele noi atrase în valuta națională cu termenul de la 6 la 12 luni și este în mărime de 3,38% (față de 3,81% în perioada precedentă); 2) **o marjă** maximă de până la 3 p.p. (fără schimbări față de perioada precedentă); 3) **comisionul de garantare** de până la 0,25% anual din soldul creditului, sau 0,5% anual din soldul garanției de stat stabilit de Ministerul Finanțelor (fără schimbări față de perioada precedentă).

Surse: <http://primacasa.gov.md/node/25>
<http://primacasa.gov.md/node/26>

Remunerarea muncii

Trimestrul II din 2021 se caracterizează prin creșteri majore ale câștigului salarial nominal mediu lunar brut în țară în: Sănătate și asistență socială; Transport și depozitare; Informații și comunicații; Activități financiare și de asigurări.

În T II din anul 2021, câștigul salarial nominal mediu lunar brut în țară⁸ a fost în mărime de 9044,5 MDL, majorându-se în termeni nominali cu 15,2% f.p.s.a.p., iar în valoare reală a crescut cu 11,8% (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum) (Figura 6.3).

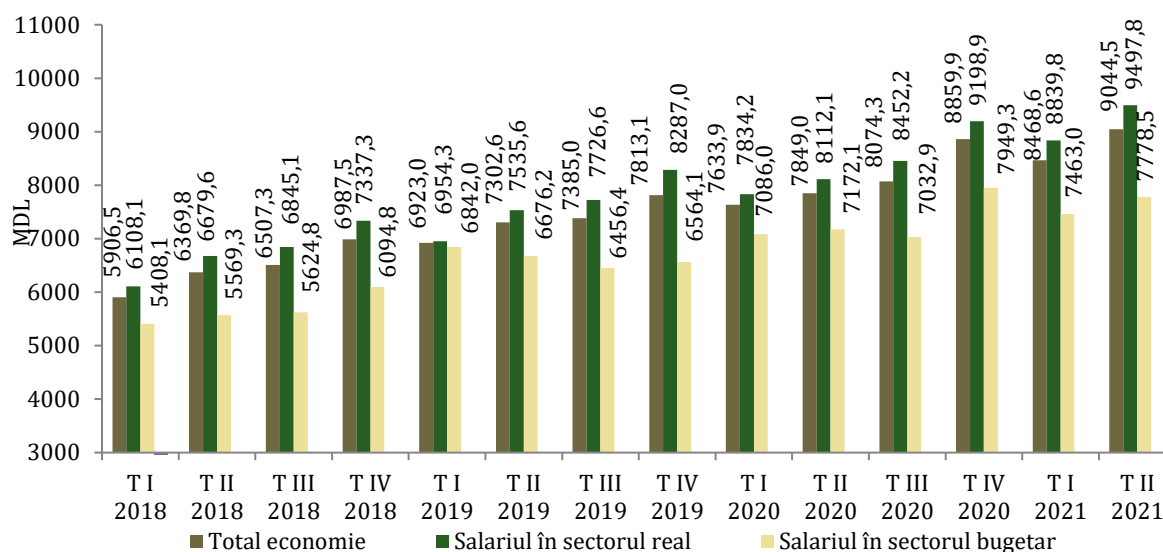

Figura 6.3. Dinamica salariului nominal în sectorul bugetar și în cel real în perioada T I 2018 – T II 2021, MDL

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

În sectorul bugetar salariul mediu lunar în T II din anul 2021 a fost în mărime de 7778,5 MDL, în creștere cu 8,5% f.p.s.a.p., iar în sectorul real – 9497,8 MDL, mai mult cu 17,1% f.p.s.a.p. În T II din anul 2021 în toate activitățile economice s-au înregistrat f.p.s.a.p. creșteri ale salariului mediu brut lunar. Creșteri mai puternice au avut loc în: *Sănătate și asistență socială* (+36,6%); *Transport și depozitare* (+18,7%); *Informații și comunicații* (+17,4%); *Activități financiare și de asigurări* (+16,2%). Cele mai mari câștiguri salariale medii brute lunare au fost înregistrate în: *Informații și comunicații* (21753,9 MDL - de 2,4 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Activități financiare și de asigurări* (16698,6 MDL - de 1,8 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* (14251,8 MDL - de 1,6 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Activități profesionale, științifice și tehnice* (11421,3 MDL - de 1,3 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Sănătate și asistență socială* (11574,7 MDL - de 1,3 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii* (10273,5 MDL - de 1,1 ori mai mare decât salariul mediu pe economie). Cele mai mici salarii medii brute lunare au fost înregistrate în: *Agricultură, silvicultură și pescuit* (5206,4 MDL - de 1,7 ori mai mic decât salariul mediu pe economie); *Activități de cazare și alimentație publică* (5184,8 MDL - de 1,7 ori mai mic decât

⁸ La unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare.

salariul mediu pe economie) și *Artă, activități de recreere și de agrement* (6169,3 MDL - de 1,5 ori mai mic decât salariul mediu pe economie).

În T II din anul 2021 numărul mediu de salariați s-a majorat cu 8,3% f.p.s.a.p. În unele activități economice au avut loc fluctuații majore ale acestui indicator. În T II din 2021 numărul mediu de salariați s-a majorat esențial f.p.s.a.p. în: *Activități de cazare și alimentație publică* (cu 83,7%); *Construcții* (cu 19,4%); *Informații și comunicații* (cu 16,8%); *Tranzacții imobiliare* (cu 16,4%). În raport cu T I din 2021 numărul mediu de salariați a avut o majorare neesențială (cu 1,4%), cele mai mari majorări având loc în: *Agricultură, silvicultură și pescuit* (+13,3%); *Industria extractivă* (+9,7%); *Construcții* (cu 7,6%).

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2021 a constituit 679,9 mii pers. sau cu 12,6 mii pers. mai puțin comparativ cu 1 iulie 2020. Numărul de beneficiari, pensiile cărora se transferă peste hotare conform acordurilor bilaterale a fost de 1097 persoane, mai mult cu 262 persoane sau mai mult cu 31,4% față de 01.07.2020. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 iulie 2021 a constituit 2271,45 MDL, fiind în creștere cu 12,8% față de 1 iulie 2020.

Într-o măsură mai mare s-a majorat mărimea medie a pensiei lunare în mun. Chișinău (de la 2849,2 MDL la 3376,2 MDL sau cu 18,5%). S-a majorat mărimea medie a pensiei lunare care se transferă peste hotare conform acordurilor bilaterale (de la 1508,63 MDL la 1619,3 MDL sau cu 7,3%). Din numărul total al beneficiarilor de pensii la 01.07.2021 cea mai mare parte o constituie pensionarii pentru limita de vârstă - 76,7%, urmași de pensionarii ce au pensii de dizabilitate (17,0%), pensionarii ce au pensii de urmaș (1,6%) și alte grupuri de pensionari - 4,1%. Dintre numărul de beneficiari de pensii la 01.07.2021 față de 01.07.2020 cel mai mult s-a redus numărul de beneficiari de pensii anticipate pentru limita de vârstă (cu 65,8%).

Numărul beneficiarilor de alocații sociale aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2021 a constituit 71 mii pers. sau cu 2,5 mii pers. mai mult comparativ cu 1 iulie 2020, datorită creșterii numărului de beneficiari de alocații sociale în toate raioanele Republicii Moldova, dintre care cele mai mari creșteri le-au avut raioanele: Glodeni (cu 7,2%), Vulcănești (cu 6,1%), Cahul (cu 6,0%) și sectoarele municipiului Chișinău: Buiucani (cu 7,0%), Ciocana (cu 6,3%), Râșcani (cu 6,2%). Dintre numărul de beneficiari de alocații sociale la 01.07.2021 față de 01.07.2020 cel mai mult s-a majorat numărul de beneficiari de alocații sociale pentru persoanele vârstnice (cu 18,4%).

Mărimea medie a alocației sociale lunare stabilite la 1 iulie 2021 a constituit 702,77 MDL, fiind în creștere cu 4,0% față de 1 iulie 2020. Într-o măsură mai mare s-a majorat mărimea medie a alocației sociale lunare în municipiul Bălți (de la 638,4 MDL la 669,9 MDL sau cu 4,9%), Glodeni (de la 672,9 MDL la 703,5 MDL sau cu 4,6%) și Soroca (de la 601,3 MDL la 628,6 MDL sau cu 4,6%). Dintre tipurile de alocații sociale, într-o măsură mai mare s-a majorat mărimea medie a alocației sociale lunare pentru persoanele vârstnice (de la 563,58 MDL la 593,16 MDL sau cu 5,3%).

La 01.07.2021 numărul de beneficiari/copii ce au obținut indemnizație unică la nașterea copilului a constituit 13393 persoane/13571 copii sau cu 11,2%/11,3% mai puțin față de 01.07.2020. Numărul de beneficiari/copii ce au obținut indemnizație lunară pentru creșterea copilului până

la împlinirea vârstei de 3 ani pentru persoane asigurate a constituit 48579 persoane/50659 copii sau cu 2,5%/1,9% mai mult față de 01.07.2020. Numărul de beneficiari/copii ce au obținut indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 1,5/2 ani pentru persoane neasigurate a constituit 32333 persoane/33386 copii sau cu 7,1%/6,8% mai puțin față de 01.07.2020. Numărul de beneficiari de indemnizație lunară de suport pentru creșterea până la vârsta de 3 ani a copiilor gemeni sau a mai mulți copii născuți dintr-o singură sarcină pentru persoane asigurate/neasigurate a constituit 1670 persoane/3398 persoane sau cu 14,1%/14,2% mai mult față de 01.07.2020.

La 01.07.2021, conform prevederilor Legii Nr. 27 din 12.03.2021 cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă (ceea ce reprezintă echivalentul cuantumului venitului lunar minim garantat) a constituit 1188,05 MDL. Cuantumul pensiei minime în cazul unei dizabilități severe a fost de 891,04 MDL, în cazul unei dizabilități accentuate – 831,64 MDL, în cazul unei dizabilități medii – 594,03 MDL.

Minimul de existență. Minimul de existență în semestrul I din anul 2021 în medie pe lună la o persoană a constituit 2125,0 MDL, majorându-se cu 2,0% față de Semestrul I din 2020. În orașele mari (mun. Chișinău și Bălți) minimul de existență a constituit 2299,3 MDL, mai mult cu 2,9% față de Semestrul I din 2020 sau cu 9,6% mai mult comparativ cu alte orașe – 2097,8 MDL, cu 2,7% mai mult față de Semestrul I din 2020, pentru mediul rural el a constituit 2067,9 MDL, mai mult cu 1,8% față de Semestrul I din 2020. Valoarea maximă a minimului de existență revine copiilor în vârstă de 7-17 ani – 2312,4 MDL, urmată de cea pentru populația în vârstă aptă de muncă – 2276,9 MDL și, în special, bărbaților – 2457,1 MDL, iar femeilor le revine 2082,0 MDL.

Boxa 6.2. Noi reguli privind vârsta de pensionare

De la 1 iulie 2021 vârsta de pensionare în cazul femeilor e de 59 de ani și 6 luni, stagiul de cotizare deplin fiind de 32 de ani și 6 luni. În cazul bărbaților vârsta standard de pensionare e de 63 de ani, iar stagiul de cotizare, fiind de 34 de ani. În conformitate cu legislația națională, reducerea vârstei standard de pensionare se poate oferi femeilor care au născut și educat până la vârsta de 8 ani 5 copii sau mai mulți. Astfel, vârsta lor de pensionare poate fi stabilită cu 3 ani înainte de vârsta standard de pensionare de la 1 iulie 2021, adică la vârsta de 56 de ani și 6 luni.

Sursa: <https://cnas.gov.md/libview.php?l=ro&idc=360&id=5499&t=/Mass-media/Noutati/De-la-1-iulie-intra-in-vigoare-noi-reguli-privind-varsta-de-pensionare>

Dezvoltarea socială a regiunii din partea stângă a râului Nistru⁹.

Situația demografică. Declinul natural al populației în perioada ianuarie-iunie a anului 2021 s-a ridicat la 3091 de pers., iar în comparație cu perioada similară a anului 2020 s-a majorat cu 81,0%. S-au născut 1540 pers., iar comparativ cu aceeași perioadă din anul trecut, numărul acestora a

⁹ Analiza a fost efectuată în baza datelor Serviciului Statistic al Transnistriei (<http://mer.gospmr.org/gosudarstvennaya-sluzhba-statistiki/informacziya/o-soczialno-ekonomicheskopolozhenii-pmr/socialno-ekonomicheskoe-razvitiie-pmr-za-yanvar-iyun-2021-goda.html>)

scăzut cu 116 pers. sau cu 7,0%. Numărul de decese a ajuns la 4631 pers., ceea ce reprezintă cu 37,7% mai mult decât în ianuarie-iunie 2020.

În ianuarie-iunie 2021 în comparație cu aceeași perioadă din 2020, numărul deceselor cauzate de boala coronariană a crescut cu 11,9%, de la leziunile vasculare ale creierului - cu 13,9%, de la bolile aparatului digestiv - cu 16,5%, de la otrăviri, răniri și crime - cu 4,9%, în timp ce numărul deceselor cauzate de neoplasme a scăzut cu 13,6%.

Mortalitatea infantilă a copiilor sub vârsta de un an în ianuarie-iunie 2021 a fost de 11 pers., ceea ce reprezintă cu 8,3% mai puțin decât în aceeași perioadă din anul 2020. Principalele cauze ale structurii mortalității infantile sunt: accidente, otrăviri, traume - 4 cazuri; afecțiuni apărute în perioada perinatală - 2 cazuri; anomalii congenitale - 2 cazuri.

Situația migrațională. Sporul migrațional al populației în perioada ianuarie-iunie a anului 2021, ținând cont de migrația internă și externă, a fost de 1800 pers. (în ianuarie-iunie 2020 el a fost de 1871 pers.). Pe parcursul perioadei ianuarie-iunie 2021 au sosit 5648 pers. (din afara regiunii - 3548 pers.), ceea ce reprezintă 134,8% din numărul de sosiri din perioada similară a anului precedent, dintre ei copii sub vârsta de 16 ani - 1058 pers., adică 18,7% din numărul total de sosiri. Au plecat 3848 pers. (în afara regiunii - 1968 pers.) sau 166,0% din numărul celor care au plecat în ianuarie-iunie 2020, inclusiv copii cu vârsta mai mică de 16 ani - 740 pers. sau 19,2% din numărul total de plecări.

Din numărul total de sosiri, 50,3% sunt bărbați (2841 pers.), iar din numărul de plecări din regiune, ponderea bărbaților constituie 48,9% (1882 pers.). În ianuarie-iunie 2021 în mediul urban au sosit 3970 pers. și au plecat 2640, care față de valorile din perioada similară din anul 2020 reprezintă 133,4%, respectiv 171,7%. În total, pentru ianuarie-iunie 2021, 2733 pers. au sosit din afara regiunii, 1670 pers. au plecat în afara regiunii. În zonele rurale au sosit 1678 pers. și au plecat 1208 pers., ceea ce reprezintă 138,4% și respectiv, 154,9% față de valorile din ianuarie-iunie 2020. În ianuarie-iunie 2021, 815 pers. au sosit din afara regiunii, 298 pers. au plecat peste hotarele regiunii. Numărul căsătoriilor înregistrate în registrele de stare civilă a fost de 979 și, comparativ cu ianuarie-iunie 2020, a crescut cu 64,8%. Numărul divorțurilor a fost de 665 de unități și a crescut cu 11,4% față de ianuarie-iunie 2020.

Piața forței de muncă. Numărul scriptic de salariați din lista organizațiilor din toate sectoarele economiei (cu excepția întreprinderilor mici, a organizațiilor necomerciale, a agențiilor de aplicare a legii și a autorităților vamale) a constituit 90,6 mii pers. la 01.07.2021 și a scăzut cu 2306 pers. sau cu 2,5% față de data similară a anului trecut. De la începutul anului 2021, au fost recrutate 8555 de pers., dintre care 388 pers. au fost recrutate pentru locuri de muncă nou create și introduse suplimentar. Procentul de înlocuire a lucrătorilor plecați cu personal nou a fost de 91,0%. În perioada ianuarie-iunie 2021, 9400 pers. au părăsit instituțiile și organizațiile, ceea ce reprezintă 10,3% din numărul scriptic total al angajaților la începutul anului. Principalul motiv pentru plecare este concedierea din propria inițiativă a angajatului, care reprezintă 8076 pers. (85,9%).

Potrivit Fondului Unic de Stat pentru Asigurări Sociale al regiunii transnistrene, numărul cetățenilor înregistrați oficial neocupați în activitatea de muncă la sfârșitul lunii iunie 2021 a fost de 2861 pers., cu 25,7% mai puțin decât la sfârșitul lunii iunie 2020. Din numărul total de cetățeni înregistrați,

femeile reprezintă 1434 pers. sau 50,1%. În perioada ianuarie-iunie 2021 organismele teritoriale ale Fondului Unic de Stat pentru Asigurări Sociale au înregistrat 2710 de pers. în căutarea unui loc de muncă, dintre care 1320 femei (48,7% din numărul total de cetățeni înregistrați). În perioada ianuarie-iunie 2021, 6764,1 mii de ruble au fost cheltuite pentru prestațiile de șomaj. Prestații de șomaj au primit 2160 de pers. Dimensiunea medie a prestațiilor de șomaj în perioada ianuarie-iunie 2021 a fost de 414,6 ruble sau 26,4% din bugetul minimului de existență, în medie, pe cap de locuitor. Nevoia organizațiilor regiunii pentru angajați, începând cu 01.07.2021 a fost de 2735 de pers. Astfel, pentru un cetățean înregistrat care nu desfășoară activități de muncă există 1,0 locuri vacante. Din numărul total de posturi vacante, 60,9% sunt destinate angajării lucrătorilor.

Remunerarea muncii. Pentru perioada ianuarie-iunie din anul 2021 salariile medii lunare nominale pe angajat în regiune (cu excepția întreprinderilor mici, a organizațiilor necomerciale, a agențiilor de aplicare a legii și a autorităților vamale) au constituit 5276 ruble sau 111,2% în comparație cu aceeași perioadă din anul 2020. În organizațiile bugetare, salariul mediu lunar a fost de 3803 ruble, ceea ce reprezintă cu 12,4% mai mult decât în aceeași perioadă din anul trecut. În perioada ianuarie-iunie a anului 2021, salariile medii lunare nominale pe angajat în subsectoarele "Electro- și Radiocomunicații" (13179 ruble sau 819 dolari SUA)¹⁰, "Bănci, credite" (9143 ruble sau 568 dolari SUA), "Asigurări" (8343 ruble sau 518 dolari SUA), "Industrie" (7017 ruble sau 436 dolari SUA), "Servicii de procesare a datelor" (6880 ruble sau 427 dolari SUA), "Activități comerciale generale" (5376 ruble sau 334 dolari SUA), "Cultură fizică, recreere și turism" (5487 ruble sau 341 dolari SUA), "Construcții" (5295 ruble sau 329 dolari SUA) au depășit în mod semnificativ nivelul salariului mediu pe regiune (5276 ruble sau 328 dolari SUA). În același timp, salariul mediu lunar pe salariat în subsectoarele: "Silvicultură" (2148 ruble sau 133 dolari SUA), "Servicii de logistică" (2311 ruble sau 144 dolari SUA), "Geologie și meteorologie" (2724 ruble sau 169 dolari SUA), "Comunicare poștală" (2758 ruble sau 171 dolari SUA), "Cultură și artă" (2980 ruble sau 185 dolari SUA), "Servicii științifice" (3054 ruble sau 190 dolari SUA), "Securitate socială" (3098 ruble sau 192 dolari SUA), "Învățământ" (3381 ruble sau 210 dolari SUA), "Tipuri de servicii publice non-productive" (4326 ruble sau 269 dolari SUA), "Agricultură" (4437 ruble sau 276 dolari SUA), "Edituri și tipografii" (4497 ruble sau 279 dolari SUA), "Îngrijirea sănătății" (4844 ruble sau 301 dolari SUA), "Tranzacții imobiliare" (4955 ruble sau 308 dolari SUA), "Transport" (4973 ruble sau 309 dolari SUA), "Comerț și alimentație publică" (5145 ruble sau 320 dolari SUA), "Gospodăria locativ-comunală" (5206 ruble sau 323 dolari SUA) au fost semnificativ sub nivelul salariului mediu pe regiune.

În perioada ianuarie-iunie a anului 2021, salariile medii lunare nominale ale lucrătorilor au fost mai mici decât media industriei pe regiune (7017 ruble sau 436 dolari SUA) în aproape toate subsectoarele industriei, cu excepția "Metalurgiei feroase" (9629 ruble sau 598 dolari SUA), care este mai mare decât salariul mediu din regiune cu 82,5%, Industriei de energie electrică" (8303 ruble sau 516 dolari SUA) care este mai mare decât salariul mediu din regiune cu 57,4%. Salarii medii lunare mai mici decât media pe regiune în ramurile industriei au fost în: "Industria poligrafică" – 4178 ruble sau 260 dolari SUA (cu 20,8% mai puțin decât media pe regiune), "Industria morăritului și furajelor" – 5487 ruble sau 341 dolari SUA (cu 4,0% mai mult decât media pe regiune), "Industria ușoară" – 5629 ruble sau 350 dolari SUA (cu 6,7% mai mult decât media pe

¹⁰ Cursul oficial de schimb mediu al autorității monetare din partea stângă a râului Nistru pe perioada ianuarie-iunie 2021 – 1 dolar SUA=16,1000 ruble (https://www.cbpmr.net/data/snktivni_020921.pdf)

regiune), "Industria alimentară" - 5970 ruble sau 371 dolari SUA (cu 13,2%), "Industria prelucrării lemnului" - 6026 ruble sau 374 dolari SUA (cu 14,2%), "Industria chimică" - 6057 ruble sau 376 dolari SUA (cu 14,8%), "Industria materialelor de construcții" - 6556 ruble sau 407 dolari SUA (cu 24,3%), "Industria constructoare de mașini și prelucrarea metalelor" - 6822 ruble sau 424 dolari SUA (cu 29,3%).

Protecția socială a populației. În perioada aprilie-iunie 2021, numărul pensionarilor a fost de 95701 de pers., cu 3,1% mai puțin decât în aprilie-iunie din anul trecut; mărimea medie a pensiilor lor era de 1440,01 ruble. Valoarea totală a pensiilor care le-au fost alocate cu indemnizații, creșteri, compensații și pensii suplimentare acordate în perioada aprilie-iunie a anului 2021 a constituit 424130,6 mii ruble.

Minimul de existență. În perioada ianuarie-iunie a anului 2021, minimul de existență pe cap de locuitor era de 1572 de ruble, cu 1,2% mai mult decât în aceeași perioadă din anul 2020.

Tabelul 6.1. Minimul de existență în medie pe o persoană în Regiunea din partea stângă a Nistrului pentru perioada Ianuarie-Iunie a anului 2021, ruble pe lună

	Total populație	Aptă de muncă		Inclusiv:		
		Bărbați 16-59 ani	Femei 16-54 ani	Pensionari	Copii cu vârsta sub 6 ani	Copii De la 7 până la 15 ani
Ianuarie	1552	1731	1608	1314	1435	1753
Februarie	1558	1737	1614	1320	1440	1758
Martie	1564	1744	1619	1325	1444	1763
Aprilie	1573	1756	1628	1334	1449	1773
Mai	1581	1766	1636	1342	1450	1780
Iunie	1602	1787	1655	1360	1473	1811

Sursa: Conform datelor Serviciului Statistic al Transnistriei

Infrafracțiuni. Potrivit organelor de ocrotire a ordinii publice, în perioada ianuarie-iunie 2021 au fost înregistrate 4482 cereri și rapoarte de infrafracțiuni, cu 5,1% mai puțin decât în perioada ianuarie-iunie 2021. În ianuarie-iunie 2021 au fost înregistrate 1550 de infrafracțiuni, ceea ce reprezintă cu 12,5% mai puțin decât în aceeași perioadă a anului trecut. Au fost soluționate în total 1334 de cauze penale, dintre care 1047 au fost sesizate în instanță. În perioada ianuarie-iunie 2021 au fost suspendate 57 cauze penale pentru căutarea învinuitului, 74 cazuri pentru neidentificarea persoanelor care urmează să fie acuzate ca inculpați. Din totalul infrafracțiunilor înregistrate, 265 (17,1%) au fost clasificate drept grave, 87 (5,6%) au fost deosebit de grave. Trebuie remarcat faptul că în comparație cu perioada ianuarie-iunie 2020, numărul infrafracțiunilor grave a scăzut cu 8,6%, iar cele deosebit de grave au crescut cu 4,8%. În ianuarie-iunie 2021 au fost înregistrate 155 de infrafracțiuni legate de traficul de droguri; 47 infrafracțiuni legate de traficul ilicit de arme; 2 infrafracțiuni comise cu utilizarea armelor, munițiilor și explozivilor. În perioada ianuarie-iunie 2021 au fost investigate 1465 de infrafracțiuni, dintre care 311 (21,2%) au fost comise de persoane condamnate anterior, 167 (11,4%) - de un grup de persoane, 112 (7,6%) erau femei, 100 (6,8%) - cetățeni minori. În perioada de raportare, 289 (19,7%) de infrafracțiuni au fost comise în stare de ebrietate alcoolică, narcotică și alte tipuri de intoxicații. Ca urmare a infrafracțiunilor comise, au suferit 731 de pers., dintre care 16 de pers. au murit (2,2%), 35 au suferit pagube serioase de sănătate (4,8%).

Capitolul VII

PROGNOZA PENTRU ANUL 2021

Economia mondială se restabilește treptat, susținând pronosticurile de la începutul anului. Prognozele FMI prezentate în luna octombrie anticipează o majorarea a PIB la nivel mondial de circa 6% în 2021 și 4,9% în 2022. Totodată se atestă evoluții neuniforme în diverse țări, iar realizarea scenariului de bază este amenințat de o serie de riscuri ce vor menține situația economică la nivel mondial incertă până la finele anului. Îngrijorări majore vin, în special, din partea presiunilor inflaționiste care cresc și ar putea să urce peste nivelul anticipat, a politicilor monetare implementate de țările lumii și progresele reduse în unele state emergente în ceea ce privește vaccinarea contra virusului Covid-19, politicile implementate de gestiune a pandemiei. Deși Guvernele, antreprenorii și consumatorii au reușit să-și elaboreze niște strategii de adaptare la noile circumstanțe socio-economice, riscul degenerării situației epidimiologice persistă¹¹.

Tabelul 7.1. Creșterea economică pe plan internațional, % f.a.p.

Indicator/Țara	Efectiv		Prognoza precedentă		Cea mai recentă prognoză	
	2019	2020	2021	2022	2021	2022
Mondial	2,9	-2,9	5,9	4,2	5,9	4,2
UE	1,6	-6,0	4,2	4,4	4,8	4,5
Zona Euro	1,4	-6,5	4,3	4,4	4,8	4,5
România	4,1	-3,9	5,1	4,9	7,4	4,9
Germania	0,6	-4,8	3,4	4,1	3,6	4,6
Italia	0,3	-8,9	4,2	4,4	5,0	4,2
Polonia	4,7	-2,7	4,0	5,4	4,8	5,2
Federația Rusă	2,0	-3,0	3,2	3,2	4,3	2,8
Ucraina	3,2	-4,0	3,8	3,1	3,8	3,5

Sursa: European Economic Forecast, summer 2021; Reuters - World Bank ups Russia's 2021 GDP forecast but warns of sanctions impact, October 5, 2021.

Situația economică a principalilor parteneri comerciali se ameliorează, iar acest lucru este evident favorabil pentru susținerea creșterii economiei naționale în acest an. UE în primăvară și vară și-a revizuit în ascensiune prognozele privind creșterea PIB pentru anii 2021-2022. Indicele sentimentului economic și anticipărilor privind nivelul ocupării populației au sporit și s-au menținut la un nivel înalt în lunile de vara. Consumul sporește. Totodată, revenirea economiilor din criză se produce neuniform în cadrul blocului statelor europene. În timp ce unele state anticipează să recupereze în 2021 pierderile înregistrate ca urmare declinului economic din 2020 – ex. țările Europei Centrale și țările Baltice, altele conform pronosticului vor reveni la nivelul preciză abia în 2022. În 2021, UE se estimează că va crește cu 4,8%, inclusiv economiile din zona Euro, cu 7,4% România, 3,6% - Germania, 5% - Italia, 4,8% - Polonia ș.a. Federația Rusă la fel se anticipează să înregistreze o dinamică mai înaltă a PIB comparativ cu anul precedent în 2021-2022, față de prognozele generate primăvara, deși acestea sunt amenințate de o serie de riscuri ce vizează – înăsprirea politicii monetare, rata redusă de vaccinare și tensiunile existente cu SUA. În Ucraina, creșterea economică estimată oscilează în limitele a 3-4% anual în 2021-2022,

¹¹ Reuters. IMF trims 2021 GDP forecast, citing 'vaccine divide,' inflation. October 5, 2021.

totodată economia are nevoie de un program de reforme îndrăznețe pentru impulsivarea creșterii economice și diminuarea decalajelor de dezvoltare comparativ cu statele europene.

Republica Moldova, în pofida incertitudinilor legate de alegerile parlamentare care au avut loc în luna iulie a anului curent și de evoluția pandemiei Covid-19, a înregistrat o creștere economică înaltă în ianuarie-iunie. În această perioadă, PIB-ul a sporit cu 11,7% comparativ cu perioada similară a anului precedent, revenind și depășind, nivelul atins în T1-T2 2019. ***Evoluția principalilor indicatori economici*** din această perioadă a determinat revizuirea estimărilor privind evoluția PIB în ascensiune comparativ cu prognozele realizate la începutul anului. ***Conform exercițiului de prognoză actual, se anticipează o majorare anuală a principalului agregat macroeconomic cu 9,2% în anul curent.***

Majorarea PIB-ului este influențată de dinamica înaltă a creșterii valorii adăugate brute în majoritatea sectoarelor de activitate economică – industrie, în special industriile orientate spre export (vinificație, fabricarea de echipamente electrice, mașini și utilaje, mobilă ș.a.), comerț, transporturi și depozitare, construcții, cazare și alimentație publică, informații și comunicații ș.a. În prima jumătate a anului VAB în sectorul agricol s-a contractat, totodată condițiile climaterice favorabile și producția obținută în a doua jumătate a anului va asigura o contribuție impunătoare a sectorului la majorarea PIB în acest an. Escaladarea prețurilor internaționale pentru produsele agroalimentare în acest an, creșterea consumului și facilitarea accesului pe piețele de desfacere atât locale cât și externe, implementarea politicilor active de susținere a antreprenorilor locali în vederea creșterii productivității muncii și a rezilienței la condițiile climaterice nefavorabile sunt factori care vor contribui pozitiv la creșterea VAB obținută în agricultură în 2022.

Producția agricolă înaltă va servi un alt impuls pentru industrie, care la rândul său este influențată pozitiv și de ați factori interni și externi – deblocarea rețelelor de furnizare cu materii prime; creșterea economiei mondiale și, nemijlocit situația economică favorabilă a principalilor parteneri economici; creșterea consumului intern și politica monetară și fiscală stimulatorie.

Investițiile au înregistrat o dinamică înaltă în prima jumătate a anului și se estimează să crească cu 10,2% în acest an comparativ cu anul 2020 după o descreștere anuală de 3,1% în anul precedent. În prima jumătate a anului s-au majorat stocurile. Totodată, începând cu luna iulie rata de bază a BNM a început să crească ajungând până la 5,5% în luna octombrie ceea ce va spori costurile finanțării externe pentru antreprenorii locali. La fel, mediul de afaceri rămâne a fi puțin atractiv pentru investitorii străini, influxurile nete de ISD fiind extrem de mici, în special, cele noi. Prin urmare, accesul la finanțare, diminuarea riscului politic și a costurilor de afaceri trebuie să rămână obiective importante pentru susținerea investițiilor.

Impulsivarea activității investiționale, creșterea producției, a prețurilor internaționale și a consumului vor exercita o influență pozitivă asupra majorării valorii exporturilor în 2021. Totodată, creșterea accelerată a importurilor de bunuri din acest an, susținută de consumul intern și intensificarea reexporturilor va spori deficitul comercial al balanței de bunuri care ar putea atinge un nou nivel record și, respectiv, presiunile asupra contului curent. Creșterea cererii pentru valută străină a determinat o ușoară depreciere a leului moldovenesc comparativ cu Dolarul american în perioada ianuarie-iulie curent față de perioada similară a anului 2020, totodată

Începând cu luna august moneda națională înregistrează o tendință clară de apreciere. Astfel, în 2021 nu se anticipează oscilații majore a cursului de schimb.

Tabelul 7.2. Prognoza principalilor indicatori macroeconomici

	Unitatea de măsură	2017	2018	2019	2020	2021
						Prognoza
PIB nominal	mld. lei	178,9	192,5	210,4	206,4	237,2
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	104,7	104,3	103,6	93	109,2
Indicele prețului de consum mediu anual	%	106,6	103	104,8	103,77	105
Cursul mediu de schimb	lei/USD	18,5	16,8	17,6	17,3	17,5
Export de bunuri	mil.USD	2425	2707	2779	2485	2858
Față de anul precedent	%	118,6	111,6	102,7	89,4	115
Import de bunuri	mil.USD	4831	5760	5842	5416	6817
Față de anul precedent	%	120,2	119,2	101,4	92,7	125,9
Soldul negativ al balanței comerciale	mil.USD	2406	3054	3506	2931	3959
Producția industrială în prețuri curente	mld.lei	52,7	56,2	59	59,7	69,4
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	103,4	103,7	102	94,5	113,6
Producția agricolă în prețuri curente	mld.lei	34,1	32,6	34,4	30,1	40,5,
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	109,1	102,9	98,4	72,8	138,2
Investiții în active imobilizate	mld.lei	23,5	27,5	31,3	30,1	33,6
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	103,5	112,9	110,2	96,9	110,2
Salariul nominal mediu lunar	lei	5587	6268	7224	7943	8878
Față de anul precedent						
nominal	%	109,9	112,2	115,3	112,2	111,8
real	%	103,1	108,9	110	108,1	106,5
Fondul de remunerare a muncii	mld.lei	63	77,2	81	84	90
Rata șomajului	%	4,1	3,0	5,1	3,6	3,0
Transferuri de peste hotare a mijloacelor bănești	mil. dol.	1120	1266	1222	1486	1561

Sursa: Estimările autorilor

Consumul este susținut pe mai multe căi – majorarea veniturilor reale, inclusiv a salariilor, transferurilor bănești din străinătate și a contribuțiilor sociale, creșterea ocupării și diminuarea populației sub-ocupate și a șomajului. Transferurile bănești din străinătate prin intermediul sistemului bancar în primele șase luni ale anului au înregistrat cea mai mare valoare începând cu

anul 2014. Salariile reale au crescut cu peste 10% în primele 2 trimestre. Câștigurile de productivitate vor influența pozitiv majorarea salariilor nominale și reale și în cea de a doua jumătate a anului. Veniturile populației vor fi influențate pozitiv și de creșterea veniturilor din activitatea agricolă, a prestațiilor sociale și transferurilor din străinătate. Pe de altă parte, presiunile inflaționiste care vor depăși ținta către finele anului, inclusiv majorarea prețurilor pentru bunuri și servicii indispensabile traiului se anticipează să tempereze creșterea reală a veniturilor. Numărul de salariați în T 2 a sporit comparativ cu T2 2020, după 5 trimestre consecutive de descreștere comparativ cu p.s.a.p. Prin urmare, în special în cel de al doilea trimestru putem asista la o creștere a ratei de ocupare a populației și a diminuării numărului populației sub utilizate și ratei șomajului. Totodată, trebuie să constatăm că baza de comparație este foarte joasă, iar rata ocupării s-a menținut de la începutul anului la un nivel inferior de 40% din populația cu vârstă aptă de muncă. Reanimarea economiei, inclusiv anul agricol favorabil va influența pozitiv piața muncii sporind cererea pentru forță de muncă, care va determina diminuarea ratei șomajului până la 3%.

ANEXE STATISTICE

RESURSE PIB														
Perioada	PIB		VAB		Agricultura		Industria		Construcții		Alte activități		Impozite nete pe produs	
	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.
2016	134476,6	104,1	114531,6	104,8	16409,4	118,2	20254,2	102,1	4388,4	93,3	73479,6	102,2	19945,0	100,6
2017	150369,3	104,5	126440,9	103,8	18357,6	107,9	21952,2	103,0	4928,6	104,3	81202,6	102,4	23928,3	108,6
2018	190016,3	104,0	164179,4	104,2	19306,1	101,9	28602,1	104,3	15050,5	116,0	101220,7	103,1	25836,9	102,7
2019	210098,8	103,6	182594,9	103,9	20718,3	97,7	29744,9	102,6	18153,5	115,9	113978,3	103,6	27503,9	101,4
2020	206352,0	93,0	179578,5	93,1	19626,8	73,6	28884,6	95,7	19149,6	103,7	111917,5	94,3	26773,5	92,7
Trimestrul I 2018	37608,54	103,7	32238,71	103,6	1115,93	100,0	6467,87	104,6	2230,05	103,5	22424,9	103,6	5369,83	104,0
Trimestrul II 2018	44166,31	105,2	37965,114	104,9	2587,0	105,0	6856,59	109,3	4595,41	108,0	23926,1	114,5	6201,2	102,2
Trimestrul III 2018	57370,49	103,4	50251,63	103,5	9796,0	98,6	7522,73	102,5	5533,4	130,0	27399,5	101,5	7118,85	102,4
Trimestrul IV 2018	50871,0	103,9	43724,0	104,1	5807,2	105,9	7754,9	101,7	2691,6	116,2	27470,3	103,2	7147,0	102,3
Trimestrul I 2019	41184,8	104,4	35376,6	105,1	1139,4	99,0	6694,4	103,1	2603,3	115,7	24939,6	104,9	5808,1	100,3
Trimestrul II 2019	49704,1	105,8	43044,25	106,6	2893,6	95,6	7253,7	103,9	6294,35	132,0	26602,7	103,5	6659,8	101,5
Trimestrul III 2019	64323,5	104,3	56932,1	104,7	9677,7	106,3	8058,6	104,3	6435,4	109,6	32760,3	103,4	7391,4	101,7
Trimestrul IV 2019	54886,5	100,2	47241,9	99,9	7007,6	89,1	7738,1	99,4	2820,5	101,7	29675,6	102,9	7644,6	102,0
Trimestrul I 2020	43685,3	100,9	37287,7	101,1	1144,2	102,3	6746,0	98,3	2995,4	108,6	26402,0	100,9	6397,6	99,7
Trimestrul II 2020	44629,5	86,0	39225,7	87,4	3076,0	94,8	6559,7	88,3	5925,6	93,1	23664,5	84,9	5403,8	77,3
Trimestru III 2020	61719,2	90,3	54644,8	90,5	8819,9	67,8	7661,2	94,5	6939,3	107,2	31224,4	92,8	7074,4	88,8
Trimestru IV 2020	56317,9	96,7	48420,2	95,2	6586,7	68,5	7917,7	101,5	3289,3	114,8	30626,5	98,6	7897,8	106,3
Trimestru I 2021	46523,4	101,8	39487,0	100,7	1260,8	86,1	7292,4	106,1	3107,2	105,5	27826,6	99,6	7036,5	108,6
Trimestrul II 2021	57697,5	121,5	49535,8	119,2	3539,9	92,1	8115,2	119,9	7462,2	122,0	30418,5	122,2	8161,7	138,3

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

UTILIZĂRI PIB															
Perioada	PIB			Consum final			Formarea brută de capital fix			Variația stocurilor			Export net		
	mil. MDL preț. curente	în % f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. MDL preț. curente	în % f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. MDL preț.	în % f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. MDL preț.	în % f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. MDL preț. curente	în % f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.
2016	134476,6	104,1	103,0	142112,0	103,0	97,0	30021,5	97,0	x	172,5	x	x	-37829,5	x	x
2017	150369,3	104,5	104,0	157666,1	104,0	105,3	32864,9	105,3	x	2129,9	x	x	-42291,7	x	x
2018	190016,3	104,0	103,2	191142,3	103,2	114,0	46148,1	114,0	x	1831,8	x	x	-49105,9	x	x
2019	2100098,8	103,6	102,6	206785,8	102,6	112,9	53713,9	112,9	x	1552,2	x	x	-51953,0	x	x
2020	206352,0	93,0	94,1	202773,2	94,1	97,9	53019,0	97,9	x	-3085,0	x	x	-46355,1	x	x
Trimestrul I 2018	37608,5	103,7	103,3	40745,1	103,3	104,2	7687,5	104,2	x	-629,9	x	x	-10194,1	x	x
Trimestrul II 2018	44166,31	105,2	102,8	37022,84	102,8	109,3	11406,47	109,3	x	137,07	x	x	-12354,6	x	x
Trimestrul III 2018	57370,49	103,4	101,9	51087,05	101,9	120,3	15636,67	120,3	x	3322,83	x	x	-12676,07	x	x
Trimestrul IV 2018	50871,0	103,9	104,7	54332,85	104,7	118,1	11417,51	118,1	x	-998,17	x	x	-13881,19	x	x
Trimestrul I 2019	41184,8	104,4	101,9	43909,3	101,9	111,3	8487,3	111,3	x	-691,4	x	x	-10520,3	x	x
Trimestrul II 2019	49704,1	105,8	101,7	48885,3	101,7	126,1	15137,1	126,1	x	-349,1	x	x	-13969,25	x	x
Trimestrul III 2019	64323,5	104,3	104,6	56934,6	104,6	110,9	17835,8	110,9	x	3352,3	x	x	-13799,1	x	x
Trimestrul IV 2019	54886,5	100,2	102,0	57056,6	102,0	103,3	12253,8	103,3	x	-759,6	x	x	-13664,3	x	x
Trimestrul I 2020	43685,3	100,9	98,6	45226,5	98,6	109,3	9252,1	109,3	x	412,1	x	x	-11205,4	x	x
Trimestrul II 2020	44629,5	86,0	84,5	42236,2	84,5	84,4	12752,7	84,4	x	-2164,8	x	x	-8194,6	x	x
Trimestrul III 2020	61719,2	90,3	93,2	55351,3	93,2	106,7	19068,4	106,7	x	625,6	x	x	-13326	x	x
Trimestru IV 2020	56317,9	96,7	99,5	59959,2	99,5	93,4	11945,7	93,4	x	-1957,8	x	x	-13629,1	x	x
Trimestru I 2021	46523,4	101,8	102,3	48337,8	102,3	114,2	10898,8	114,2	x	1537,6	x	X	-14250,8	X	X
Trimestrul II 2021	57697,5	121,5	122,4	56110,5	122,4	124,5	16630,2	124,5	x	2820,5	x	x	-17863,7	x	x

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Prețurile de consum					
	Ritmii de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	
2016	6,4	7,4	6,3	4,9	
2017	6,6	7,9	4,5	7,1	
2018	3,0	5,4	2,7	0,2	
2019	4,8	7,6	4,2	1,5	
2020	3,8	7,4	0,9	2,4	
T I 2018	5,2	8,4	2,9	3,2	
T II 2018	3,2	5,4	2,8	0,3	
T III 2018	2,9	5,9	2,9	-2,0	
T IV 2018	1,0	2,2	2,1	-2,3	
T I 2019	2,5	3,4	3,2	-0,1	
T II 2019	4,1	6,6	4,0	0,1	
T III 2019	5,7	8,7	4,7	2,4	
T IV 2019	7,1	11,6	4,8	3,5	
T I 2020	6,1	11,0	3,2	3,9	
T II 2020	4,6	8,8	0,8	3,5	
T III 2020	3,3	7,2	0,0	2,2	
T IV 2020	1,0	2,8	-0,4	0,0	
T I 2021	3,1	5,0	4,7	-1,5	
T II 2021	3,0	4,9	4,5	-1,6	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE

Prețurile de consum				
	Ritmul de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2020	6,9	11,5	3,8	4,1
Februarie 2020	6,4	11,0	3,2	3,8
Martie 2020	5	10,5	2,6	3,8
Aprilie 2020	5,3	10	1,5	3,5
Mai 2020	4,1	7,8	0,6	3,4
Iunie 2020	4,3	8,5	0,3	3,5
Iulie 2020	4,2	8,1	0,4	3,8
August 2020	3,5	7,6	0,0	2,1
Septembrie 2020	2,3	5,9	-0,4	0,7
Octombrie 2020	1,6	4,0	-0,4	0,6
Noiembrie 2020	0,9	2,7	-0,2	-0,2
Decembrie 2020	0,4	1,7	-0,5	-0,3
Ianuarie 2021	0,2	1,3	-0,1	-1,0
Februarie 2021	0,6	1,8	1,2	-1,9
Martie 2021	1,5	3,0	2,4	-1,9
Aprilie 2021	2,8	5,1	3,8	-1,6
Mai 2021	3,1	5,0	4,7	-1,5
Iunie 2021	3,2	4,6	5,2	-1,5
Iulie 2021	3,5	4,2	5,5	-0,5
August 2021	4,6	4,8	6,9	1,0

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE

Prejurile producției industriale						
	Ritmul de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al industriei extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor în construcții, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele agricole, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2016	4,5	2,8	4,3	6,2	8,7	-3,4
2017	3,3	2,5	3,0	6,8	7,1	-2,1
2018	0,4	3,0	0,2	2,3	6,1	-7,5
2019	1,8	13,0	1,7	0,4	4,7	3,8
2020	2,6	2,3	3,4	-7,3		22,5
T I 2018	1,5	3,8	1,2	5,1	1,9	-8,5
T II 2018	0,5	2,0	0,3	2,9	2,1	-4,6
T III 2018	-0,2	1,8	-0,4	1,1	2,6	-4,6
T IV 2018	-0,1	5,5	-0,2	0,3	3,4	-12
T I 2019	0,5	6,5	0,4	0,1	8,7	-4,8
T II 2019	1,7	17,8	1,6	-0,6	7,1	-6,5
T III 2019	2,7	16,0	2,6	0,3	5	0,7
T IV 2019	2,5	11,9	2,3	2,0	2	8,8
T I 2020	2,5	9,5	2,5	1,8	2,6	8,8
T II 2020	2,7	-1,7	3,7	-9,3	0,2	10,9
T III 2020	2,0	0,4	3,0	-10,8	0,5	18,1
T IV 2020	3,1	1,7	4,3	-10,8	0,5	30,9
T I 2021	5,9	1,3	7,3	-10,7	1,8	26,9
T II 2021	7,5	5,5	8,1	-0,1	5,4	19,9

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE

Cursul valutar							
	Cursul nominal de schimb MDL/USD	Cursul nominal de schimb MDL/EUR	Ritmul de creștere a cursul nominal de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul nominal de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul real de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul real de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	
2016	19,9	22,1	5,3	5,7	0,7	-0,6	
2017	18,5	20,8	-7	-5,8	-11,2	-10	
2018	16,8	19,8	-9,2	-4,8	-8,2	-5,9	
2019	17,6	19,7	4,6	-0,6	0,2	-3,5	
2020	17,3	19,7	-1,6	0,1	-4,3	-2,7	
T I 2018	16,7	20,6	-16,1	-3,2	-13,8	-6,5	
T II 2018	16,7	19,9	-11,2	-3,4	-11,6	-4,8	
T III 2018	16,7	19,4	-6,9	-7,7	-6,9	-8,3	
T IV 2018	17,1	19,5	-1,5	-4,5	-0,4	-3,9	
T I 2019	17,2	19,5	2,4	-5,3	-3,6	-5,7	
T II 2019	17,9	20,1	7,7	1,3	5,4	-0,3	
T III 2019	17,8	19,7	6,4	1,8	2,1	-1,9	
T IV 2019	17,5	19,3	2,0	-1,1	-3,2	-6,0	
T I 2020	17,6	19,4	2,6	-0,4	-2,0	-4,7	
T II 2020	17,8	19,5	-1,0	-3,0	-5,8	-6,3	
T III 2020	16,8	19,6	-5,4	-0,7	-7,8	-3,6	
T IV 2020	17,1	20,4	-1,9	5,7	-2,0	1,9	
T I 2021	17,5	21,1	-0,5	8,8	0,3	9,3	
T II 2021	17,8	21,5	0,4	9,9	1,9	8,9	

Sursa: Conform datelor BNM, BNS, OCDE, calculele INCE

Politica monetară					
	Agregatul monetar M0, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M1, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M2, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M3, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Baza monetară, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)
2016	17274,3	28091,2	46429,5	70519,6	33276,5
2017	19052,6	34593,0	52989,3	77055,9	36997,0
2018	21077,4	39165,0	58334,2	83158,6	43556,9
2019	22953,2	42629,7	63137,0	89950,7	46851,0
2020	29818,9	55301,0	75896,8	107631,0	55638,7
Ianua	22666,6	42391,6	62891,6	90296,2	46696,2
Febr	22703,6	42769,7	63310,8	90886,7	46901,1
Marti	23450,9	41869,1	61969,2	92152,5	47897,7
April	24095,1	43016,0	62933,4	92598,7	45691,5
Mai	24412,0	43778,0	63746,1	93227,3	46457,5
Iunie	24782,9	44749,6	64639,4	95140,4	45920,1
Iulie	25418,8	45500,2	66413,8	96749,2	47170,3
Augu	25501,2	47910,1	67809,1	97939,2	48934,1
Sept	26428,9	48454,4	68599,2	99042,6	49657,8
Octo	27662,2	50692,0	70986,2	101008,5	52097,1
Noie	28327,1	51931,6	72405,7	103154,2	53417,6
Dece	29818,9	55301,0	75896,8	107631,0	55638,7
Ianua	29865,6	55058,7	75652,0	106967,3	56137,2
Febr	30452,6	55839,2	76589,9	108123,9	56043,6
Marti	30426,1	55720,9	76528,1	107544,7	54976,0
April	31690,3	57690,5	78653,7	110392,2	56082,4
Mai	31815,0	58890,4	80021,1	112158,2	56301,3
Iunie	32098,7	59226,6	80536,3	113011,4	55813,6
Iulie	32744,1	60434,0	81923,4	115456,8	56916,9

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Politica monetară									
	Rata de bază, %	CBN, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la credite overnight, %	Rata dobânzii la depozite overnight, %	Credite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la depozite overnight, %	Depozite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata rezervelor obligatorii atrase în MDL, %	
Ianuarie 2020	5,5	6802	8,5		0	2,5	418,3	42,5	
Februarie 2020	5,5	6519,8	8,5		0	2,5	365,2	42	
Martie 2020	5,5/4,5/3,25	6096	8,5/7,5/6,25		4,4	2,5/1,5/0,25	213,1	41,5	
Aprilie 2020	3,25	4387,4	6,25		0	0,25	350,8	34	
Mai 2020	3,25	6483,8	6,25		7,7	0,25	451,1	34	
Iunie 2020	3,25	6284,5	6,25		0	0,25	215,4	34	
Iulie 2020	3,25	5284,8	6,25		0	0,25	129,3	34	
August 2020	3,25/3,00	5406,8	6,25/5,50		6,5	0,25/0,50	170,1	33	
Septembrie 2020	2,75	5556,5	5,50/5,25		0	0,50/0,25	282,3	32	
Octombrie 2020	2,65	5978,4	5,25		0	0,25	257,6	32	
Noiembrie 2020	2,65	5907,8	5,25/5,15		0	0,25/0,15	103,8	32	
Decembrie 2020	2,65	6333,9	5,15		0	0,15	165,4	32	
Ianuarie 2021	2,65	6636,5	5,15		0	0,15	347,8	32	
Februarie 2021	2,65	5752,4	5,15		0	0,15	201,0	32	
Martie 2021	2,65	5983,6	5,15		0	0,15	175,2	30	
Aprilie 2021	2,65	5224,5	5,15		15,7	0,15	233,6	28	
Mai 2021	2,65	5403,0	5,15		0	0,15	169,5	26	
Iunie 2021	2,65	5061,0	5,15		11,7	0,15	178,0	26	
Iulie 2021	3,65	4104,4	6,15		40	1,15	93,9	26	
August 2021	3,65	3796,7	6,15		0	1,15	112,3	26	
Septembrie 2021	4,65		7,15			2,15		26	

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Perioada	FINANȚE PUBLICE						Presiunea fiscală, %
	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creșterea veniturilor la BPN, % (f.p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creșterea cheltuielilor din BPN, % (f.p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Presiunea fiscală, %	
2016	45 946,9	5,24	48 434	4,40	3 298,5	31,61	
2017	53 379,4	16,2	54 524,1	12,5	1 144,7	33,24	
2018	57 964,9	8,6	59 576,9	9,3	-1 612,0	28,84	
2019	62 949,2	8,5	69 171	16	5 738,7	30,31	
2020	62 655,3	-0,5	73 274,9	11,1	10 619,6	30,36	
Trimestrul I 2018	13 248,8	10,8	12 153,7	-0,9	-1 131,1		
Trimestrul II 2018	27 776,9	11,5	26 884,4	7,5	-892,5		
Trimestrul III 2018	42 645,4	11,0	40 874,7	9,7	1 770,7		
Trimestrul IV 2018	57 964,9	8,6	59 576,9	9,3	-1 612,0		
Trimestrul I 2019	14 128,3	6,3	14 483,8	19,1	-355,5		
Trimestrul II 2019	29 467,2	6,0	31 572,3	17,4	-2 105,1		
Trimestrul III 2019	45 278,6	6,2	46 761,7	14,4	1 483,1		
Trimestrul IV 2019	62 949,2	8,5	69 171	16	5 738,7		
Trimestrul I 2020	15 028,1	6,3	15 423,0	6,5	394,9		
Trimestru II 2020	29 036,9	-1,5	32 502,1	2,9	3 465,2		
Trimestru III 2020	44 635,0	-1,4	49 973	17,1	5 338,0		
Trimestru IV 2020	62 655,3	-0,5	73 274,9	11,1	10 619,6		
Trimestrul I 2021	16 698,8	11,1	17 294,6	12,1	595,8		
Trimestru II 2021	34 933,2	20,3	38 380	18,1	3 446,8		

SECTORUL BANCAR															
Perioada	Indicatori			Structura Depozitelor, %				Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligățiuni, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL*	Total Depozite mil. MDL*	depozite ale fizice/total depozite	depozite ale pers. juridice/total depozite	depozite in valută/total depozite	Rent. activelor	Rent. capitalului	princi-piul I	princi-piul II > 20 %	în moneda națională	în moneda străină	în moneda națională	în moneda străină
2016	72 942,2	46318,7	34 761,3	54838,5	68,69	31,0	46,47	1,8	11,1	0,64	49,30	10,71	2,12	14,20	5,90
2017	79 541,8	69 435,1	33 473,3	59 896,8	66,15	33,85	42,79	1,9	11,4	0,61	55,46	5,73	1,63	10,33	5,01
2018	83 152,6	68 860,7	35 452,7	63 577,3	65,67	34,33	41,14	1,9	11,6	0,72	54,64	4,47	1,00	8,79	4,69
2019	90599,4	74190,1	40375,4	68357,6	66,71	33,29	40,98	2,47	14,63	0,72	50,65	5,26	1,10	8,43	4,33
2020	103923,6	85908,1	45649,2	79644,7	63,74	36,07	41,83	1,66	9,60	0,71	50,56	3,26	0,60	7,85	4,11
T I 2018	80978,7	67118,5	32354,5	60 577,8	65,87	34,13	42,74	2,4	15,2	0,6	56,8	4,46	1,07	9,0	4,69
T II 2018	80327,8	66396,2	33146,1	61014,4	65,55	34,31	41,31	2,19	13,40	0,61	55,5	4,58	0,91	8,72	4,71
T III 2018	82303,7	67978,4	34580,6	62018,3	64,80	35,20	41,03	2,08	12,72	0,67	54,56	4,51	0,83	8,50	4,60
T IV 2018	83 152,6	68 860,7	35 452,7	63 577,3	65,67	34,33	41,14	1,9	11,6	0,72	54,64	4,10	1,08	8,61	4,56
T I 2019	82871,4	68057,2	36463,4	62369,3	67,55	32,45	41,93	2,39	14,6	0,73	52,28	4,36	0,86	8,17	4,27
T II 2019	86862,6	71585,9	38771,0	65700,5	67,77	32,23	42,57	2,56	15,5	0,73	51,53	4,6	1,04	8,11	4,41
T III 2019	87497,2	71597,8	39606,2	66023,5	66,17	33,63	41,83	2,61	15,57	0,72	50,41	4,69	0,90	8,36	4,42
T IV 2019	90599,4	74190,1	40375,4	68357,6	66,71	33,29	40,98	2,47	14,63	0,72	50,65	5,26	1,10	8,43	4,33
T I 2020	92496,5	75728,8	42031,9	70063,1	67,82	32,18	44,72	1,81	10,39	0,73	50,31	4,01	1,01	8,58	4,25
T II 2020	94656,2	77662,2	41509,6	71766,5	65,92	33,91	44,18	1,36	7,80	0,72	51,38	3,79	0,90	8,16	4,00
T III 2020	98146,0	80672,7	43504,9	74359,7	64,11	35,89	42,93	1,69	9,77	0,71	49,97	3,8	0,7	7,88	4,06
T IV 2020	103923,6	85908,1	45649,2	79644,7	63,74	36,07	41,83	1,66	9,60	0,71	50,56	3,26	0,60	7,85	4,11
T I 2021	104528,7	86297,2	46643,1	79058,2	65,77	34,23	41,39	1,55	9,27	0,69	50,39	3,49	0,55	7,23	4,15
T II 2021	109691,5	90936,9	49932,4	82925,6	65,21	34,79	41,30	1,71	10,24	0,72	49,91	3,18	0,5	6,79	4,1

* stoc la sfârșitul perioadei

Perioada	SECTORUL BANCAR														
	Indicatori				Structura Depozitelor, %				Veniturile și profitabilitatea, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %		
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligățiuni, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL*	Total Depozite mil. MDL*	depozite ale fizice/total depozite	depozite pers. juridice/total depozite	depozite in valuta/total depozite	ROA	ROE	princi- piul I > 20 %	în moneda națională	în moneda străină	în moneda națională	în moneda străină	
Ianuarie 2020	91140.7	74636.1	40417.5	68357.6	67.03	32.97	41.36	2.02	11.68	0.71	51.22	4.68	1.03	8.35	4.19
Februarie 2020	91979.4	75311.1	40934.4	69486.1	67.55	32.45	41.27	1.98	11.42	0.72	51.01	4.52	1.06	8.74	4.17
Martie 2020	92496.5	75728.8	42031.9	70063.1	67.82	32.18	44.72	1.81	10.39	0.73	50.31	4.01	1.01	8.58	4.25
Aprilie 2020	92320.1	75418.7	41389.2	69861.9	67.38	32.62	44.11	1.76	10.10	0.73	50.46	3.75	1.02	8.47	4.35
Mai 2020	93030.6	76091.4	40938.3	70362.3	66.66	33.09	43.76	1.50	8.60	0.72	51.60	3.63	0.86	8.40	4.43
Iunie 2020	94656.2	77662.2	41509.6	71766.5	65.92	33.91	44.18	1.36	7.80	0.72	51.38	3.79	0.90	8.16	4.00
Iulie 2020	96238.6	79114.2	42145.1	73102.4	65.08	34.69	43.52	1.39	8.00	0.70	51.82	3.82	0.82	8.01	4.08
August 2020	96431.6	79122.3	42726.2	72891.6	65.24	34.61	42.99	1.52	8.76	0.71	49.34	3.65	0.67	7.80	4.19
Septembrie 2020	98146.0	80672.7	43504.9	74359.7	64.11	35.89	42.93	1.69	9.77	0.71	49.97	3.8	0.70	7.88	4.06
Octombrie 2020	99210.5	81495.3	43981.7	75054.5	64.24	35.55	41.95	1.70	9.82	0.71	49.71	3.57	0.58	7.97	4.22
Noiembrie 2020	101006.1	83152.2	44848.2	76465.1	64.31	35.46	41.98	1.69	9.77	0.71	49.97	3.47	0.59	7.95	4.14
Decembrie 2020	103923.6	85908.1	45649.2	79644.7	63.74	36.07	41.83	1.66	9.60	0.71	50.56	3.26	0.60	7.85	4.11
Ianuarie 2021	103632.1	85446.6	45158.6	79053.5	64.36	35.47	41.75	1.84	10.94	0.71	50.69	3.44	0.60	7.68	4.10
Februarie 2021	104732.7	86467.4	45687.7	79612.0	64.97	34.86	41.71	1.43	8.54	0.71	51.12	3.81	0.60	7.40	4.13
Martie 2021	104528.7	86297.2	46643.1	79058.2	65.77	34.23	41.39	1.55	9.27	0.69	50.39	3.49	0.55	7.23	4.15
Aprilie 2021	106528.8	88232.3	47892.3	80682.3	65.94	34.06	41.46	1.45	8.67	0.7	49.88	3.53	0.61	7.05	3.99
Mai 2021	108792.4	90232.1	48736.3	82481.8	64.53	35.47	41.19	1.61	9.67	0.72	50.39	3.11	0.45	6.81	4.04
Iunie 2021	109691.5	90936.9	49932.4	82925.6	65.21	34.79	41.30	1.71	10.24	0.72	49.91	3.18	0.5	6.79	4.1
Iulie 2021	11253.4	93844.5	51519.3	84814.32	64.32	35.68	41.65	1.81	10.95	0.73	49.15	3.15	0.49	6.88	3.9

* stoc la sfârșitul perioadei

SECTORUL EXTERN: INVESTIȚII ȘI TRANSFERURI DE MIJLOACE BĂNEȘTI					
Perioada	Capital social	Venit reinvestit	Alt capital	Transferuri de mijloace bănești	
Trimestrul I 2018	35,58	47,12	53,73	297,71	
Trimestrul II 2018	15,13	-0,64	62,80	342,67	
Trimestrul III 2018	33,35	9,08	29,98	315,46	
Trimestrul IV 2018	31,09	-30,28	55,66	311	
Trimestrul I 2019	64,48	53,7	31,21	276,02	
Trimestrul II 2019	32,59	-7,11	32,07	313,47	
Trimestrul III 2019	51,63	44,64	37,67	314,51	
Trimestrul IV 2019	39,04	-37,38	55,25	319,92	
Trimestrul I 2020	5,12	23,9	83,81	276,5	
Trimestrul II 2020	10,18	-3,33	49,27	370	
Trimestrul III 2020	11,54	22,43	46,6	424	
Trimestrul IV 2020	25,19	-12,75	45,24	416,2	
Trimestrul I 2021	2,92	58,45	42,71	365,34	
Trimestrul II 2021	5,34	32,4	66,56	430,77	

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Perioada	SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI															Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, %	
	Valoarea totală a schimburilor comerciale cu bunuri. mil. USD					Valoarea exportului. mil. USD					Valoarea importului. mil. USD						Exportul net. mil. USD
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	UE	Alte țări		
2016	6065,7	1441,6	3306,1	1317,5	2045,3	414,2	1332,4	298,7	4020,4	1027,4	1973,7	1019,2	-1975,1			50,8	
2017	7256,8	1668,8	3986,1	1601,4	2425,3	462,8	1596,9	365,3	4831,3	1206	2389,2	1236,1	-2406			50,2	
2018	8471,2	1865,3	4713,8	1892,1	2706,9	416	1862,1	428,8	5764,3	1449,3	2851,7	1463,3	-3057,4			47	
2019	8621,3	1856,1	4694,1	2075,3	2779,5	439,2	1818,7	525,6	5841,8	1416,9	2875,4	1549,7	-3062,3			47,6	
2020	7901	1694,6	4128,8	2077,5	2485,2	377	1658,4	449,8	5415,7	1317,6	2470,4	1627,7	-2930,5			45,9	
Trimestrul I 2018	2004,4	445,3	1098,6	459,5	678,2	113,7	454,7	109,8	1326,2	332,6	643,9	349,7	-648			51,1	
Trimestrul II 2018	2045,9	399,4	1198,6	447,9	637	94,6	446,1	96,3	1408,9	304,8	752,5	351,6	-771,9			45,2	
Trimestrul III 2018	2091,3	475,1	1175	441,2	644,9	98,7	463,2	83	1446,4	376,4	711,8	358,2	-801,5			45,6	
Trimestrul IV 2018	2329,5	544,3	933,7	544,5	746,8	109	498,2	139,6	1582,7	435,3	742,5	404,9	-835,9			47,2	
Trimestrul I 2019	2098	469,2	1123,9	504,8	733,0	102,2	458,9	171,9	1365	367	638,5	359,4	-632			53,7	
Trimestrul II 2019	2070,9	433,1	1159,1	447,4	628,5	104,4	409,4	118,7	1442,4	329	749,7	364	-813,9			43,6	
Trimestrul III 2019	2129,9	434,8	1180,5	514,8	664,8	99,5	448,3	117	1465,1	335,3	732	397,8	-800,3			45,3	
Trimestrul IV 2019	2322,5	518,7	1257,3	546,5	753,2	133,1	502,1	118	1569,3	385,6	755,2	428,5	-816			47,8	
Trimestrul I 2020	2040,8	436,5	1095,1	509,2	675	94,9	447,4	132,7	1365,8	341,6	647,7	376,5	-690,8			49,4	
Trimestrul II 2020	1523,2	343,1	466	414,1	495,2	98,9	295,3	101	1028	244,2	170,7	313,1	-532,8			48,2	
Trimestrul III 2020	2024	452,5	1049,8	521,8	585,3	81,2	416,5	87,6	1438,8	371,3	633,3	434,2	853,5			40,6	
Trimestrul IV 2020	2313,1	462,9	1218,1	632,4	729,4	101,9	499,3	128,5	1583,7	361	718,8	503,9	854,3			46,1	
Trimestrul I 2021	2235,7	472,6	1171,1	592,3	684,6	112	439,3	133,4	1551,1	360,7	731,8	458,9	866,5			44,1	
Trimestrul II 2021	2362,1	478,5	1236,6	647	646,8	96,5	419,6	130,7	1715,3	382	817	516,3	1068,5			37,7	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

Perioada	SECTORUL EXTERN															
	Creșterea schimburilor comerciale cu bunuri f.p.s.a.p., %					Ritmul de creștere a exporturilor, f.p.s.a.p., %					Ritmul de creștere a importurilor, f.p.s.a.p., %					Ritmul de creștere a exportului net, f.p.s.a.p., %
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	
2016	1,9	-4,6	4,2	3,6	3,9	-15,9	9,4	16,2	0,8	0,9	1,0	0,5	-2,3			
2017	19,6	15,8	20,6	21,5	18,6	11,7	20	22,3	20,2	17,4	21,1	21,3	21,8			
2018	16,7	11,8	18,3	18,2	11,6	-10,1	16,6	17,4	19,3	20,2	19,4	18,4	27			
2019	1,8	-0,8	0,1	18,2	2,7	4,6	-1,7	19,8	1,4	-2,2	1,4	5,1	0,2			
2020																
Trimestrul I 2018	28,6	17,9	32,9	29,4	28,4	7,3	35,5	26,8	28,7	22,5	31,2	30,2	28,9			
Trimestrul II 2018	23,9	4,5	33,3	21,1	27,4	-14,7	40,9	32,6	22,4	12,3	29,3	18,3	-18,6			
Trimestrul III 2018	11,2	11,2	21,8	10,7	3,4	-17,4	11,7	-7,4	15	22,3	29,4	16	-26,5			
Trimestrul IV 2018	7,5	12,9	77,4	13,8	-3,5	-13,8	-1	19,9	13,6	22,4	9,9	11,9	35			
Trimestrul I 2019	4,6	5,4	2,3	9,6	8	-10,1	3,5	45,6	2,9	10,3	1,4	-1,4	-2,5			
Trimestrul II 2019	1,2	8,4	-3,3	-0,2	-1,3	10,4	-8,3	23,3	2,4	7,8	-0,4	-6,5	5,4			
Trimestrul III 2019	1,8	-8,5	0,5	16,7	3,1	0,8	-3,2	40,9	1,3	-10,9	2,8	11,1	-0,1			
Trimestrul IV 2019	-0,4	-4,7	34,7	0,4	0,9	22,1	0,8	-15,5	-0,8	-11,4	1,7	5,8	-2,4			
Trimestrul I 2020	-2,8	-6,9	-2,6	0,9	-7,9	-7,1	-2,5	-22,8	0,1	-7	1,4	48	-7,1			
Trimestrul II 2020	-26,4	-20,8	-59,8	-7,4	-21,2	-5,3	-27,9	-15	-28,7	-25,7	-7,7	-4,7	-34,6			
Trimestrul III 2020	-5	4,1	-11,1	1,4	-12	-18,4	-7,1	-25,1	-1,8	10,7	-13,5	9,1	6,6			
Trimestrul IV 2020	-0,4	-10,8	-3,1	15,7	-3,2	-23,4	-0,6	8,9	0,9	-6,4	-4,8	17,6	4,7			
Trimestrul I 2021	11	8,2	6,9	30,6	5,6	18	-1,8	56,7	13,6	5,6	12,9	21,9	-28,3			
Trimestrul II 2021	55	39,5	265	56	31	-2,5	42,1	29,4	66,9	56,4	73,4	64,9	200			

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: INDICII COMERȚULUI CU BUNURI						
Perioada	Indicii valorici ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorici ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %
2016	104	101,5	96,2	68,8	108,3	108,4
2017	118,5	116,4	104,6	104,7	113,4	114,7
2018	114	120	105,8	109,9	107,3	109,1
2019	102,7	101,5	96,2	96,8	106,8	104,9
Trimestrul I 2018	128,4	128,7	111,5	115	115,1	111,9
Trimestrul II 2018	127,4	122,4	111,4	112,1	114,4	109,2
Trimestrul III 2018	103,5	115	103,5	108	99,9	106,5
Trimestrul IV 2018	96,6	113,7	96,9	104,4	99,6	108,9
Trimestrul I 2019	108,1	102,9	94,9	97,9	113,8	105,1
Trimestrul II 2019	98,7	102,4	95,7	96,6	103,1	106,0
Trimestrul III 2019	103,1	101,5	94,9	95,7	108,7	106,1
Trimestrul IV 2019	100,9	99,2	99,3	96,9	101,6	102,4
Trimestrul I 2020	92,1	100,1	103,2	95,1	89,2	105,2
Trimestrul II 2020	78,8	71,3	106,4	88,3	74,1	80,7
Trimestrul III 2020	88,0	98,2	109,1	96,4	80,7	101,9
Trimestrul IV 2020	96,9	100,9	112	96,4	86,5	104,7
Trimestrul I 2021	101,4	113,6	113,6	104,1	89,3	109,2
Trimestrul II 2021	130,6	166,8	110,6	116,0	118,1	143,8

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

SECTORUL EXTERN													
Valoarea exporturilor, mil.USD													
	T1/18	T2/18	T3/18	T4/18	T1/19	T2/19	T3/19	T4/19	T1/20	T2/20	T3/20	T1/21	T1/21
Total export	678,2	367	644,9	746,8	732,9	628,4	664,8	753,2	675	495,2	567,3	712,7	646,8
Produse agroalimentare	318,0	246	258	345,4	338,8	223,3	289,8	359,3	340,1	238,7	179,8	260,9	187,9
Fruite și legume	70,97	47,8	39	56,9	62,2	42,1	41,8	74,9	74,3	54	41,4	56,6	
Cereale	51,2	34	66,4	71	68	35,4	75,1	53,7	71	32,0	7,6	24,6	
Semințe oleaginose	74,9	44,2	42,5	80,6	85,1	43,5	58,9	74	57	30,1	36,04	57,2	
Băuturi	54,1	53	58,8	57,4	47,3	57	57,2	62	50,7	52,2	56	53,2	
Uleiuri	24,5	23,7	1,6	17,2	25,2	9,0	5,6	30,1	30,1	30,7	9	24,7	
Mașini și echipamente electrice	118	140,9	146,2	159,5	162,5	151,6	127,4	137	126,7	93,2	138,4	162,8	
Materiale textile	96,8	93,2	92,0	87	59,6	88,0	80,4	77,4	72	53,4	83,7	74,6	
Medicamente	17,9	14,7	15,7	23,8	17,9	22,5	18,5	38,7	8	22,1	8,5	20,9	
Mobilă	41,7	42,2	40	41,7	38,2	37,4	39,5	37,9	36,1	20,9	41,7	47,2	
Valoarea importurilor, mil.USD													
	T1/18	T2/18	T3/18	T4/18	T1/19	T2/19	T3/19	T4/19	T1/20	T2/20	T3/20	T1/21	T1/21
Total import	1326,2	1408,9	1446,5	1582,8	1365	1442,4	1465,1	1569,1	1365,2	1028	1438,7	1551,1	1715,3
Produse alimentare și animale vii	149,4	134,5	118,9	158,6	156,9	142,2	178,2	229,8	177,1	139,9	188,7	262,1	
Uleiuri, grășini	5,0	4,8	4,7	6,2	4,7	4,8	4,9	5,4	2,4	2,1	5,7	5,8	
Băuturi și tutun	16,8	32,0	38,4	38,5	20,6	36,2	26,1	36,3	26,1	20,8	29,9	24,3	
produse minerale	228,8	217,7	256,3	305,5	247,8	216,0	215,2	261,2	222	185,8	127,4	199,7	
Produse farmaceutice	55,6	57,3	57,3	74,6	63,9	63,2	60,8	87,5	57,4	60,8	57,8	70,1	
Mașini și echipamente, aparate de înregistrat...	210,3	261,7	269,8	283,5	222,5	266,9	278,3	287,1	297,6	255,3	294,5	287,1	
Materiale plastice și articole din materiale plastice	70,7	87,6	95,8	91,5	72,9	88,0	98,1	92,2	87	73,9	102,1	92,9	

Sursa: Calculele ajutorului conform datelor Biroului Național de Statistică.

MEDIUL DE AFACERI												
Numărul întreprinderilor pe regiuni, un.						Numărul întreprinderilor după mărime, un.						
Perioada	Total republică	Mun. Chisinau	Regiunea Nord	Regiunea Centru	Regiunea Sud	U.T.A. Gagauzia	Total inclusiv:	Mijlocii	Mici	Micro	Sectorul IMM, dintre care:	Micro
2016	52320	33916	6402	7890	2724	1388	52320	51626	1299	5780	51626	44547
2017	54313	34902	6706	8367	2842	1496	54313	53573	1328	6061	53573	46184
2018	56463	36011	7046	8819	2951	1636	56463	55705	1299	6374	55705	48032
2019	56714	35445	7287	9174	3107	1701	56714	55918	1375	6487	55918	48056
2020	58063	36056	7534	9458	3220	1795	58063	57247	1363	6322	57247	49562
Numărul angajaților pe regiuni, pers.												
Perioada	Total republică	Mun. Chisinau	Regiunea Nord	Regiunea Centru	Regiunea Sud	U.T.A. Gagauzia	Total inclusiv:	Mijlocii	Mici	Micro	Sectorul IMM, dintre care:	Micro
2016	512474	308743	86537	68997	32858	15339	512474	315333	101529	107156	315333	104848
2017	528607	319456	88471	71281	32982	16417	528607	323277	103460	112028	323277	107789
2018	540277	325556	89480	73961	34031	17249	540277	328018	99311	117030	328018	111677
2019	552113	332562	90897	77830	33447	17377	552113	336059	102984	118662	336059	114413
2020	526738	315279	87261	74819	32096	17283	526738	316823	99379	113983	316823	103461
Venitul din vânzări pe regiuni, mln lei												
Perioada	Total republică	Mun. Chisinau	Regiunea Nord	Regiunea Centru	Regiunea Sud	U.T.A. Gagauzia	Total inclusiv:	Mijlocii	Mici	Micro	Sectorul IMM, dintre care:	Micro
2016	300733.43	216760.34	35846.76	32127.3	9208.89	6790.13	300733.4	124954.4	41303.7	50079.3	124954.4	33571.4
2017	330963.91	236596.39	39607.7	36798.96	10482.51	7478.34	330963.9	137506.1	45237	56090.4	137506.1	36178.7
2018	356663.48	255383.89	41053.98	41172.47	11340.04	7713.1	356663.5	144160.8	44738.78	60531.53	144160.8	38890.44
2019	397910.57	286546.12	43964.93	46854.62	11788.43	8756.47	397910.6	157346.6	50432.6	63515.67	157346.6	43398.28
2020	381896.06	272002.72	45280.68	44980.57	11339.29	8292.8	381896.1	150112.07	48304.67	61124.65	150112.07	40682.75
Venitul din vânzări după mărimea întreprinderilor, mln lei												
Perioada	Total republică	Mun. Chisinau	Regiunea Nord	Regiunea Centru	Regiunea Sud	U.T.A. Gagauzia	Total inclusiv:	Mijlocii	Mici	Micro	Sectorul IMM, dintre care:	Micro
2016	15026.07	10672.36	1499.57	1719.1	763.12	371.92	15026.1	5878.5	2101.3	2229.8	5878.5	1547.4
2017	24634.58	18479.88	2137.01	2464.66	1034.4	518.63	24634.6	10568.9	3322.9	3811.5	10568.9	3434.4
2018	23081.93	17364.7	1959.11	2612.14	700.01	445.96	23081.93	11220.02	3544.43	4536.38	11220.02	3139.21
2019	26247.42	20220.67	2327.28	2685.15	651.51	362.83	26247.42	12386.37	3572.97	5341.45	12386.37	3471.95
2020	18541.38	13921.14	1942.67	2271.39	278.84	127.35	18541.38	9050.91	2830.72	3761.53	9050.91	2458.66
Sursa: datele BNS												
Note												
Informația este elaborată după sediul central al întreprinderii mamă.												
Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender												
Conform datelor din situațiile financiare prezentate de către entitățile, cu excepția organizațiilor necomerciale, băncilor, companiilor de asigurări, asociațiilor de economii și împrumut a cetățenilor.												
Mărimile întreprinderilor												
Criteriile de raportare la sectorul întreprinderilor mici și mijlocii sunt determinate conform Legii Republicii Moldova nr. 179 din 21 iulie 2016 'Cu privire la întreprinderile mici și mijlocii: a) număr mediu anual de salariați (numărul mediu scriptic al personalului în perioada de gestiune) de până la 250, și b) realizarea o cifră anuală de afaceri (venituri din vânzări) de până la 50 de milioane de lei sau dețin active totale (active imobilizate și active circulante) de până la 50 de milioane de lei.												

Sursa: datele BNS

Note

Informația este elaborată după sediul central al întreprinderii mamă.

Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender

Conform datelor din situațiile financiare prezentate de către entitățile, cu excepția organizațiilor necomerciale, băncilor, companiilor de asigurări, asociațiilor de economii și împrumut a cetățenilor.

Mărimile întreprinderilor

Criteriile de raportare la sectorul întreprinderilor mici și mijlocii sunt determinate conform Legii Republicii Moldova nr. 179 din 21 iulie 2016 'Cu privire la întreprinderile mici și mijlocii: a) număr mediu anual de salariați (numărul mediu scriptic al personalului în perioada de gestiune) de până la 250, și b) realizarea o cifră anuală de afaceri (venituri din vânzări) de până la 50 de milioane de lei sau dețin active totale (active imobilizate și active circulante) de până la 50 de milioane de lei.

Perioada	Înregistrarea și radierea întreprinderilor	
	Înregistrarea întreprinderilor	Radierea întreprinderilor
2016	5673	4055
2017	6406	8540
2018	5751	8895
2019	6136	10166
2020	5894	11910
Ian.2019	560	584
Feb.2019	541	626
Mar.2019	592	1234
Apr.2019	553	1400
Mai2019	444	706
Iunie 2019	456	842
Iulie 2019	528	1084
Aug. 2019	445	876
Sept. 2019	558	665
Oct. 2019	489	780
Noiem. 2019	494	723
Dec. 2019	476	646
Ian.2020	629	1421
Feb.2020	607	2407
Mar.2020	309	835
Apr.2020	117	904
Mai 2020	451	1280
Iunie 2020	507	395
Iulie 2020	606	221
Aug.2020	476	176
Sept. 2020	681	1327
Oct. 2020	582	960
Noiem. 2020	483	1091
Dec. 2020	446	893
Ian.2021	506	632
Feb.2021	545	807
Mar.2021	631	1049

Sursa: Agenția Servicii Publice. www.date.gov.md

Perioada	Situația demografică														
	Numărul populației stabile (mii locuitori) la începutul anului	Numărul populației prezente (mii locuitori) la începutul anului	Numărul populației cu reședință obișnuită (mii locuitori) la începutul anului	Născuți-vii		Decedați		Decedați în vârstă sub 1 an		Sporul natural la 1000 locuitori	Căsătorii		Divorțuri		
				Numărul de născuți-vii la 1000 locuitori	Numărul de născuți-vii - total (pers.)	Numărul de decedați la 1000 locuitori	Numărul de decedați - total (pers.)	Numărul de decedați în vârstă sub 1 an - total (pers.)	Sporul natural (pers.)		Numărul căsătoriilor la 1000 locuitori	Numărul căsătoriilor - total (numărul)	Numărul divorțurilor la 1000 locuitori	Numărul divorțurilor - total (numărul)	
2016	3553,1	3369,1	2824,4	39640	14,0	38412	13,6	353	8,9*	1228	0,4	21992	7,8	10605	3,8
2017	3550,9	3356,8	2780,0	36363	13,1	36779	13,2	334	9,2*	-416	-0,1	20924	7,5	9312	3,3
2018	3547,5	3330,0	2730,4	34537	12,6	37263	13,6	311	9,0*	-2726	-1,0	20333	7,5	10707	3,9
2019	3542,7	3314,9	2686,1	32423	12,1	36411	13,6	271	8,4*	-3988	-1,5	20301	7,6	10736	4,0
2020	n/d	n/d	2640,4**	30730**	11,6**	40656**	15,4**	268**	8,7**	-9926**	-3,8**	15540**	5,9**	8665**	3,3**
Trimestrul I 2018***				8068	9,2	10185	11,7	86	10,7*	-2117	-2,5	3176	3,6	2669	3,1
Trimestrul II 2018***				16040	9,1	19099	10,9	173	10,8*	-3059	-1,8	7899	4,5	5051	2,9
Trimestrul III 2018***				24915	9,4	27307	10,3	257	10,3*	-2392	-0,9	15844	6,0	7973	3,0
Trimestrul IV 2018***				32605	9,2	37199	10,5	326	10,0*	-4594	-1,3	20333	5,7	10707	3,0
Trimestrul I 2019				7795	11,8	10143	15,3	66	8,5*	-2348	-3,5	3538	5,3	2712	4,1
Trimestrul II 2019				15969	12,0	19160	14,4	153	9,6*	-3191	-2,4	8122	6,1	4560	3,4
Trimestrul III 2019				25055	12,5	27225	13,6	223	8,9*	-2170	-1,1	15913	7,9	7107	3,5
Trimestrul IV 2019				32381	12,1	36411	13,6	271	8,4*	-4030	-1,5	20301	7,6	10736	4,0
Trimestrul I 2020**				6115**	9,3**	9283**	14,2**	72**	11,8**	-3168**	-4,9**	3454**	5,3**	2461**	3,8**
Trimestrul II 2020**				13850**	10,6**	18770**	14,3**	149**	10,8**	-4920**	-3,8**	5297**	4,0**	3530**	2,7**
Trimestrul III 2020**				22026**	11,2**	28299**	14,4**	208**	9,4**	-6273**	-3,2**	11268**	5,7**	6072**	3,1**
Trimestrul IV 2020**				30730**	11,6**	40656**	15,4**	268**	8,7**	-9926**	-3,8**	15540**	5,9**	8665**	3,3**
Trimestrul I 2021**				6279**	9,6**	12727**	22,1**	60**	9,6**	-6448**	-12,5**	3928**	5,8**	2372**	4,1**
Trimestrul II 2021**				12432**	9,6**	23474**	18,1**	128**	10,3**	-11042**	-8,5**	8730**	6,7**	4880**	3,8**

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

*Cifrele au fost calculate în baza datelor BNS după formula $D/N \cdot 1000$ (%), unde D – numărul de decedați sub vârsta de 1 an, N – numărul de născuți-vii, în perioadele respective.

** Date preliminare.

*** Indicatorii astfel marcați au fost calculați în baza numărului populației stabile. Ceilalți indicatori (trimestriali începând cu 2019 și cei anuali, cu excepția numărului total al populației stabile și prezente) au fost calculați în baza numărului populației cu reședință obișnuită.

Perioada	Numărul persoanelor economice active (mii pers.)				Rata de activitate a populației, %				Numărul persoanelor ocupate (mii pers.)				Rata de ocupare a populației, %				Numărul șomerilor BIM (mii pers.)		Rata șomajului, %	
	Total		bărbați		femei		urban		rural		Total		bărbați		femei		urban		rural	
2016	1035,3	44,8	48,7	41,3	46,6	43,5	993,7	43,0	46,1	40,2	43,8	42,4	41,6	4,0	5,2	2,7	6,0	2,5	2,5	
2017	999,7	44,1	48,3	40,4	46,0	42,8	960,8	42,4	46,1	39,1	43,3	41,7	38,9	3,9	4,5	3,2	5,8	2,5	2,5	
2018	1018,1	45,9	49,9	42,4	45,1	46,4	988,5	44,5	48,1	41,4	43,0	45,5	29,6	2,9	3,4	2,4	4,7	1,8	1,8	
2019*	919,3	42,3	47,0	38,2	49,4	37,6	872,4	40,1	44,2	36,5	47,0	35,6	46,9	5,1	5,8	4,4	4,9	5,3	5,3	
2020*	867,3	40,3	45,1	36,1	46,5	36,3	834,2	38,8	43,1	35,0	44,4	35,1	33,1	3,8	4,3	3,2	4,5	3,3	3,3	
Trimestrul I 2018	912,0	41,1	44,2	38,3	44,9	38,5	874,6	39,4	42,1	37,0	42,7	37,2	37,4	4,1	4,8	3,4	5,0	3,4	3,4	
Trimestrul II 2018	1100,7	49,6	53,8	45,9	45,2	52,5	1070,3	48,2	52,2	44,8	42,6	51,9	30,4	2,8	3,0	2,5	5,7	1,1	1,1	
Trimestrul III 2018	1119,0	50,4	54,8	46,5	46,6	52,9	1094,8	49,3	53,3	45,8	44,8	52,3	24,2	2,2	2,7	1,6	3,8	1,2	1,2	
Trimestrul IV 2018	940,7	42,4	46,6	38,7	43,7	41,5	914,3	41,2	44,9	37,9	41,9	40,7	26,5	2,8	3,5	2,1	4,2	1,9	1,9	
Trimestrul I 2019*	898,6	41,3	46,5	36,7	48,1	36,8	829,0	38,1	42,4	34,3	45,5	33,2	69,6	7,7	8,9	6,5	5,4	9,7	9,7	
Trimestrul II 2019*	943,0	43,4	48,6	38,8	50,8	38,4	901,1	41,4	45,8	37,6	48,2	36,9	42,0	4,5	5,7	3,1	5,1	3,9	3,9	
Trimestrul III 2019*	947,7	43,6	48,0	39,7	50,9	38,8	909,8	41,8	46,1	38,2	48,5	37,5	37,8	4,0	4,1	3,9	4,6	3,4	3,4	
Trimestrul IV 2019*	887,7	40,8	44,7	37,5	48,0	36,2	849,7	39,1	42,7	35,9	45,8	34,7	38,1	4,3	4,5	4,0	4,5	4,1	4,1	
Trimestrul I 2020*	840,6	39,1	43,5	35,2	46,4	34,3	806,3	37,5	41,5	34,0	44,4	33,0	34,2	4,1	4,6	3,5	4,4	3,8	3,8	
Trimestrul II 2020*	857,7	39,9	44,8	35,6	45,1	36,5	821,5	38,2	42,6	34,3	42,6	35,3	36,2	4,2	4,9	3,5	5,5	3,2	3,2	
Trimestrul III 2020*	893,6	41,5	46,7	37,0	46,7	38,1	863,4	40,1	45,0	35,9	44,7	37,1	30,2	3,4	3,7	3,0	4,3	2,6	2,6	
Trimestrul IV 2020*	877,4	40,8	45,3	36,8	47,6	36,3	845,6	39,3	43,4	35,7	45,9	35,0	31,8	3,6	4,2	2,9	3,7	3,6	3,6	
Trimestrul I 2021*	833,9	39,3	44,3	35,0	46,9	34,5	798,1	37,6	41,9	33,9	45,1	32,9	35,8	4,3	5,4	3,1	3,9	4,6	4,6	
Trimestrul II 2021*	874,0	41,2	47,3	35,9	46,0	38,1	842,6	39,7	45,6	34,5	44,0	37,0	31,4	3,6	3,5	3,7	4,4	3,0	3,0	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Note: La estimarea rezultatelor cercetării Anchetelor Forței de Muncă s-a utilizat numărul populației cu reședință obișnuită.

*În 2019, în metodologia Anchetelor Forței de Muncă a fost implementat un nou plan de sondaj și a fost revizuită definiția ocupării și, prin urmare, datele nu sunt comparabile cu cele din anii precedenți.

Perioada	Remunerarea muncii						Indicele câștigului salarial real lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %
	Câștigul salarial mediu lunar - Total			Indicele câștigului salarial nominal lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %			
	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR	
Trimestrul I 2018	5906,5	352,7	287,2	113,2	134,9	116,9	107,6
Trimestrul II 2018	6369,8	382,4	320,3	113,0	127,2	117,0	109,5
Trimestrul III 2018	6507,3	389,8	335,4	112,0	120,2	121,4	108,9
Trimestrul IV 2018	6987,5	408,3	357,6	114,3	116,0	119,7	113,2
Trimestrul I 2019	6923,0	403,7	355,3	117,2	114,5	123,7	114,3
Trimestrul II 2019	7302,6	407,2	362,6	114,6	106,5	113,2	110,2
Trimestrul III 2019	7385,0	416,0	373,9	113,5	106,7	111,5	107,4
Trimestrul IV 2019	7813,1	447,6	404,4	111,8	109,6	113,1	104,3
Trimestrul I 2020	7633,9	434,0	393,5	110,3	107,5	110,8	103,7
Trimestrul II 2020	7849,0	441,9	401,9	107,5	108,5	110,8	102,9
Trimestrul III 2020	8074,3	480,5	411,6	109,3	115,5	110,1	105,8
Trimestrul IV 2020	8859,9	517,2	433,9	113,4	115,5	107,3	112,3
Trimestrul I 2021	8468,6	484,1	401,1	110,9	111,5	101,9	110,0
Trimestrul II 2021	9044,5	507,3	421,3	115,2	114,8	104,8	111,8

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Activități economice	Remunerarea muncii după activități economice																
	Total economie	Agricoltura, silvicultura și pescuit	Industrie	Construcții	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	Transport și depozitare	Activități de cazare și alimentație publică	Informații și comunicații	Activități financiare și de asigurări	Tranzacții imobiliare	Activități profesionale, științifice și tehnice	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	Administrație publică și apărare; activități obligatorii	Invățământ	Sănătate și asistență socială	Artă, activități de recreere și de agrement	Alte activități de servicii
2017	5697,1	3798,0	5902,7	5649,8	5120,1	5389,6	3812,9	12443,7	11034,7	5107,2	7392,1	4752,3	7361,4	4459,0	5634,6	3323,9	7592,9
Trimestrul I 2018	5906,5	3713,3	5904,5	5597,8	5509,2	5470,0	4075,5	13089,4	11262,6	5188,5	7770,6	4944,5	8307,2	4679,5	5476,8	3685,1	6592,4
Trimestrul II 2018	6369,8	4154,6	6533,9	6413,0	5931,1	5943,0	4404,8	14026,3	11724,7	5596,8	8531,1	5201,7	8187,4	5142,0	6331,6	3734,8	7229,9
Trimestrul III 2018	6507,3	4530,5	6759,7	6682,2	6154,1	6227,0	4750,7	14228,4	11976,5	5583,0	8265,6	5327,8	8123,5	5263,1	6096,6	3529,7	7089,1
Trimestrul IV 2018	6987,5	4793,1	6946,9	6979,5	6436,2	6658,0	4963,0	15741,6	13723,0	5785,8	9262,8	5499,8	8971,6	5513,2	6999,9	4165,6	7809,8
2018	6446,4	4318,4	6544,7	6456,2	6009,7	6077,0	4544,0	14276,1	12181,8	5534,9	8447,7	5243,1	8397,8	5147,4	6228,0	3780,2	7182,1
Trimestrul I 2019	6923,0	4241,1	6480,8	6558,0	6241,6	6438,3	4702,2	15454,9	12502,5	5673,4	9421,0	5158,1	9404,2	6247,7	6469,1	5015,0	8188,3
Trimestrul II 2019	7302,6	4578,3	7143,0	7187,5	6564,1	6933,4	4965,9	16056,6	13834,4	6008,5	9748,4	5694,9	8665,2	6523,3	7300,1	5158,8	8540,0
Trimestrul III 2019	7385,0	5180,0	7372,9	7661,5	6880,2	7265,7	5372,3	16174,6	13087,2	6239,9	9776,6	5966,1	8692,8	6203,4	6915,1	5065,1	8882,8
Trimestrul IV 2019	7813,1	5291,0	7728,3	7751,3	7233,9	7285,8	5508,3	17589,5	15918,6	6478,2	10243,0	6201,2	8897,3	6379,6	7952,2	5274,3	9499,7
2019	7356,1	4834,4	7184,3	7301,5	6729,4	6979,3	5136,5	16323,5	13834,0	6096,9	9792,6	5748,2	8916,9	6338,7	7160,1	5128,4	8773,4
Trimestrul I 2020	7633,9	4842,6	7319,9	7145,5	7123,0	6685,1	5152,2	17786,3	13728,5	6309,2	9952,3	6041,1	9337,6	6827,8	7082,4	5587,4	8964,2
Trimestrul II 2020	7849,0	4994,1	7245,1	7265,0	6977,8	6027,1	4944,6	18528,4	14367,5	6406,9	10164,6	6032,5	9369,8	7015,4	8472,1	5483,9	10112,6
Trimestrul III 2020	8074,3	5282,8	7928,5	8105,8	7370,1	6843,2	5100,0	18118,4	14099,3	6698,6	10190,9	6448,0	9696,2	6570,4	8711,3	5620,7	9885,6
Trimestrul IV 2020	8859,9	5553,0	8183,5	8270,8	7873,5	6982,4	5141,8	20310,8	16006,0	6927,2	11201,7	6578,7	10656,3	7663,5	10571,1	6310,0	10955,5
2020	8107,5	5167,3	7673,6	7728,1	7346,4	6647,3	5105,7	18685,3	14555,0	6587,7	10378,1	6273,7	9769,4	7023,3	8718,9	5752,8	9957,2
Trimestrul I 2021	8468,6	4835,7	7655,0	7211,5	7462,6	6655,1	5105,0	19914,5	15428,9	6888,4	10791,1	6516,4	9876,3	7149,2	10639,2	5908,4	9998,1
Trimestrul II 2021	9044,5	5206,4	8197,0	7880,2	7982,3	7156,5	5184,8	21753,9	16698,6	7304,3	11421,3	6773,0	10273,5	7593,7	11574,7	6169,3	10525,7

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Notă: Informația cuprinde unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

Perioada	Infrapecțiuni																						
	Infrapecțiuni înregistrate - total (cauze)		Infrapecțiuni contra vieții și sănătății persoanei (cauze)			Infrapecțiuni privind viața sexuală (cauze)			Infrapecțiuni contra patrimoniului (cauze)							Infrapecțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale (cauze)		Infrapecțiuni contra familiei și minorilor (cauze)		Infrapecțiuni economice (cauze)		Infrapecțiuni contra securității publice și a ordinii publice (cauze)	
	Total	Omor	Vătămare intenționată gravă	Total	Viol	Total	Furt	Tălhărie	Jaf	Escrocherie	Pungășe	Șantaș	Total	Infrapecțiuni legate de droguri	Total	Trafic de copii	Total	Contrabandă	Total	Fabricarea banilor falși	Total		
2016	41921	1505	189	250	341	22440	16238	128	1082	2390	1598	92	1330	1153	1836	28	1132	240	216	1954	1699		
2017	35581	1250	154	196	592	17224	12154	98	846	2159	1217	69	1411	1269	1025	41	1060	212	194	1653	1447		
2018	32035	1218	170	208	611	15240	10411	85	762	2071	1081	99	1485	1351	1111	37	881	239	200	1539	1335		
2019	31657	1127	175	199	644	15116	10378	98	645	2114	1001	81	1183	1052	1142	29	538	135	199	1523	1342		
2020	26342	908	169	163	525	11755	8066	62	549	1947	421	58	987	895	1106	21	429	117	113	1208	1064		
Trimestrul I 2018	7402	n/d	49	51	58	n/d	2223	16	194	n/d	n/d	n/d	310	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	313		
Trimestrul II 2018	15041	n/d	89	91	114	n/d	4742	29	357	n/d	n/d	n/d	634	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	633		
Trimestrul III 2018	23265	n/d	126	144	199	n/d	7506	57	572	n/d	n/d	n/d	1011	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	965		
Trimestrul IV 2018	32035	1218	170	208	611	15240	10411	85	762	2071	1081	99	1485	1351	1111	37	881	239	200	1539	1335		
Trimestrul I 2019	6722	n/d	44	46	79	n/d	1964	30	165	n/d	n/d	n/d	308	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	318		
Trimestrul II 2019	14241	n/d	92	90	150	n/d	4378	49	307	n/d	n/d	n/d	529	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	647		
Trimestrul III 2019	22699	n/d	134	143	248	n/d	7407	75	482	n/d	n/d	n/d	802	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	967		
Trimestrul IV 2019	31657	1127	175	199	644	15116	10378	98	645	2114	1001	81	1183	1052	1142	29	538	135	199	1523	1342		
Trimestrul I 2020	6608	n/d	48	45	64	n/d	1974	21	166	n/d	n/d	n/d	225	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	289		
Trimestrul II 2020	12091	n/d	80	77	120	n/d	3863	34	259	n/d	n/d	n/d	409	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	493		
Trimestrul III 2020	19109	n/d	119	122	196	n/d	5761	46	404	n/d	n/d	n/d	695	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	804		
Trimestrul IV 2020	26342	908	169	163	525	11755	8066	62	549	1947	421	58	987	895	1106	21	429	117	113	1208	1064		
Trimestrul I 2021	6318	n/d	37	40	48	n/d	1672	26	119	n/d	n/d	n/d	230	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	248		
Trimestrul II 2021	12900	n/d	69	66	108	n/d	3455	40	230	n/d	n/d	n/d	426	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	513		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Echipa redacțională a Serviciului Editorial:
Redactor-principal: Cătălina GRAPĂ, machetare
Inginer mecanic cat. I-a: Alexandru SANDULESCU, tehnoredactare
Specialist cat. I-a: Alexandru SANDULESCU, design copertă

Bun de tipar: 18.010.2021, Tirajul 300 ex.
Coli de tipar 8,5, Coli editoriale 9,2, Com.2
Complexul-Editorial al INCE, 2021

Complexul Editorial, INCE, 2021
MD 2068. Chișinău, str. Ion Creanga, 45.
fax. (+37322) 74-37-94, tel.: (+37322) 50-11-30
www.ince.md, catalina.grapa@ince.md

¹Calculat conform cursului oficial de schimb al CBPMR la data de 01.07.2021,
<http://www.cbpmr.net/?kv=1&lang=ru>